

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งที่จะนำเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเนื้อหาสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ
 - 1.1 ความหมายการพัฒนา
 - 1.2 หลักการ แนวคิด ที่เกี่ยวกับแนวทาง
 - 1.3 ลักษณะที่ดีของแนวทาง
 - 1.4 การวัดคุณสมบัติของแนวทาง
 - 1.5 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
 - 1.6 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ
 - 1.7 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ
 - 2.1 ความหมายของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ
 - 2.2 ความสำคัญของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ
 - 2.3 วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับในกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ
 - 2.4 ประเภทของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ
 - 2.5 กระบวนการทำการเทียบเคียงสมรรถนะ
 - 2.6 การนำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะมาใช้ในสถานศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรที่เป็นปัจจัยทางการบริหาร 4 ประการ
4. ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - 4.1 เจตนารมณ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - 4.2 กระบวนทัศน์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - 4.3 การจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - 4.4 แนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล
 - 4.5 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการดำเนินงาน โรงเรียนมาตรฐานสากล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

15

4.6 การพัฒนาหลักสูตร

4.7 การจัดการเรียนการสอน

4.8 การวัดและประเมินผล

5. สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา เขต 9

5.1 สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี

5.2 สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของจังหวัดสุพรรณบุรี

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการ

1.1 ความหมายการพัฒนา

ยนต์ ชุ่มจิต (2541 : 1) กล่าวถึงการพัฒนา หมายถึง การดำเนินงานที่พยายามจะสร้างเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการสอนและการทำงาน ตลอดจนมีเจตคติที่ดีในการทำงาน รวมถึงการมีบุคลิกภาพและคุณธรรมของความเป็นครูที่ดีด้วย

คำหมาน คนไค (2542 : 107) กล่าวถึงการพัฒนา หมายถึง การทำให้ครูประจำการมีคุณภาพ และมาตรฐานเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น ด้วยวิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ

วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์ (2542 : 86) ได้ให้ความหมายการพัฒนาไว้ 2 ลักษณะคือ 1) การทำให้ดีขึ้นหรือทำให้สมบูรณ์ขึ้น 2) การทำให้เกิดขึ้น

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (2550 : ออนไลน์) ระบุว่า การพัฒนา หมายถึง ทำให้มั่นคง ทำให้ก้าวหน้า การพัฒนาประเทศทำให้บ้านเมืองมั่นคงมีความเจริญ

กู๊ด (Good. 1973 : 17) ได้อธิบายความหมายของคำว่า “การพัฒนา” ทางการศึกษาว่าการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทางด้านความสามารถนั้นๆ อันเป็นผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำด้วยตัวเองหรือผู้อื่นจัดให้

จากความหมายของการพัฒนาสรุปได้ว่า การพัฒนาหมายถึง กระบวนการ หรือกรรมวิธีที่จะทำให้เพิ่มพูนความรู้ ทำให้ดีขึ้น สมบูรณ์ขึ้น มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ต่างๆ อย่างมีเป้าประสงค์ที่ชัดเจน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

16

ซึ่งผู้วิจัยจะนำองค์ประกอบ ด้านความรู้ และด้านข้อมูล มาพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะเพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี

1.2 หลักการ แนวคิด ที่เกี่ยวกับแนวทาง

ความหมายของแนวทาง

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 599) ได้ให้ความหมายไว้ว่า แนวทาง หมายถึง ทางปฏิบัติที่วางไว้เป็นแนว

เนื่องจากความหมายของแนวทางมีผู้กล่าวไว้ค่อนข้างน้อย ซึ่งคำว่า รูปแบบ มีความหมายใกล้เคียงกันกับแนวทาง ดังนั้นจึงขอใช้ความหมายของคำว่ารูปแบบกับคำว่าแนวทางด้วยความหมายเดียวกัน ซึ่งมีผู้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 191) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อการเลียนแบบ เป็นแผนภูมิซึ่งเป็นตัวแบบของสิ่งหนึ่ง เป็นหลักการหรือแนวคิดและเป็นชุดของปัจจัยหรือตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

สโตนเนอร์ และแวนเคิล (Stoner and Wankel. 1986 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง เป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์ เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ที่สลับซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้นๆ ได้ง่ายขึ้น เป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดของปรากฏการณ์และมีจุดมุ่งหมายเพื่อทำให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

จึงสรุปได้ว่า แนวทางหมายถึง วิธีที่ใช้ยึดถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานต่างๆ ที่ผู้เสนอได้ศึกษาหรือพัฒนาขึ้นเพื่อนำไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติต่อไป

โดยสรุป การพัฒนาแนวทาง หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ทักษะและประสบการณ์ทุก ๆ ด้านโดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อทำซ้ำ ๆ ตามแบบอย่างหรือแนวคิดให้เกิดผลสำเร็จในการปฏิบัติ

1.3 ลักษณะที่ดีของแนวทาง

คุณลักษณะที่ดีของแนวทาง ได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

ประสิทธิ์ ดงยิ่งศิริ (2544 : 100) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะที่ดีของแนวทางหมายถึง การศึกษาและการจัดทำเอกสารที่ประกอบไปด้วยข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นที่แสดงถึงเหตุผลสนับสนุน ความถูกต้อง สมบูรณ์ ของโครงการ เพื่อให้ได้มาซึ่งโครงการที่ดี โดยโครงการที่ดี ได้แก่โครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเมื่อปฏิบัติแล้วจะให้ผลประโยชน์ตอบแทนคุ้มค่าต่อการลงทุน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

17

สุบิน อ้อสุวรรณ (2544 : 7) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง ข้อกำหนดหรือสิ่งที่ระบุไว้นั้นสามารถปฏิบัติได้จริง ซึ่งสอดคล้องได้โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา

วนนารี ปทุมมาศ (2546 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง รายละเอียดของแนวทางที่เหมาะสมและเป็นไปได้ นั่น สอดคล้องตรงกับความต้องการตามบริบทของโรงเรียนที่นำไปปฏิบัติได้จริง

ศักดิ์ผจญ เริงใจ (2547 : 9) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง รายละเอียดที่ระบุไว้ในแนวทางนั้นสามารถปฏิบัติได้จริงภายใต้บริบทของโรงเรียน และชุมชน

ปรีชา กองจินดา (2549 : 5-6) ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง สิ่งที่ระบุในแนวทางเป็นไปตามหลักวิชาการ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ภายใต้บริบทของโรงเรียน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า คุณลักษณะที่ดีของแนวทาง หมายถึง รายละเอียดของแนวทางที่มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ภายใต้บริบทของโรงเรียนที่นำไปปฏิบัติได้จริง

1.4 การวัดคุณสมบัติของแนวทาง

การวัดคุณสมบัติของแนวทางการปฏิบัติ ได้มีนักการศึกษากล่าวไว้ ดังนี้

ไพธ้อต บุศราคำ (2548 : 5-6) ได้กล่าวไว้ว่า ความตรงตามเนื้อหาของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามโดยหาดัชนีความสอดคล้องเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหาและหลักวิชาการ

ความเหมาะสมของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท์ โดยแปลค่าที่เหมาะสมของรายการในแบบสอบถาม โดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท์ โดยแปลค่าที่เป็นไปได้ของรายการในแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานใช้ค่าที ในการทดสอบความเป็นไปได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรศักดิ์ ศิริ (2548 : 5-6) ได้กล่าวไว้ว่า ความตรงตามเนื้อหาของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามโดยหาค่าร้อยละ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

18

ความเหมาะสมของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท์ โดยแปลค่าที่เหมาะสมของรายการในแบบสอบถามโดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ท์ โดยแปลค่าที่เป็นไปได้ของรายการในแบบสอบถามโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่าที่ในการทดสอบความเป็นไปได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรีชา กองจินดา (2549 : 5-6) ได้กล่าวไว้ว่า ความตรงตามเนื้อหาของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม โดยหาดัชนีความสอดคล้อง

ความเหมาะสมของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคอร์ท์ โดยแปลค่าที่เหมาะสมของรายการในแบบสอบถามโดยใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์

ความเป็นไปได้ของแนวทาง หมายถึง ค่าคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ท์ โดยแปลค่าที่เป็นไปได้ของรายการในแบบสอบถามโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่าที่ ในการทดสอบความเป็นไปได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การวัดคุณสมบัติของแนวทาง คือ การศึกษาแนวทางโดยใช้แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความคิดเห็นด้านความถูกต้องตามหลักวิชาการของแนวทาง ซึ่งวัดได้จากค่าความสอดคล้อง ส่วนด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง วัดได้จากแบบสอบถามชนิดมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ โดยด้านความเหมาะสม ใช้ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ด้านความเป็นไปได้ใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่าที่ในการทดสอบความเป็นไปได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.5 ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร การบริหารงานวิชาการ ถ้ามองในด้านกระบวนการดำเนินงานแล้ว หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่าง ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ให้ดีขึ้นตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

19

เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน หากมองการบริหารงานวิชาการในด้านงานของสถานศึกษา งานบริหารวิชาการ ได้แก่ งานการควบคุมดูแลหลักสูตรการสอน อุปกรณ์การสอน การจัดแบบเรียน คู่มือครู การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรมครู การนิเทศการศึกษา การเผยแพร่งานวิชาการ การวัดผลการศึกษา การศึกษาวิจัย การประเมินมาตรฐานสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานศึกษา เป็นต้น (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 2)

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้มากมาย พอสรุปได้ดังนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 2) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง เป็นการจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีคุณภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

กมล ภูประเสริฐ (2545 : 6) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจสถานศึกษา

จากแนวคิดของนักวิชาการ สรุปได้ว่า งานวิชาการ หมายถึง งานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ที่ส่งผลถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความรู้ และเป็นคนดี

สำหรับความหมายของการบริหารงานวิชาการ มีนักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษา ได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 2) กล่าวว่าไว้ว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึงการบริหารสถานศึกษาโดยมีการจัดการกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

รุจิร ภูสาระ (2545 : 56) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จันทรานี สงวนนาม (2545 : 142) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546 : 99) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน

รุ่งรัชชาพร เวหะชาติ (2550 : 29) กล่าวว่าไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ตั้งแต่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

20

การกำหนดนโยบาย การวางแผน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผล การสอน เพื่อให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจุดมุ่งหมายของการศึกษาเพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน การสอนเพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการศึกษาของนักเรียน อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

จากแนวคิดต่าง ๆ สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรม ทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตร และจุดมุ่งหมายของการศึกษา และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับการศึกษาของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

1.6 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญในการจัดระบบงานให้รัดกุม และมีการดำเนินงาน อย่างมีประสิทธิภาพ ฉะนั้นจึงมีนักการศึกษาได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 1) งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณา ได้จาก ผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และ การจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อม ก้อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

จากการศึกษาของสมิธและคณะ (Smith and others) (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 1) ในด้านการใช้เวลาในการบริหารงาน และการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความ รับผิดชอบของผู้บริหาร โดยแยกงาน 7 ประเภท พบว่า

1. การบริหารงานวิชาการ	คิดเป็นร้อยละ 40
2. งานบริหารบุคลากร ได้แก่ ครู อาจารย์ และเจ้าหน้าที่	คิดเป็นร้อยละ 20
3. งานบริหารกิจการนักเรียนนักศึกษา	คิดเป็นร้อยละ 20
4. งานบริหารการเงิน	คิดเป็นร้อยละ 5
5. งานบริหารอาคารสถานที่	คิดเป็นร้อยละ 5
6. งานบริหารความสัมพันธ์กับชุมชน	คิดเป็นร้อยละ 5
7. งานบริหารทั่วไป	คิดเป็นร้อยละ 5

จันทราณี สงวนนาม (2545 : 143) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นหัวใจสำคัญ ของการบริหารสถานศึกษาและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้อง ให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ก็เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

21

สถานศึกษาซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหาร จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร

รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2550 : 29) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญ สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิด ในสถานศึกษา โดยเฉพาะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลัก ของสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร

จากแนวคิดต่าง ๆ นั้น สามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน และเป็นเครื่องมือชี้วัดความสำเร็จและความสามารถ ของผู้บริหาร เพราะการบริหารงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของโรงเรียน

1.7 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

ความสำเร็จของสถานศึกษาอยู่ที่การบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานวิชาการมีขอบข่าย กว้างขวางในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยทั่วไปสถานศึกษาที่จัดการศึกษาไม่ว่า จะด้านอาชีวศึกษาหรือด้านอื่น ในแต่ละระดับนั้น จะมีหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษา ที่ใช้ร่วมกัน โดยทั่วไปหลักสูตรจัดโดยส่วนกลางดังนี้ ขอบข่ายของงานด้านวิชาการจะครอบคลุม ตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการ การสอนและการจัดการวัดและประเมินผล รวมทั้งการติดตามผล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (รุจิรี ภูสาระ. 2545 : 58) ได้กำหนด ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้ คือ

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การจัดกระบวนการเรียนการสอน
3. สื่อการเรียนการสอน
4. การวัดและประเมินผล
5. การสอนซ่อมเสริม
6. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
7. การนิเทศภายใน

เอกสารประกอบการศึกษาด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษาของสำนักพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (รุจิรี ภูสาระ. 2545 : 58) ได้กำหนดขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ 5 ประการ ดังนี้ คือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

222

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศภายใน
4. การวัดและประเมินผลการศึกษา
5. การประกันคุณภาพการศึกษา

เอกสารประกอบการศึกษาด້วยตนเอง หลักสูตรผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเข้าสู่ตำแหน่ง
สายงานบริหารในสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2548 กลุ่มสร้างเสริมและพัฒนาทรัพยากรบุคคล
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548 : 181) ได้แบ่งขอบข่ายของการบริหาร
งานวิชาการ ไว้ 8 ข้อ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และ
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน)
 2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 3. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
 4. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
 5. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
 7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
- รุจิรี ภู่อาระ (2545 : 59-60) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ
ควรประกอบไปด้วย

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย
 - 1.1 การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ
 - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 1.3 สื่อการเรียนรู้
 - 1.4 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

23

รัฐชดาพร เวหะชาติ (2550 : 29) ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546 : 101-102) ได้แบ่งขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ไว้ ดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบไปด้วย
 - 1.1 หลักสูตรสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ
 - 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 1.3 สื่อการเรียนรู้
 - 1.4 การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้
2. การวิจัยในชั้นเรียน
3. การสอนซ่อมเสริม
4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา
6. การประกันคุณภาพการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 54) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง มีดังนี้ คือ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

24

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
7. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
9. การนิเทศการศึกษา
10. การแนะแนว
11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
12. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
13. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุ องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
14. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
15. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
16. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2543 : 1 - 3) กล่าวไว้ว่า ขอบข่ายของงานวิชาการจะประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้
 - 1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน
 - 1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องการสอนตามหลักสูตร
 - 1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอนเป็นหลัก
2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้
 - 2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

25

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปรกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าทันวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เป็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ได้แก่

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียน นักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการ ให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อให้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

ขอบข่ายเนื้อหางานวิชาการ ตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วย 12 เรื่อง ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

26

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา
9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

แนวทางการปฏิบัติ

1.1 ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชนและท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติ

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

27

สถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรมทั้งนี้ โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อ การจัดกระบวนการเรียนรู้และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่น มามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตรเช่นนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

2.4 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

แนวทางการปฏิบัติ

3.1 กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน

3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ทักษะประสบการณ์และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

3.5 พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารการจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษา

4.2 ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แก่กลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3 ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานการวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงานและสถาบันอื่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

28

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ

5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน

5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและ การใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงานและสถาบันอื่น

5.5 การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

แนวทางการปฏิบัติ

6.1 สำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง

6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันอื่น ที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

6.4 ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา

7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา

7.3 ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา

7.4 ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

29

7.5 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์จัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

8.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน

8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา

8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา

8.4 ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษาหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

9.3 วางแผนการพัฒนาคูณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

9.4 ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาคูณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

9.6 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

30

10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน

แนวทางการปฏิบัติ

- 10.1 การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
- 10.2 จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิดและเทคนิค ทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น
- 10.3 การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
- 10.4 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุติธรรม ชุมชนท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

แนวทางการปฏิบัติ

- 11.1 ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา
- 11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ

- 12.1 สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 12.2 ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุติธรรม หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

จะเห็นได้ว่า จากแนวคิดต่าง ๆ ทางวิชาการนั้น ขอบข่ายทางวิชาการเป็นขอบข่ายที่ค่อนข้างกว้างขวาง ซึ่งสามารถสรุปขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการที่สำคัญได้ 3 งาน คือ งานการพัฒนาหลักสูตร งานการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

31

สรุปได้ว่า การพัฒนาแนวทางการบริหารวิชาการ หมายถึง การจัดให้มีขึ้น ซึ่งการดำเนินงานการบริหารงานพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในตัวนักเรียนตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

2.1 ความหมายของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

ความสำเร็จขององค์กรดีเด่นจะอยู่ที่ความสามารถใช้ทักษะและเทคนิคพื้นฐานของการบริหารที่ดี คือ องค์กรดีเด่นสร้างความเป็นเลิศขึ้นมาโดยการใช้นวัตกรรมบริหารเพื่อมุ่งเน้นให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพซึ่งเป็นปณิธานอันสูงสุดในการบริหารของผู้บริหารในทุกองค์กรยุคปัจจุบันเป็นโลกที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน เรื่องของคุณภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญขององค์กร การเรียนรู้ซึ่งกันและกันจะนำไปสู่การปรับปรุง การกำหนดบทบาทและทิศทางขององค์กร มีแนวดำเนินการที่หลากหลาย อาทิเช่น ผู้บริหารหรือสมาชิกในสถาบันร่วมกันกำหนดบทบาทและทิศทาง การกำหนดบทบาทและทิศทางโดยการลอกแบบจากองค์กรตัวอย่าง การกำหนดโดยการเปรียบเทียบกับองค์กรอื่น กำหนดบทบาททิศทางโดยอาศัยนักวิชาการ กำหนดบทบาททิศทางโดยอาศัยข้อมูล หรือแม้กระทั่งกำหนดบทบาททิศทางโดยรอรับคำสั่งจากผู้มีอำนาจสูงกว่า ซึ่งจุดมุ่งหมายเพื่อนำไปสู่มาตรฐานและคุณภาพและกลยุทธ์การบริหารวิธีหนึ่งก็คือ เทคนิค เทียบเคียงสมรรถนะ (พิชัย เสงี่ยมจิตต์. 2542 : 151)

การเทียบเคียงสมรรถนะนั้นมีนักวิชาการหลายคนกล่าวถึงการเทียบเคียงสมรรถนะโดยใช้คำอื่น ๆ ที่มีการสื่อความหมายเช่นเดียวกัน เช่น Benchmarking การเทียบรอย การเทียบเคียง การตามรอยเท้าช้าง และอื่น ๆ เป็นต้น สำหรับการกล่าวถึงเพื่อสื่อความในงานวิจัยนี้ ขออนุญาตใช้คำว่า กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะในการอ้างถึงของงานวิจัย

คำว่า การเทียบเคียงสมรรถนะเป็นคำที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในหลายวงการ มีการกล่าวอ้างเกี่ยวกับความหมายของคำว่า การเทียบเคียงสมรรถนะในหลายด้าน ปัจจุบัน ในพจนานุกรมไทย คำว่า การเทียบเคียงสมรรถนะหมายถึง เหนือกว่าเปรียบเทียบสมรรถนะ ซึ่งให้ความหมายสื่อไปในเรื่องของการวัดเปรียบเทียบความสามารถเช่นกัน (บุญดี บุญญาภิจ และกมลวรรณ ศิริพานิช. 2545 : 9)

ความหมายของการเทียบเคียงสมรรถนะ

บุญดี บุญญาภิจ และกมลวรรณ ศิริพานิช (2545 : 10) กล่าวว่า คำว่า การเทียบเคียงสมรรถนะหมายถึง Best – in – class คือ ผู้ที่เก่งที่สุดหรือดีที่สุดในระดับโลก ซึ่งผู้ที่ดีที่สุด หรือเก่งที่สุดนี้คือต้นแบบที่ผู้อื่นจะใช้วัดเพื่อเปรียบเทียบความสามารถของตนเอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

32

พจนานุกรม Webster (Webster dictionary) คำนี้ หมายถึง เครื่องหมายของนักสำรวจที่กำหนดตำแหน่งที่ทำไว้ และนำมาใช้เป็นจุดอ้างอิง หรือเป็นมาตรฐานสำหรับใช้วัดหรือเปรียบเทียบ

แคมป์ (Camp. 1989 : 12) กล่าวว่า ขั้นตอนการค้นคว้าทางอุตสาหกรรมที่ช่วยให้ผู้จัดการสามารถเปรียบเทียบขั้นตอนและแนวปฏิบัติระหว่างบริษัท เพื่อกำหนดสิ่งที่ดีที่สุด และเพื่อให้ได้มาซึ่งความเหนือชั้นกว่าหรือประโยชน์ในด้านการแข่งขัน การค้นหาแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดซึ่งจะนำไปสู่ผลการปฏิบัติงานดีเด่นของบริษัท

สเปนโดลินี (Spindolini. 1992 : 9 - 10) กล่าวว่า ขั้นตอนในการประเมินและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สำหรับสินค้า บริการ และกระบวนการการปฏิบัติงานขององค์กรที่ยอมรับกันว่าเป็นผู้นำของโลกธุรกิจหรือในภาคอุตสาหกรรม

ปีเตอร์ (Peters. 1944 : 20) อธิบายว่า การเทียบเคียงสมรรถนะคือการปรับปรุงความสามารถในการแข่งขันกัน โดยใช้การปฏิบัติที่เป็นเลิศมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรมหลายประการ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างหน้ามือเป็นหลังมือ แทนที่จะเป็นการเปลี่ยนแปลงทีละเล็กละน้อย หรือเป็นเพียงการปรับปรุงจุดย่อย ๆ ที่ได้จากการสำรวจผลการปฏิบัติงานในอดีต

The American Productivity และ Quality Center's Benchmarking Management (ทัสนีย์ไพฑูรย์พงษ์. 2548 : 27) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการคุณภาพและการเทียบเคียงสมรรถนะได้ให้คำนิยามของการเทียบเคียงสมรรถนะว่า เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องในการเปรียบเทียบและวัดองค์กรของตนเองกับองค์กรที่เป็นผู้นำในวงการไม่ว่าจะตั้งอยู่ที่ใดในโลก เพื่อที่จะได้ข้อมูลมาช่วยองค์กรในการปรับปรุงคุณภาพ การปฏิบัติงานของตนเอง

บาล์ม (Balm. 1996 : 28) ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานการเทียบเคียงสมรรถนะของบริษัทไอบีเอ็มได้ให้คำนิยามของการเทียบเคียงสมรรถนะโดยเน้นว่าการเทียบเคียงสมรรถนะไม่ใช่กิจกรรมเดี่ยว หากแต่เป็นกลุ่มของกิจกรรมโดยให้คำอธิบายไว้ว่า เป็นกิจกรรมต่อเนื่องในการเปรียบเทียบกระบวนการ การปฏิบัติ ผลิตภัณฑ์ หรือบริการของตนเองกับกิจกรรมที่คล้ายคลึงกันขององค์กรที่ทำได้ดีที่สุด เพื่อให้เกิดการตั้งเป้าหมายการทำงานที่ทำหาย แต่ในขณะเดียวกันก็มีทางเป็นไปได้แล้วนำสิ่งที่ค้นพบไปปฏิบัติเพื่อให้ตนเองเป็นผู้ที่ดีที่สุดภายในเวลาที่เหมาะสมกับสถานการณ์

คอดลิง (Codling. 1998 : 1) เขาได้ให้ความหมายหลักของการเทียบเคียงสมรรถนะควรอยู่ที่ประโยชน์ ดังนั้น เขาจึงให้คำนิยามอย่างสั้น ๆ โดยเน้นที่ประโยชน์การใช้งาน แต่ไม่ได้กล่าวถึงวิธีการ นั่นคือ การเทียบเคียงสมรรถนะคือเทคนิคอย่างสั้น ๆ โดยเน้นที่ประโยชน์การใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

333

งานแต่ไม่ได้กล่าวถึงวิธีการ นั่นคือ การเทียบเคียงสมรรถนะ คือ เทคนิควิธีที่มีพลังมากที่สุด ในการทำให้องค์กรมีและดำรงรักษาความสามารถในการแข่งขัน

คุก (Cook. 1999 : 13) การเทียบเคียงสมรรถนะคือ กระบวนการระบุ เข้าใจและประยุกต์แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศจากหน่วยงานภายในองค์กรเดียวกัน หรือจากองค์กรภายนอกมาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเอง

เคลลี (Kelly. 2001 : 5) ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเทียบเคียงสมรรถนะทางการศึกษาได้ให้คำนิยามว่าการเทียบเคียงสมรรถนะคือการวิเคราะห์และเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานระหว่างองค์กร หรือภายในองค์กรเดียวกันด้วยจุดมุ่งหมายในการปรับปรุงตนเอง

จากความหมายต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า การเทียบเคียงสมรรถนะ คือ ผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าดีที่สุดใน หรือ ผลการปฏิบัติของผู้ได้รับการยอมรับว่าทำได้ดีที่สุดในที่จะเป็นต้นแบบให้ผู้อื่นใช้วัดเพื่อเปรียบเทียบ

ความหมายของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

บุญดี บุญญากิจ และกมลวรรณ ศิริพานิช (2545 : 10) กล่าวว่า กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ คือ วิธีการในการวัดเปรียบเทียบ ผลผลิตขั้น บริการ และวิธีการปฏิบัติกับองค์กรที่สามารถทำได้ดีกว่า เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรของตนเองเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

สถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547 : 1-7) ได้ให้ความหมายของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะหมายถึง กระบวนการวัด และเปรียบเทียบผลผลิตขั้น บริการ และวิธีปฏิบัติกับองค์กรที่สามารถทำได้ดีกว่า เพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงองค์กรของตนเองเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542 : 153) กล่าวไว้ว่า กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ คือ กระบวนการวัดผลประเมินผลที่กระทำอย่างต่อเนื่องเป็นระบบเพื่อเสาะหาและรวบรวมข้อมูลจากองค์กรชั้นนำมาเปรียบเทียบกับองค์กรของตนเองเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงที่ดีที่สุด

จากแนวคิดต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ หมายถึง วิธีการในการวัดและเปรียบเทียบ วิธีการปฏิบัติกับผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าปฏิบัติได้ดีที่สุด และเป็นต้นแบบเพื่อนำผลของการเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงเพื่อมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

2.2 ความสำคัญของการเทียบเคียงสมรรถนะ

จุมพล ระบอบ (2548 : 83-84) ช่วงระยะเวลา 3 - 5 ปีที่ผ่านมา การเทียบเคียงสมรรถนะได้รับความสนใจจากวงการธุรกิจอุตสาหกรรมในยุโรปและอเมริกามากขึ้น ด้วยเหตุผลและปัจจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

34

หลายประการ ซึ่งนอกจากกิตติศัพท์ในเรื่องประสิทธิภาพของมันแล้ว ประเด็นสำคัญที่ทำให้การเทียบเคียงสมรรถนะเป็นที่แพร่หลายสืบเนื่องมาจากสาเหตุที่สำคัญ คือ

1. สภาพการแข่งขันธุรกิจที่รุนแรงขึ้น ขอบเขตของการขยายตัวมากขึ้นจากระดับประเทศสู่ระดับโลก (Global competition) ซึ่งธุรกิจเองก็มีความตระหนักถึงสิ่งนี้ จึงจำเป็นต้องมีการปรับตัวเพื่อความอยู่รอด การปรับปรุงตนเองเพื่อรักษาระดับความสามารถของตนเองจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้

2. รางวัลคุณภาพ ช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้มีรางวัลทางด้านการจัดการเกิดขึ้นมากมาย รางวัลคุณภาพเหล่านี้เป็นแรงกระตุ้นให้องค์กรมีความสนใจในเรื่องการแข่งขัน เพื่อปรับปรุงด้านการจัดการมากขึ้น นอกจากนี้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะแพร่หลายมากขึ้น คือ หลักเกณฑ์ของการได้รับรางวัลนั้น กำหนดให้ผู้ขอเข้ารับรางวัลจะต้องมีการดำเนินการทำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ซึ่งหลักเกณฑ์นี้ถือเป็นการสนับสนุนให้เกิดการทำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะและเกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลอย่างกว้างขวาง

3. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ ทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด การเทียบเคียงสมรรถนะเป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมการปรับปรุงองค์กรอย่างก้าวกระโดดให้ผลที่รวดเร็ว ซึ่งแตกต่างจากเรื่องมือปรับปรุงองค์กรอื่นๆ

4. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพองค์กรได้ ในการดำเนินธุรกิจ ปัญหาที่พบบ่อยๆ คือ บางครั้งไม่สามารถตอบคำถามตัวเองได้ว่าสิ่งที่ทำอยู่ทุกวันนี้เป็นอย่างไร เราพบว่าธุรกิจมากมายที่ล้มหายตายไปอย่างแทบไม่รู้ตัวด้วยสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่งคือ ไม่มีการประเมินตัวเองและไม่มีการประเมินคู่แข่ง ในธุรกิจรายเล็กบางรายบางครั้งอาจไม่รู้เลยก็ได้ว่าคู่แข่งของตนคือใครและศักยภาพของตนเองเป็นอย่างไร กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะจะทำให้เราสามารถตอบคำถามได้ว่า ตัวเราเองขณะนี้เป็นอย่างไร อยู่ในตำแหน่งที่เท่าไรร ความสามารถในการแข่งขันเป็นอย่างไร สามารถแข่งขันกับคนอื่นได้หรือไม่และจะทำให้ดีกว่าคนอื่นได้อย่างไร

องค์กรส่วนใหญ่มักจะคิดว่าตนเองมีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาอยู่แล้วโดยไม่จำเป็นต้องไปดูของคนอื่น แต่อันที่จริงแล้วการปรับปรุงโดยคำนึงถึงภายในองค์กรตนเองเพียงอย่างเดียว นั้นอาจจะยังไม่พอโลกของธุรกิจก้าวไปอย่างรวดเร็ว การปรับปรุงที่เราคิดว่าหาทางทำอยู่ตลอดเวลา นั้นบางทีอาจจะยังไม่พอไวเพียงพอเมื่อเทียบกับความเปลี่ยนแปลงรวดเร็วขององค์กรอื่น การทำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะเป็นสิ่งที่ทำให้เรียนัดเพื่อก้าวให้ทันองค์กรอื่นๆและเพื่อให้ทราบถึงความคืบหน้าของวิธีการหรือการปรับปรุงใหม่ๆที่จะสามารถนำมาปรับใช้กับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

35

องค์กรของเราได้ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองไปสู่การเป็นองค์กรที่มีการปรับเปลี่ยนและเรียนรู้สิ่งใหม่ๆอยู่เสมอ

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ มีความสำคัญในการเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนองค์กร อย่างรวดเร็ว

2.3 วัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับในการใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

พิชัย เสงี่ยมจิตต์ (2542 : 153) วัตถุประสงค์หลักที่สำคัญในการเทียบวัด มีดังต่อไปนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานขององค์กรกับองค์กรอื่น
2. เพื่อศึกษามาตรฐานขององค์กรอื่นที่ประสบความสำเร็จสูงสุด
3. เพื่อกำหนดมาตรฐานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติที่ดีที่สุด
4. เพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับจากองค์กรภายในและภายนอกมาใช้ในการกำหนด

มาตรฐานองค์กร

5. เพื่อก้าวไปสู่มาตรฐานที่เหนือกว่า

ประโยชน์ของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ สำหรับการปฏิบัติการของการเทียบเคียงสมรรถนะจะนำไปสู่ประโยชน์ที่ได้รับ ดังนี้

1. ตรวจสอบความเข้าใจของระบบภายในและธุรกิจที่ปฏิบัติ
2. กำหนดองค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จและเป็นการวัดผลการผลิตที่แท้จริง
3. ความคิดใหม่ ๆ นำไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง หรือการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ
4. การปรับปรุงความเข้าใจให้ถูกต้องที่จะนำผลผลิตให้เป็นไปตามความต้องการของ

ลูกค้า

5. ภาพของสถานการณ์ภายนอกนำไปสู่การกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องได้มากยิ่งขึ้น
6. สามารถแข่งขันได้ดีกว่าในภาวะการตลาดที่เกิดขึ้น
7. ทำให้เกิดความตระหนักและแข่งขันได้เป็นอย่างดีกับอุตสาหกรรมชั้นนำ

สเปนโดลินี (Spendolini. 1992 : 24) ได้เป็นประโยชน์ของการเทียบเคียงสมรรถนะ ประการแรก คือ เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจกระบวนการต่าง ๆ เช่น การออกแบบ การผลิต การตลาด ฯลฯ ที่ปฏิบัติอยู่ในองค์กรของตนเองและของผู้อื่น ประการที่สองคือ ทำให้องค์กรต่างหันมาพิจารณาว่าการประเมินผลทางธุรกิจนั้นไม่ใช่การวัดที่จำนวนสิ่งของที่ผลิตออกมาได้ หากแต่ต้องดูให้ละเอียด ว่า ทำได้อย่างไร

คุก (Cook) (ทัศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์. 2548 : 34-35) มีความเห็นว่า การเทียบเคียงสมรรถนะ จะช่วยให้องค์กรมุ่งเน้นความสนใจไปที่องค์ประกอบสำคัญ 2 ประการ ขององค์กร คือ สิ่งแวดล้อมภายนอกและการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

36

บาล์ม (Balm) (ทัศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์. 2548 : 36) การเทียบเคียงสมรรถนะมีประโยชน์ในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นในบุคลากรขององค์กร ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นความคิดในเรื่องการปรับปรุงคุณภาพการทำงานของหน่วยงาน การได้เรียนรู้ สิ่งที่คุณอื่นทำได้อาจช่วยให้คุณมีการตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมเป็นไปได้ เพราะบางครั้งองค์กรอาจจะตั้งเป้าหมายการทำงานต่ำไปหรือสูงไป ที่สำคัญมากอีกประการหนึ่ง คือ การเปรียบเทียบ ทำให้รู้ลำดับความสำคัญของกิจกรรมในองค์กร รู้ว่าตนเองควรจะต้องทำอะไรก่อนหลังและควรจะมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างไรให้เหมาะสม

จากตำราเกี่ยวกับกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะหลายเล่ม สรุปได้ว่า ประโยชน์ของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะที่มีต่อองค์กร คือ

1. ช่วยสร้างมาตรฐาน กำหนดมาตรฐานที่จะนำไปปฏิบัติ
2. กระตุ้นให้เกิดความตระหนักของการเปลี่ยนแปลง
3. ช่วยการปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการ
4. สนับสนุนการเรียนรู้ให้นำไปสู่การปรับปรุงใหม่ๆอย่างต่อเนื่อง
5. สร้างและส่งเสริมความสามัคคี
6. ส่งเสริมความใส่ใจ เข้าใจ ต่อคุณภาพมากกว่าปริมาณ
7. ยกระดับพัฒนา และปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการ

จากแนวคิดต่าง ๆ ดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า การเทียบเคียงสมรรถนะ มีประโยชน์และมีความสำคัญ ในการที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่ปฏิบัติอยู่ในองค์กรของตนเอง และของผู้อื่น ทำให้องค์กรมีการตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมเป็นไปได้ และก้าวไปสู่มาตรฐานที่เหนือกว่า

2.4 ประเภทของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

สุรพันธ์ ฉันทแดนสุวรรณ (2550 : 148-149) กล่าวว่า เทคนิคการทำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะมีการพัฒนาในหลายรูปแบบ ซึ่งสามารถจะจำแนกประเภทของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะได้ 4 ลักษณะ คือ

1. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะภายในองค์กร เป็นจุดเริ่มต้นในการเรียนรู้โดยศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างหน่วยงาน หรือกระบวนการต่าง ๆ ภายในองค์กรเพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาองค์กรที่สมบูรณ์ในอนาคตต่อไป
2. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะกับคู่แข่ง ซึ่ง เป็นกระบวนการเทียบเคียงกับคู่แข่งในด้านการผลิต การบริการ การดำเนินงานหรือมิติอื่น ๆ ของคู่แข่ง เพื่อจะได้พิจารณา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

37

ถึงจุดอ่อน จุดแข็งขององค์กร และความแตกต่างในขีดความสามารถศักยภาพตลอดจนวิธีการดำเนินการขององค์กรเพื่อที่จะสามารถพัฒนาองค์กรให้ทัดเทียมกับคู่แข่งได้

3. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะตามหน้าที่ เป็นการเปรียบเทียบการดำเนินงานในแต่ละหน้าที่ที่เราสนใจ โดยไม่คำนึงความแตกต่างของอุตสาหกรรมเนื่องจากการเปรียบเทียบตามหน้าที่ มีประโยชน์ดังต่อไปนี้

3.1 ลดความยุ่งยากในการหาข้อมูลเปรียบเทียบ โดยสามารถคัดเลือกคู่เปรียบเทียบได้จากธุรกิจหรือองค์กรที่ไม่ใช่คู่แข่งโดยตรง

3.2 สะดวกในการกำหนดและตัดสินใจเลือกองค์กรที่มีการปฏิบัติงานที่ดีที่สุดในแต่ละหน้าที่

3.3 ทำให้สามารถกำหนดความสำคัญและเลือกหน้าที่หลัก ๆ ที่มีอิทธิพลต่ออนาคตขององค์กรได้

4. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะทั่วไป เป็นการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการโดยเฉพาะที่ใช้กันทั่วไปในอุตสาหกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ โดยไม่จำกัดกรอบความคิดในกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

บุญดี บุญญากิจ และกมลวรรณ ศิริพานิช (2545 : 14) กล่าวว่า วิธีการแบ่งประเภทของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะแบ่งได้ 2 วิธี คือ แบ่งตามวัตถุประสงค์ของการทำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะและแบ่งตามผู้ที่เราไปเปรียบเทียบด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2546 : 464 – 465) กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ โดยทั่วไป มี 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะภายใน ทั้งนี้เนื่องจากในบริษัทหรือองค์กรใหญ่ ๆ จะมีหน่วยงานหลายหน่วย วัตถุประสงค์ของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะภายใน เพื่อชี้แจงมาตรฐานการปฏิบัติขององค์กร

2. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะกับคู่แข่งโดยตรง

3. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะที่เป็นการแข่งขันกับผู้นำในวงการอุตสาหกรรมเป็นการแข่งขันกับองค์กรอื่น หรือหน้าที่ที่เหมือนกัน การผลิตผลิตภัณฑ์หรือการบริการเหมือนกัน แต่ไม่ใช่คู่แข่งในตลาดเดียวกัน

4. กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะที่เป็นกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะทั่วไป หรือเทียบวัดกระบวนการ หมายถึง การแตกบริษัทหรือหน้าที่ของบริษัทลงไปเป็นกระบวนการและทำการเทียบเคียงสมรรถนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

38

เจมส์ จี แพทเทอร์สัน (James G. Patterson) (วุฒิปงษ์ ยศศาสตราจารย์, 2547 : 47-56) แบ่ง
กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ เป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. การเทียบเคียงสมรรถนะภายใน
2. การเทียบเคียงสมรรถนะเพื่อการแข่งขัน
3. การเทียบเคียงสมรรถนะเพื่อความร่วมมือ
4. การเทียบเคียงสมรรถนะแบบตามเป็นเงา
5. การเทียบเคียงสมรรถนะตามหน้าที่งาน
6. การเทียบเคียงสมรรถนะในความเป็นระดับโลก

ทศนิษฐ์ ไพฑูรย์พงษ์ (2548 : 61-68) แบ่งประเภทของการเทียบเคียงสมรรถนะไว้ดังนี้

1. การแบ่งประเภทตามจำนวนองค์กร
2. การแบ่งประเภทตามชนิดของกลุ่มเทียบ
 - 2.1 การเทียบเคียงสมรรถนะภายใน
 - 2.2 การเทียบเคียงสมรรถนะกับคู่แข่งในธุรกิจเดียวกัน
 - 2.3 การเทียบเคียงสมรรถนะกับองค์กรที่อยู่ต่างธุรกิจ
 - 2.4 การเทียบเคียงสมรรถนะกับผู้มีการปฏิบัติเป็นเลิศหรือผู้ที่อยู่ในระดับโลก
3. การแบ่งประเภทตามวัตถุประสงค์
 - 3.1 การเทียบเคียงสมรรถนะยุทธศาสตร์
 - 3.2 การเทียบเคียงสมรรถนะผลการปฏิบัติ
 - 3.3 การเทียบเคียงสมรรถนะกระบวนการ
 - 3.4 การเทียบเคียงสมรรถนะผลผลิต

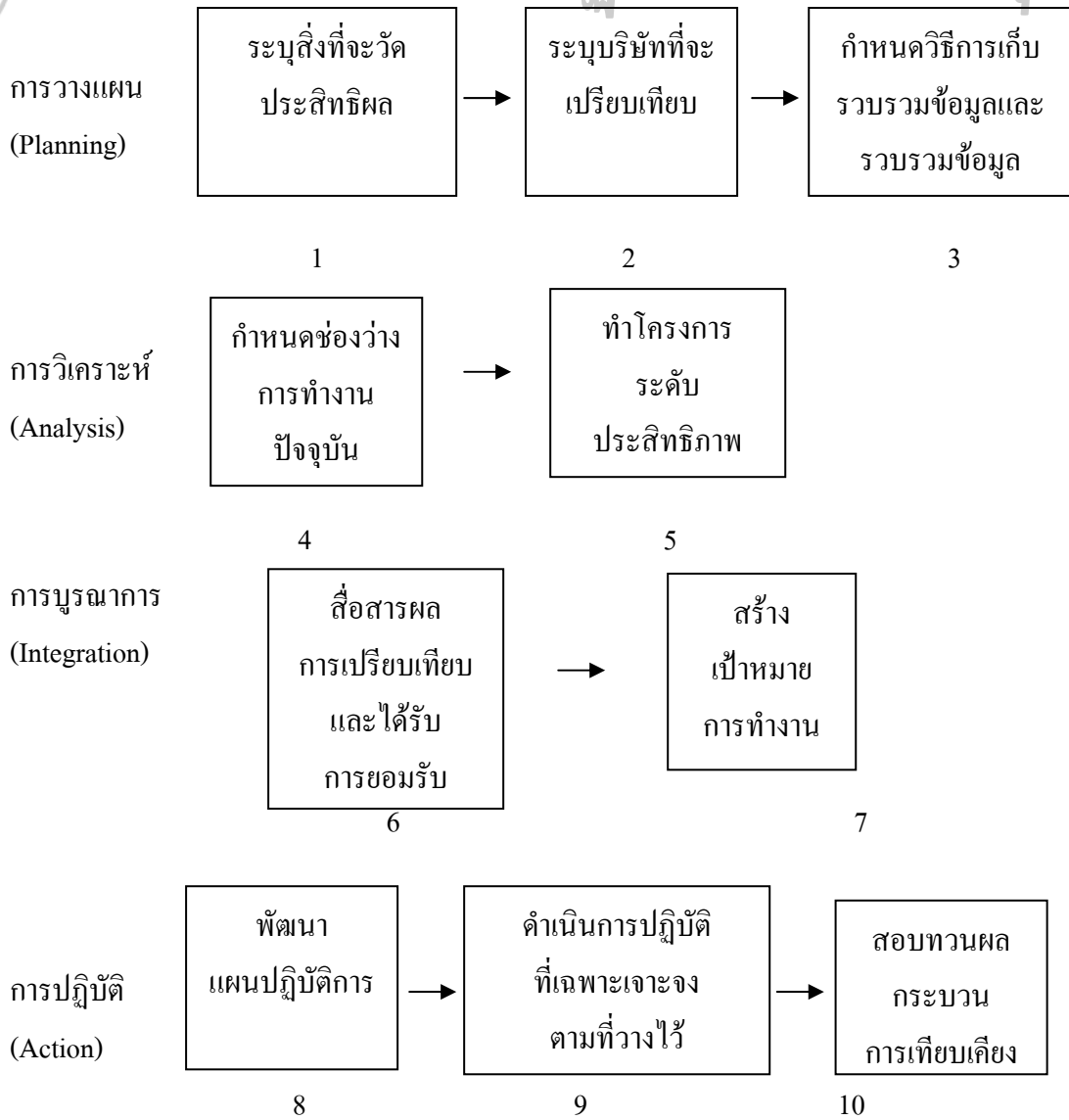
จากแนวคิดต่าง ๆ สามารถสรุป ถึงประเภทของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะได้ดังนี้
การเทียบเคียงสมรรถนะภายใน การเทียบเคียงสมรรถนะกับผู้นำที่เป็นคู่แข่งเดียวกัน การเทียบเคียง
สมรรถนะกับผู้นำที่ไม่ใช่คู่แข่งเดียวกัน การเทียบเคียงสมรรถนะกับผู้มีการปฏิบัติเป็นเลิศหรือ
ผู้ที่อยู่ในระดับโลก

2.5 กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

รูปแบบการเทียบเคียงสมรรถนะของซีร็อค คอร์เปอร์เรชั่น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก
และ 10 ขั้นตอนย่อย ๆ ปรากฏในภาพประกอบ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

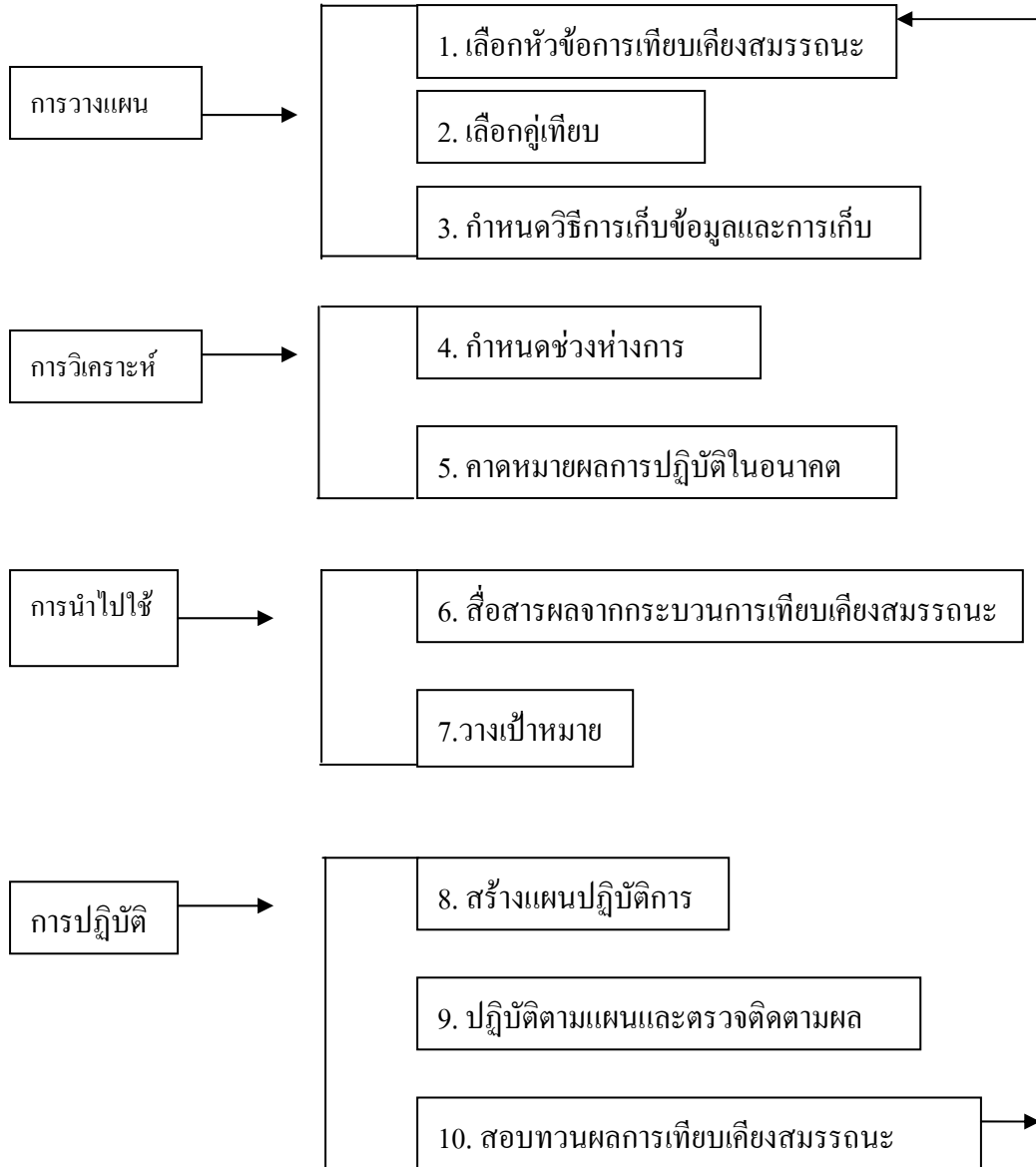
ภาพประกอบ 2 แสดงขั้นตอนของกระบวนการ การเทียบเคียงสมรรถนะ มี 4 ขั้นตอนหลัก และ 10 ขั้นตอนย่อย

ที่มา : บุญดี บุญญากิจ และ กมลวรรณ ศิริพานิช. 2545 : 22

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ขั้นตอนการเทียบเคียงสมรรถนะ10 ขั้นตอนของ แคมป์ (Camp)

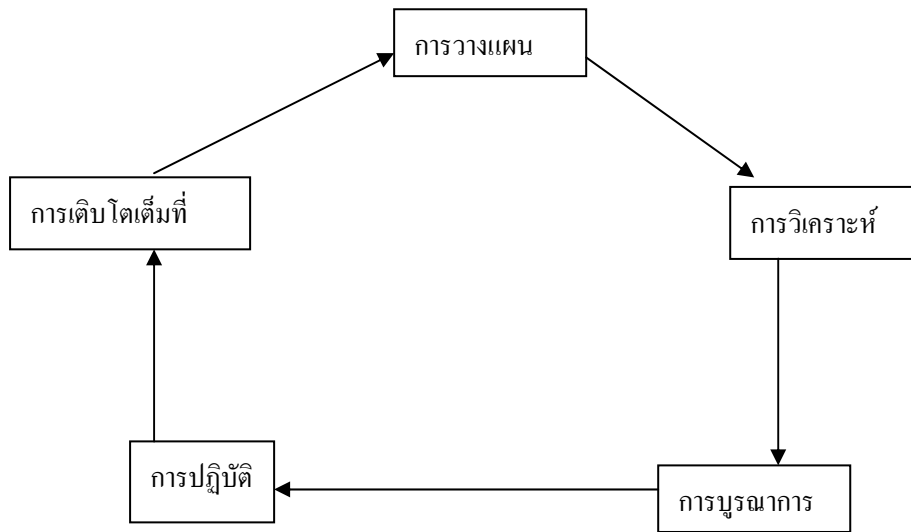
ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ10 ขั้นตอนของแคมป์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

41

แนวทางของ โรเบิร์ต แคมป์ (Robert Camp) (ทัศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์, 2548 : 70) ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเทียบเคียงสมรรถนะ ในระดับโลก โดยที่ แคมป์กล่าวถึงขั้นตอนในการทำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะว่าประกอบด้วยช่วงเวลาที่สำคัญ 5 ระยะ ประการายละเอียดในภาพประกอบ 4 ดังนี้

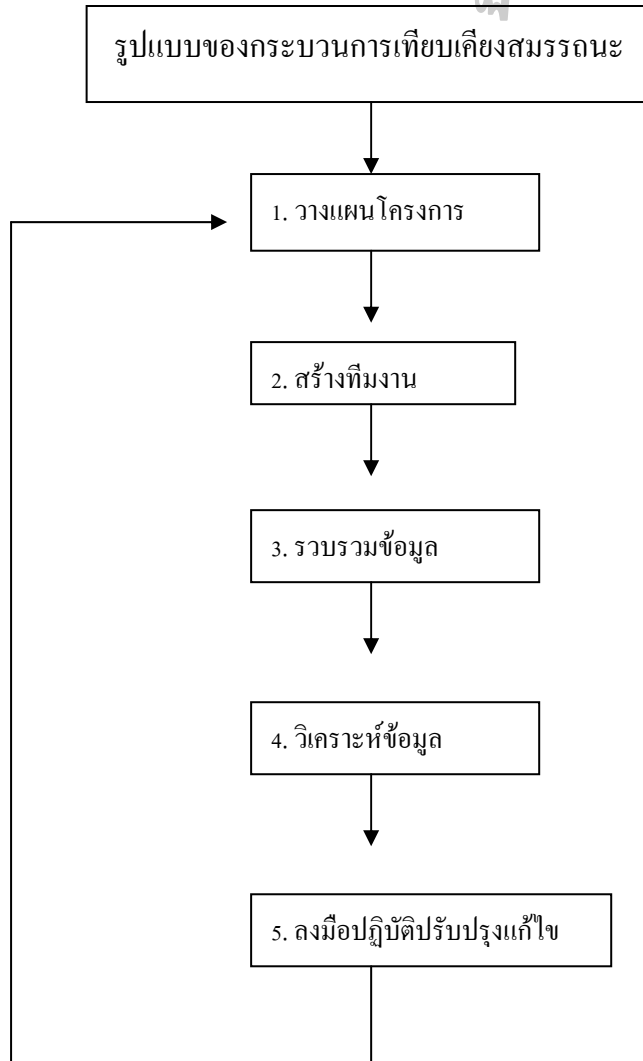
ภาพประกอบ 4 กระบวนการทำการเทียบเคียงสมรรถนะ

ที่มา : ัญญุพันธ์ เจริญนนท์, 2544 : 59

กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ เป็นกระบวนการที่ได้ถูกกำหนดโครงสร้างว่าควรจะต้องทำไปทีละขั้น ๆ การเลือกกระบวนการของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม ความสามารถและวัฒนธรรมองค์กร รูปแบบของกระบวนการ 5 ขั้น ดังรายละเอียดในภาพประกอบ 5 เป็นรูปแบบพื้นฐานที่สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับองค์กรในแต่ละองค์กร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 5 แสดงรูปแบบกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

ที่มา : Evans. 1994 : 27

โมเดลการทำ กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ ของ Robere & Associates
ขั้นวางแผน (Plan)

1. เลือกกระบวนการที่จะประเมิน
2. เลือกและจัดเตรียมทีมงาน
3. กำหนดหน่วยงานหรือองค์กรที่เราจะเปรียบเทียบข้อมูล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

43

ขั้นตอนการ (Do)

- รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล
- ตรวจสอบความแตกต่างที่พบและส่วนได้เปรียบขององค์กรและคู่แข่ง

ขั้นศึกษา (Study)

- ศึกษาอย่างเป็นระบบ
- สื่อสารให้ทราบถึงสิ่งที่ค้นพบจากการทำเป็นชาร์ต
- กำหนดเป้าหมายในแต่ละหน่วยงาน

ขั้นแก้ไข (Action)

- สร้างแผนดำเนินการ
- ปรับเทียบซ้ำ

ซางและเคลลี่ (Chang and Kelly) (ทัศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์. 2548 : 70) กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะควรแบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอนใหญ่ และ 20 ขั้นตอนย่อย ปรากฏในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 ขั้นตอนกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะของซางและเคลลี่

ขั้นตอนใหญ่	ขั้นตอนย่อย
1. กำหนดสิ่งที่จะการเทียบเคียงสมรรถนะ	ทำความเข้าใจจุดประสงค์การเทียบเคียงสมรรถนะ เลือกผู้เข้าร่วมกิจกรรม ศึกษากระบวนการเทียบเคียง กำหนดขอบข่าย กำหนดขอบเขต ทำความเข้าใจเรื่องกิจกรรมย่อยในกระบวนการ ทำผังการไหลของงานกระบวนการ
2. กำหนดสิ่งที่ต้องการวัด	ศึกษาการไหลของกระบวนการ กำหนดดัชนีวัดความสำเร็จของกระบวนการ ตรวจสอบความสอดคล้องของดัชนีและจุดประสงค์
3. กำหนดคู่เทียบ	หาคู่เทียบด้วยวิธีการต่าง ๆ และจากหลายแหล่ง เลือกระดับการเทียบเคียงสมรรถนะ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 1 (ต่อ)

ขั้นตอนใหญ่	ขั้นตอนย่อย
4. เก็บข้อมูล	ใช้แบบสอบถาม ตรวจเช็ยกลุ่มเทียบ
5. วิเคราะห์ข้อมูลและกำหนด	วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
6. วางเป้าหมายและสร้างแผนปฏิบัติการ	วางเป้าหมายการปฏิบัติ สร้างแผนปฏิบัติการ
7. ตรวจสอบการกระบวนกร	ติดตามการเปลี่ยนแปลง นำผลการเทียบเคียงเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติ

ที่มา : ทศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์. 2548 : 71

คุก (Cook) (ทศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์. 2548 : 72) มีความเห็นว่ากระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะควรแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่

- ขั้นตอนที่ 1 เรียนรู้กระบวนการทำงานของตนเอง
- ขั้นตอนที่ 2 กำหนดว่าจะการเทียบเคียงสมรรถนะในเรื่องอะไรและกับใคร
- ขั้นตอนที่ 3 เก็บข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลและการกำหนดช่วงห่าง
- ขั้นตอนที่ 5 วางแผนการปรับปรุง
- ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบ

เบนเดลล์และคณะ (Bendell, et al) (ทศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์. 2548 : 72) กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะควรมีเพียง 4 ขั้นตอน คือ

- ขั้นตอนที่ 1 เลือกสิ่งที่จะทำการเทียบเคียงสมรรถนะ
- ขั้นตอนที่ 2 เลือกคู่เทียบ
- ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมข้อมูลจากภายนอก
- ขั้นตอนที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลและทดลองใช้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

45

ไรเดอร์ (Reider) (ทัศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์. 2548 : 72) เสนอว่าขั้นตอนกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะควรมี 6 ขั้นตอน หลัก คือ

ขั้นตอนที่ 1 ค้นหาประเด็นหลักของปัญหาและขอบข่ายงานที่มีความวิกฤตซึ่งต้องแก้ไข

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาขั้นตอนการทำงานและผังการไหลของงานในองค์กรของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษางาน กิจกรรมหรือขั้นตอนการทำงานของกลุ่มเทียบ

ขั้นตอนที่ 4 เก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์และแปลผล

ขั้นตอนที่ 6 นำแนวปฏิบัติที่ได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติในองค์กร

รูปแบบของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ ของ R & A (Overview of the R & A Benchmark Model)

ระยะวางแผน

ขั้นตอนที่ 1 เลือกกระบวนการที่ต้องการทำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

ขั้นตอนที่ 2 เลือกและจัดเตรียมทีมการเทียบเคียงสมรรถนะ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดบริษัทที่จะทำการเปรียบเทียบด้วย จากองค์กรที่ได้รับ

การยอมรับว่าดีที่สุด

ระยะดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 4 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 กำหนดช่องว่างของผลการปฏิบัติงานและจุดแข็ง

ระยะศึกษา

ขั้นตอนที่ 6 ดูระบบ

ขั้นตอนที่ 7 สื่อสารให้ทุกระดับทราบถึงสิ่งที่ค้นพบในการทำการเทียบเคียง

สมรรถนะ

ขั้นตอนที่ 8 กำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติงาน

ระยะแก้ไข

ขั้นตอนที่ 9 สร้างแผนดำเนินการ ดำเนินการตามวิธีปฏิบัติและควบคุมความคืบหน้า

ขั้นตอนที่ 10 การเปรียบเทียบซ้ำ

จากแนวคิดต่าง ๆ สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการทำการเทียบเคียงสมรรถนะ ควรเป็นดังนี้ 1) เลือกหัวข้อการเทียบเคียงสมรรถนะ 2) เลือกคู่เทียบ 3) กำหนดวิธีการเก็บข้อมูล เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล 4) กำหนดช่วงห่างของการปฏิบัติ 5) การคาดคะเนผลการปฏิบัติในอนาคต 6) สื่อสารผลจากกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ 7) วางเป้าหมาย 8) สร้างแผน

ปฏิบัติการในการดำเนินงาน 9) ปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานและตรวจติดตามผลจากกระบวนการ และ 10) สอบทวนผลการเทียบเคียงสมรรถนะซ้ำ

2.6 การนำการเทียบเคียงสมรรถนะมาใช้ในสถานศึกษา

การเทียบเคียงสมรรถนะการศึกษา

ในด้านการศึกษา สถาบันการศึกษาทั้งในระดับประถม มัธยมและระดับอุดมศึกษา ในหลายประเทศได้นำการเทียบเคียงสมรรถนะเข้ามาใช้เพื่อการปรับปรุงคุณภาพจำนวนมาก (ทศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์, 2548 : 155)

การเทียบเคียงสมรรถนะของสถาบันการศึกษา

ในขณะที่องค์กรธุรกิจสามารถประเมินผลการปฏิบัติการตนเองได้ในรูปแบบของกำไร ที่ได้รับแต่สำหรับสถาบันศึกษานั้นไม่สามารถจะวัดกันได้ด้วยจำนวนเงิน และในบางเรื่อง ก็เป็นนามธรรมยากต่อการวัด เช่น การเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งอาจจะเกิดการเรียนรู้ในช่วงระยะเวลา หลังจากการสอนของครูก็เป็นได้ ในบางครั้งไม่ใช่หลังการเรียน 1 เดือน อาจจะเป็นหลังจากเรียน เป็นปีก็เป็นได้ การวัดผลการปฏิบัติของสถาบันการศึกษาจึงต้องแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ ผลการปฏิบัติที่เห็นเด่นชัดและวัดปริมาณได้ กับผลปฏิบัติแฝงที่ไม่สามารถจะวัดได้

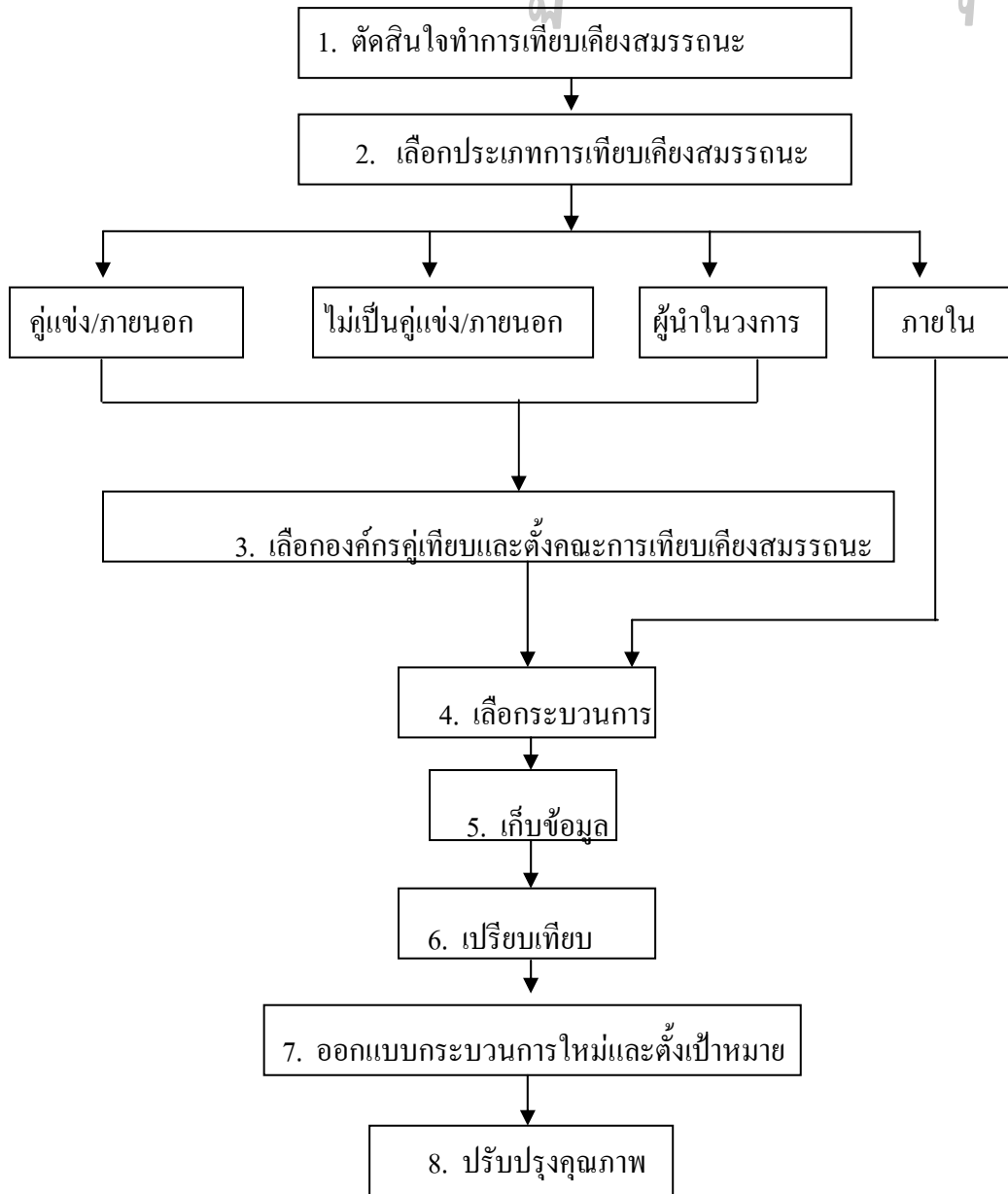
เมื่อสถาบันการศึกษาต้องการเทียบเคียงสมรรถนะจึงควรพิจารณาแนวความคิด การเทียบเคียงสมรรถนะรองธุรกิจเป็นพื้นฐาน นำบริบททางการศึกษาเข้ามาพิจารณาร่วม แล้วประยุกต์ให้เหมาะสม การประยุกต์ดังกล่าว ควรจะพิจารณาในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1. ขั้นตอนของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์แก่สถาบันการศึกษา ทั้งนี้เพราะ สถาบันการศึกษาต้องมีการสร้างหลักสูตรใหม่ ๆ ต้องสนองความต้องการของผู้ปกครอง และต้องปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลง ในการนำกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะเข้ามาใช้ใน สถาบันการศึกษาอาจจะใช้ 10 ขั้นตอนของแคมป์ แต่แคลลี (Kelly) (ทศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์, 2548 : 160-161) เสนอแนะว่ากระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะที่เหมาะสมกับการศึกษาควรจะเป็น 8 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 6 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการเทียบเคียงสมรรถนะการศึกษา

ที่มา : Kelly. 2001 : 11

จากภาพ จะเห็นได้ว่า เคลลีไม่ได้เสนอให้ดำเนินการตาม 10 ขั้นตอนของซีร็อกซ์ แต่ได้มีการบูรรวมบางขั้นตอนเข้าด้วยกัน และในขั้นตอนสุดท้ายที่เป็นการปรับปรุงคุณภาพนั้นหมายถึงการนำผลการเทียบเคียงสมรรถนะไปใช้ มีการทบทวนและปรับปรุงการปฏิบัติงานในสถานศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2. หัวข้อกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

การเลือกหัวข้อการเทียบเคียงสมรรถนะมีวิธีการทำได้โดยพิจารณาจากหลายมุม อย่างง่ายที่สุดอาจดูจากพันธกิจของสถาบันการศึกษาที่ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต ซึ่งเมื่อนำมาพิจารณารายละเอียดแล้วจะได้หัวข้อกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะที่หลากหลายดังปรากฏในตาราง 2 ต่อไปนี้

ตาราง 2 หัวข้อกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะพิจารณาจากพันธกิจ

ปัจจัยนำเข้า	กระบวนการ	ผลผลิต
นักเรียน	การออกแบบหลักสูตร	ผลการเรียนการสอน
บุคลากร	วิธีการเรียนการสอน	อัตราการเรียนรู้
ทรัพยากร	การสนับสนุนและการแนะแนว	อัตราการศึกษาต่อ
	การประเมินผล	อัตราการได้งานทำ
	การรับนักศึกษาเข้าและการตลาด	
	การควบคุมดูแลการวิจัย	
	การบริหารจัดการ	

ที่มา : ทศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์, 2548 : 162

ในตาราง 2 แสดงให้เห็นว่าหัวข้อกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะสามารถจะเลือกจากประเด็นที่น่าเสนอไว้ ซึ่งจากหัวข้อเหล่านี้สามารถจะกระจายเป็นหัวข้อย่อยในระดับที่ลดลงไปได้ เช่น ในหัวข้อการเรียนการสอน อาจจะทำในระดับสถาบัน หรือระดับคณะหรือระดับชั้นปี เป็นต้น

นอกจากนี้อาจจะพิจารณาที่กระบวนการทำงานคิดว่ากระบวนการนั้นเป็นกระบวนการตามหน้าที่หรือกระบวนการสำคัญ กระบวนการตามหน้าที่หมายถึง กระบวนการที่สถาบันการศึกษาจำเป็นต้องปฏิบัติ เพื่อดำรงหน้าที่การเป็นสถาบันการศึกษา จะไม่มีผลต่อการปรับปรุงคุณภาพ ซึ่งตรงกันข้ามกับกระบวนการสำคัญที่มีผลต่อการเพิ่มคุณภาพ ตัวอย่างของกระบวนการตามหน้าที่ ได้แก่ การปฏิบัติตามข้อบังคับเรื่องสุขภาพของนักเรียน การทำสัญญาจ้างบุคลากร กระบวนการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

49

ประเมินคุณภาพภายนอก เป็นต้น ส่วนกระบวนการสำคัญที่สามารถจะนำมาการเทียบเคียงสมรรถนะได้แก่ การให้คำปรึกษาของบุคลากร การให้คำปรึกษานักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง การจัดการคำร้องเรียน การจัดการตารางเรียน/ตารางสอน การควบคุมคุณภาพการเรียนการสอน การจัดการงบประมาณ การเลื่อนตำแหน่งและการประเมินบุคลากร

เมื่อเลือกกระบวนการสำคัญได้แล้ว ควรจะหาผลผลิตของกระบวนการนั้น พร้อมทั้งกำหนดลูกข่ายในว่าเป็นบุคลากรคนใด กลุ่มใด เพราะเขาเหล่านั้นจะมีส่วนในการรับผลของการเทียบเคียงเข้าไปใช้ประโยชน์ ผลผลิตสำคัญจากการเทียบเคียงจะแสดงให้เห็นว่าการเทียบเคียงสมรรถนะจะมีผลอย่างไรต่อสถาบันโดยรวม ในตาราง 3 แสดงตัวอย่างเพิ่มเติมของกระบวนการและผลผลิตที่ควรนำมาเป็นหัวข้อกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะทางการศึกษาในอีกมุมมองหนึ่ง ต่อไปนี้

ตาราง 3 กระบวนการและผลผลิตที่เหมาะสมสำหรับกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ

กระบวนการ	ผลผลิต
การให้คำปรึกษาแก่บุคลากร	กำลังใจและความพึงพอใจในงานที่ทำ
การจัดการวินัยนักเรียน/นักศึกษา	ความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้เสีย
การแนะแนวอาชีพนักเรียน/นักศึกษา	อัตราการได้งานและความก้าวหน้า
การจัดการคำร้องนักเรียน	เวลาในการจัดการความขัดแย้งและ
การรับบุคลากรเข้าทำงาน	ความพึงพอใจ
การควบคุมคุณภาพการสอน	อัตราการเข้า/ออกของบุคลากร
การจัดการงบประมาณและการเงิน	ความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้เสีย
การพัฒนาบุคลากร	รายได้ต่อหัวและรายจ่าย
	ผลการทำงานของบุคลากร

ที่มา : ทศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์, 2548 : 163

ตาราง 3 เป็นรายการกระบวนการและผลผลิตหรือผลลัพธ์ที่จะได้จากกระบวนการนั้น ๆ ซึ่งในกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะจะต้องแน่ใจว่ากระบวนการใดจะให้ผลอย่างไรในตอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

50

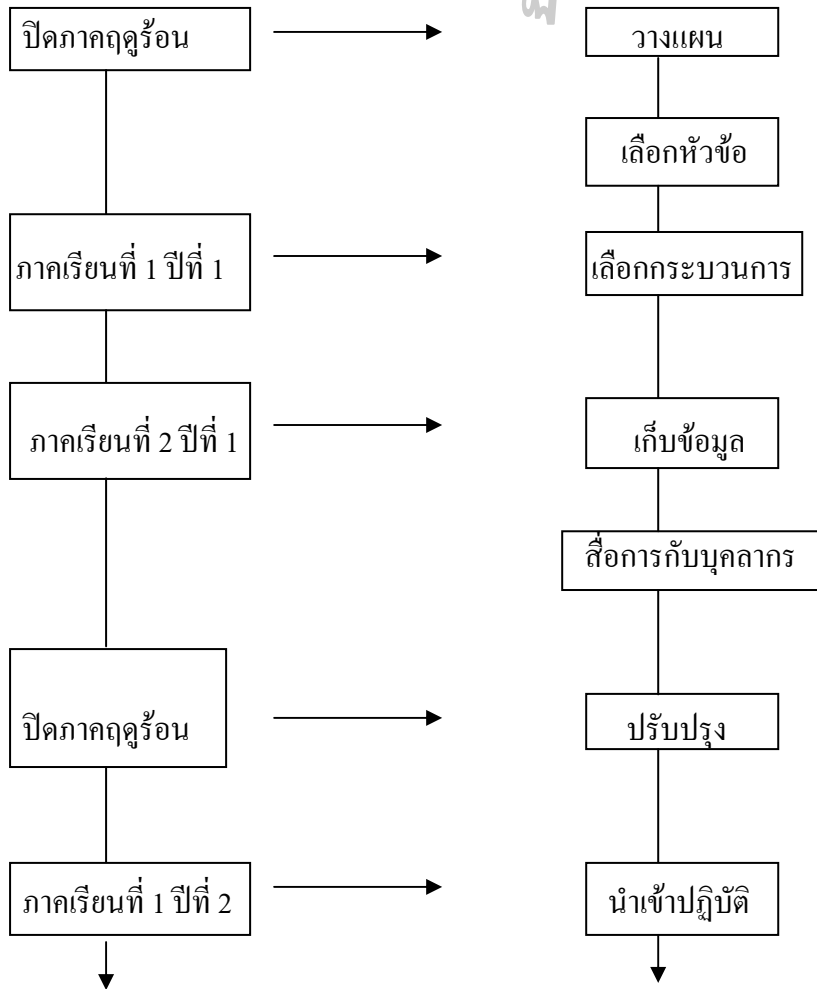
สุดท้าย ตามปกติสถาบันการศึกษาจะมีกระบวนการสำคัญให้เลือกปรับปรุงจำนวนไม่น้อย ดังนั้น จึงต้องมีการเลือกว่ากระบวนการใดมีความสำคัญ ควรจะนำมาทำกระบวนการเทียบเคียง สมรรถนะก่อน

3. กรอบเวลาที่เหมาะสม

สถาบันการศึกษาเป็นองค์กรที่มีวงจรการทำงานแตกต่างจากองค์กรประเภทอื่น กล่าวคือ ในช่วงต้นและปลายภาคเรียนจะเป็นเวลาที่ทุกฝ่ายรีบเร่งและมีภาระมาก ต้องทำงานหนักมีกิจกรรมต่าง ๆ มากมาย ในช่วงกลางภาคเรียนจะมีกิจกรรมลดน้อยลง มีความวุ่นวายน้อยลง และในช่วงภาคเรียนฤดูร้อนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน นักศึกษามีน้อย เคลลี่ (Kelly) มีความเห็นว่าการเทียบเคียงทางการศึกษาควรจะทำให้ครบวงจรภายในปีครึ่ง โดยมีฐานการพิจารณาจากปริมาณงานของผู้สอนและบุคลากร แต่สำหรับการเทียบเคียงสมรรถนะขนาดเล็กที่มีผู้เกี่ยวข้องไม่มากเช่น การเทียบเคียงสมรรถนะการสอนรายวิชาใดวิชาหนึ่ง อาจจะใช้เวลาเพียงหนึ่งปีการศึกษา คือการดำเนินการภาคเรียน ทดลองในภาคเรียนที่ 2 และช่วงภาคฤดูร้อนสำหรับการพิจารณาปรับปรุง สำหรับ โครงการเทียบเคียงสมรรถนะที่มีผู้เกี่ยวข้องจำนวนมากและมาจากหลายหน่วยงาน อย่างน้อยที่สุดควรจะเป็นปีครึ่ง โดยมีขั้นตอนและระยะเวลาการทำงานดังเสนอ ในภาพประกอบ 7 ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 7 กำหนดเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเทียบเคียงสมรรถนะในสถาบันการศึกษา

ที่มา : ทศนีย์ ไพฑูรย์พงษ์, 2548 : 164

จากภาพจะเห็นว่า การเทียบเคียงสมรรถนะน่าจะใช้เวลาประมาณหนึ่งปีครึ่ง สำหรับสถาบันการศึกษาที่ใช้ระบบ 2 ภาคเรียนและมีการปิดภาคฤดูร้อน การเริ่มต้นควรจะเป็นในช่วงปิดภาคเรียนฤดูร้อนครั้งแรกที่บุคลากรไม่มีภาระการสอนมากนัก เนื่องจากการประชุมปรึกษาหารือจะเป็นไปได้โดยสะดวกกว่าในช่วงที่มีการเปิดการเรียนการสอน ในช่วงเริ่มต้นจะเป็นการเตรียมการในด้านต่างๆที่จำเป็นแก่การเทียบเคียงสมรรถนะซึ่งอาจจะครอบคลุมถึงการให้ความรู้ในเรื่องคุณภาพ เครื่องมือคุณภาพ เป็นต้น

ในการดำเนินงานต่อในภาคเรียนที่หนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษากระบวนการทำงาน คณะการเทียบเคียงสมรรถนะจะสามารถศึกษากระบวนการต่างๆที่เกิดขึ้นได้จริงและในภาคเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

52

ที่สองจะได้เก็บข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้องได้สะดวก ทั้งผู้สอนและผู้เรียน ภาคเรียนฤดูร้อนที่สองเหมาะสมที่จะนำผลการเทียบเคียงสมรรถนะมาสื่อสารให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการตรวจสอบและวางแผนปรับปรุง เพื่อว่าในภาคเรียนที่หนึ่งปีที่สองจะเป็นเวลาสำหรับการนำสิ่งที่ปรับปรุงมาลงใช้และมีการตรวจติดตามผลการทำงาน

คำแนะนำเพิ่มเติม การรายงานต่อองค์กรควรจะทำเป็นระยะๆ ทั้งนี้เป็นเพราะถ้าไม่กำหนดให้มีการรายงานจะทำให้คณะกรรมการเทียบเคียงสมรรถนะเกิดความเฉื่อยชาและลดพลังการทำงานลง เพราะฉะนั้นควรมีการกำหนดระยะเวลาการรายงานผลการปฏิบัติเป็นระยะๆ อย่างเหมาะสมด้วย

4. ประเด็นที่มีผลต่อการเทียบเคียงสมรรถนะในสถาบันการศึกษา

มีผลการวิจัยในระยะที่ผ่านมาที่ช่วยให้เห็นปัญหาต่างๆ ในสถาบันการศึกษา ซึ่งอาจจะทำให้ลักษณะการเทียบเคียงสมรรถนะของสถาบันการศึกษาแตกต่างการเทียบเคียงสมรรถนะขององค์กรประเภทอื่นและยังมีความแตกต่างระหว่างสถาบันการศึกษาด้วยกัน มีประเด็นที่น่าจะนำมาพิจารณาเพราะมีผลต่อคุณภาพ การปรับปรุงคุณภาพและการเทียบเคียงสมรรถนะซึ่งได้แก่

4.1 ด้านโรงเรียน แต่ละโรงเรียนจะมีระดับคุณภาพหลากหลาย มีสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน ลักษณะของโรงเรียนจะสังเกตได้ดังนี้

4.1.1 โรงเรียนที่มีผลงานดีมักจะมีบรรยากาศของการเรียนและการทำงานเป็นทีม

4.1.2 โรงเรียนที่ดีจะมีลักษณะการสอนที่เป็นระบบ มีโครงสร้างและความยืดหยุ่น มีปัญหาการเรียนของนักเรียนไม่มากนัก (ถ้าจะมีก็เป็นเพราะการมอบหมายงานให้ทำมากเกินไป)

4.1.3 โรงเรียนที่มีผลงานดีจะมีความคาดหวังในตัวนักเรียนสูง

4.1.4 โรงเรียนที่มีผลงานต่ำมักจะมีระบบที่ไม่มีประสิทธิภาพในเรื่องการติดตามนักเรียน

4.2 ด้านนักเรียน ลักษณะของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพจะดูได้จากสิ่งต่อไปนี้

4.2.1 นักเรียนในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมีความรู้สึกว่าผู้สอนมีส่วนผลักดันให้ตนเองประสบความสำเร็จในวิชาการ การสอนของครูถือว่าเป็นการทำทนายทางวิชาการ กระตุ้นความอยากเรียน ซึ่งหลักฐานที่พิสูจน์ได้คือคำถามจากนักเรียนจะแสดงภูมิปัญญา

4.2.2 นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่ผลงานต่ำมักจะต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองมาก เนื่องจากผู้สอนต้องมีการทำงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน เช่น เรื่องงานบริหาร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

53

4.3 ด้านผู้สอน ผู้สอนที่มีคุณภาพและไม่มีคุณภาพจะทำให้เกิดผลแตกต่างในหลายประเด็น เช่น

4.3.1 โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ผู้สอนมักจะทุ่มเทเวลาส่วนใหญ่ให้สำหรับการสอน ทำให้การสอนครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดที่กำหนดในหลักสูตร

4.3.2 ครูในโรงเรียนที่ผลงานต่ำมักจะให้ความสนใจเป็นพิเศษถึงที่นักเรียนทำไม่ดีหรือส่วนที่เป็นปัญหา และบางปัญหาของนักเรียนที่แก้ยากหรือแก้ไม่ได้ ทำให้ต้องใช้เวลาหรือแรงงานในเรื่องนั้น ๆ ไปอย่างมาก

5. แนวปฏิบัติการเทียบเคียงสมรรถนะของสถาบันการศึกษา

เคลลี่ (Kelly) (ทักษิณี ไพฑูรย์พงษ์, 2548 : 155 - 166) ได้เสนอแนะว่าการเทียบเคียงสมรรถนะ โดยเฉพาะการเทียบเคียงสมรรถนะกลุ่มควรจะมีการตกลงกันในระหว่างสมาชิกด้วยกันว่าจะมีกฎหรือหลักการอะไรบ้างเพื่อใช้เป็นหลักยึดจากประสบการณ์ของตนเองเห็นว่าหลักการที่ควรจะเป็นต้องเห็นพ้องและยึดปฏิบัติร่วมกัน ได้แก่

5.1 การปรึกษา การพูดคุยหรือปรึกษาหารือระหว่างสถาบันการศึกษาควรระวังเรื่องข้อมูลบางประการที่เป็นความลับส่วนบุคคลหรือองค์กร ควรจะมีการตกลงทำความเข้าใจให้ตรงกันล่วงหน้าว่ามีแนวปฏิบัติอย่างไร

5.2 การแลกเปลี่ยนข้อมูล การแลกเปลี่ยนข้อมูลและสารสนเทศของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการเทียบเคียงสมรรถนะควรเป็นไปอย่างเปิดเผยและด้วยความเต็มใจ

5.3 การจำกัดขอบข่าย ควรมีการตกลงล่วงหน้าระหว่างสถาบันการศึกษาว่าข้อมูลและสารสนเทศที่นำมาแลกเปลี่ยนควรจะเป็นข้อมูลของกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเทียบเคียงสมรรถนะเท่านั้น

5.4 การรักษาความลับ ควรมีข้อตกลงในการรักษาความลับ และระยะเวลาที่ควรจะต้องเก็บไว้ด้วยความระมัดระวังแม้การเทียบเคียงจะเสร็จสิ้นไปแล้ว

5.5 การแต่งตั้งบุคลากร การเลือกบุคลากรที่จะมาทำการเทียบเคียงสมรรถนะของทุกฝ่ายหรือทุกองค์กรควรมีระดับตำแหน่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ หรือประสบการณ์ใกล้เคียงกัน

5.6 การให้ความเห็นชอบ ถ้ามีการมอบหมายงานให้บุคคลหรือองค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานที่ทำการเทียบเคียงสมรรถนะควรจะได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกในกลุ่มเทียบเคียงทุกฝ่าย

5.7 การเปิดเผยผลการเทียบเคียงสมรรถนะ คณะการเทียบเคียงสมรรถนะจากสถาบันต่าง ๆ ควรจะตกลงกันล่วงหน้าว่าจะเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ มากน้อยเพียงใดและเกี่ยวข้องกับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

54

กับหัวข้ออะไรบ้าง เพราะแต่ละสถาบันจะมีความเห็นต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ เพื่อป้องกันความขัดแย้งที่จะเกิดภายหลัง

5.8 การมอบอำนาจ บุคลากรในคณะกรรมการเทียบเคียงสมรรถนะจากสถาบันต่าง ๆ ควรจะเข้าใจและรับรู้ระดับอำนาจการตัดสินใจที่ได้รับมอบหมายจากต้นสังกัดของตน เพราะมีฉะนั้น บางสถาบันอาจจะทำให้โครงการเทียบรอยซ้ำลงเนื่องจากต้องคอยกลับไปขอความเห็นชอบจากผู้บริหาร

5.9 เครื่องมือการวิจัย เครื่องมือต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการเทียบเคียงสมรรถนะเช่น แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างควรจะส่งให้คณะเทียบเคียงได้ศึกษาล่วงหน้า เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์และความสม่ำเสมอ

จากแนวคิดดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะทางการศึกษามีขั้นตอนกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ 8 ขั้นตอน ดังนี้ การตัดสินใจทำการเทียบเคียงสมรรถนะ การเลือกประเภทการเทียบเคียงสมรรถนะ การเลือกองค์กรคู่เทียบและตั้งคณะกรรมการเทียบเคียงสมรรถนะ การเลือกระบวนการ การเก็บข้อมูล การเปรียบเทียบ การออกแบบกระบวนการใหม่และตั้งเป้าหมาย ขั้นตอนสุดท้ายคือการปรับปรุงคุณภาพ

จากกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะของโรเบิร์ต แคมป์ (Robert Camp) (ทัศนีย์ไพฑูรย์พงษ์, 2548 : 70) ผู้วิจัยได้นำกระบวนการมาใช้ในการเทียบเคียงสมรรถนะ มาพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการบริหารงานวิชาการ โดยใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ เพื่อมุ่งสู่ความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี ดังนั้น กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ หมายถึง วิธีการในการวัดและเปรียบเทียบ วิธีการนำทรัพยากรที่เป็นปัจจัยทางการบริหาร 4 ประการ ไปปฏิบัติในกระบวนการบริหารงานวิชาการ 10 ขั้นตอนดังนี้

- 1) กำหนดหัวข้อการทำเทียบเคียงสมรรถนะ
- 2) กำหนดโรงเรียนต้นแบบที่ต้องการไปเทียบเคียงด้วย
- 3) กำหนดวิธีการเก็บข้อมูลและการเก็บข้อมูล
- 4) การวิเคราะห์ช่วงห่างระหว่างโรงเรียนตนเองกับโรงเรียนต้นแบบที่จะเทียบเคียงด้วย
- 5) การคาดคะเนช่วงห่างที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
- 6) การสืบผลจากการทำเทียบเคียงสมรรถนะให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบและการสร้างการยอมรับ
- 7) การตั้งเป้าหมายและการดำเนินการ
- 8) การจัดทำแผนดำเนินงาน
- 9) การนำแผนสู่การปฏิบัติการควบคุมและกำกับดูแลให้ผลเป็นไปตามแผนที่วางไว้
- 10) การสอบทวนผลโดยเทียบกับค่าเปรียบเทียบของโรงเรียนที่ดีที่สุดหรือโรงเรียนต้นแบบที่ไปเปรียบเทียบกับเพื่อนำผลของการวัดเปรียบเทียบมาใช้ในการปรับปรุงเพื่อมุ่งสู่ความโรงเรียนมาตรฐานสากล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

55

3. แนวคิดเกี่ยวกับทรัพยากรที่เป็นปัจจัยทางการบริหาร 4 ประการ

ความหมายและแนวคิดของทรัพยากรทางการบริหาร ได้มีผู้อธิบายไว้หลายท่านดังนี้

อุทัย คำล้าน (2545 : 12) กล่าวว่า ปัจจัยพื้นฐานทางการบริหารกิจการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นบริหารราชการหรือบริหารธุรกิจ จำเป็นต้องมีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการ ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ การที่ถือว่าทรัพยากรดังกล่าวเป็นเสมือนปัจจัยสี่ของการบริหาร เพราะว่าการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารนั้นขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และคุณภาพของปัจจัยดังกล่าวเป็นสำคัญ การขาดปัจจัยอย่างใดอย่างหนึ่งไม่อาจทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพเต็มที่ได้

เสถียร เชื้อลี (2546 : 20) ได้แบ่งองค์ประกอบของทรัพยากรในองค์กรที่จะดำเนินการกิจการต่างๆ ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

1. ทรัพยากรบุคคลซึ่งได้แก่ผู้บริหารหรือพนักงานระดับต่างๆ ในองค์กร ซึ่งคนเหล่านี้จะเป็นคนนำเอาวัตถุดิบหรือทรัพยากรอื่น ๆ มาผลิตเข้ากระบวนการจัดการขององค์กรให้เกิดผลผลิตตามเป้าประสงค์

2. ทุนซึ่งอาจจะเป็นเงินทุน งบประมาณ หรือที่ดิน ซึ่งจำเป็นในการผลิตหรือดำเนินการกิจกรรม

3. วัตถุดิบ หมายถึง วัตถุดิบที่จะนำเข้าสู่กระบวนการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิต หรืออาจจะเป็นวัสดุ เครื่องจักร ครุภัณฑ์ต่าง ๆ ที่จำเป็นในการผลิต

4. การจัดการ หมายถึง กลุ่มกระบวนการซึ่งประกอบไปด้วยแผนการจัดการองค์การ การอำนวยการ และการควบคุมงาน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ ทรัพยากรบุคคลจะเป็นตัวจักรสำคัญในการกระทำกับวัตถุดิบโดยใช้ทุนเข้ามาช่วยเพื่อให้เกิดผลผลิตตามวัตถุประสงค์

5. ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อองค์กร

สังวาล วุฒิสเลลา (2548 : 12) อธิบายว่าการบริหารงานในองค์การจำเป็นต้องมีปัจจัยหรือทรัพยากรพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการบริหาร ได้แก่

1. บุคคล คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในองค์กรที่ร่วมกันทำงาน

2. เงินทุน คือ งบประมาณที่ใช้ในการบริหารทุกๆ ส่วนขององค์การ

3. วัตถุดิบ คือ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เทคโนโลยีต่างๆ

4. การจัดการ คือ การบริหารงานขององค์กรที่ทำโดยผู้บริหาร

สมคิด บางโม (2548 : 61) กล่าวถึง ทรัพยากรทางการบริหารว่า การจัดการหรือการบริหารงานต่างๆ จำเป็นต้องมีทรัพยากรอันเป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการ ได้แก่

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

56

1. คน เป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมขององค์กรนั้นๆ
2. เงิน ใช้สำหรับเป็นค่าจ้างและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน
3. วัสดุสิ่งของหมายถึง อุปกรณ์ เครื่องใช้ เครื่องมือต่างๆ รวมถึง อาคารสถานที่
4. ความรู้ด้านการจัดการหมายถึงความรู้ทางการบริหารจัดการ

วิภาลักษ์ณ์ ชุตติเดชาณุกุล (2550 : 31) ได้กล่าวว่า องค์กรจะเกิดกระบวนการบริหารงานไม่ว่าจะเป็นราชการหรือบริหารธุรกิจ จำเป็นจะต้องมีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยพื้นฐานทางการจัดการอยู่ 4 ประการ ได้แก่ ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์และการจัดการ จึงจะทำให้การบริหารนั้นเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

จากแนวคิดและความหมายของทรัพยากรการบริหารของนักวิชาการหลายท่านตามความหมายที่กล่าวไว้ข้างต้นทรัพยากรที่สำคัญอาจสรุปได้ว่า มี 4 ประการ ประกอบด้วย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการและเทคโนโลยีซึ่งทรัพยากรต่าง ๆ เหล่านี้ได้นำมาใช้ประกอบหรือประยุกต์ใช้ เพื่อให้การบริหารและจัดการแผนงาน โครงการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรนั้นๆ

จากงานวิจัยผู้วิจัยได้นำแนวคิดทรัพยากรที่เป็นปัจจัยทางการบริหาร 4 ประการ ของนักวิชาการมาวัดและเปรียบเทียบ วิธีการนำทรัพยากรที่เป็นปัจจัยทางการบริหาร 4 ประการ ไปปฏิบัติในกระบวนการบริหารงานวิชาการ 10 ขั้นตอนตามแนวคิดของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะของโรเบิร์ตแคมป์ (Robert Camp) (ทักษิณี ไพฑูรย์พงษ์, 2548 : 70) ดังนั้น จากงานวิจัยทรัพยากรที่เป็นปัจจัยทางการบริหาร 4 ประการ หมายถึง ทรัพยากรที่นำมาใช้เปรียบเทียบวิธีการและวัดของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ ซึ่งประกอบด้วย 1) บุคลากร 2) งบประมาณ 3) วัสดุอุปกรณ์ และ 4) การจัดการและเทคโนโลยี

4. ปรัชญาและแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล

โรงเรียนมาตรฐานสากล เป็นโรงเรียนในโครงการที่จัดหลักสูตรการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยมีความมุ่งหวังไว้นักเรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก มีระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มีดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลกเป็นเลิศวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก 2) ยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมที่มีความเป็นสากล ได้แก่ ทฤษฎีความรู้ การเขียนความเรียงขั้นสูง กิจกรรม โครงการเพื่อสาธารณประโยชน์และโลกศึกษา และ 3) ยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพซึ่งในจำนวนโรงเรียน 500 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา 381 โรงเรียน โรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

57

ประถมศึกษา 119 โรง ทั้งนี้การดำเนินการพัฒนาและยกระดับโรงเรียนมาตรฐานสากล จะมุ่งพัฒนา 5 ด้าน คือ

1. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากล โดยนำจุดเด่นจากหลักสูตรซึ่งหลักสูตรความเป็นเลิศเฉพาะทางนำมาปรับหลักสูตรให้เข้มข้นเทียบเคียงกับมาตรฐานสากลเหนืออื่นใดจะจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอน/กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/รายวิชาเพิ่มเติม 4 วิชา ได้แก่ ทักษะถือองค์ความรู้ การเขียนความเรียงขั้นสูง โลกศึกษาและการสร้างโครงการ
2. พัฒนาการเรียนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษภายในปี พ.ศ. 2555
3. พัฒนาครูผู้สอนในสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่ 2 และครูผู้สอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน
4. พัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ร่วมกับสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. พัฒนาระบบการบริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนมาตรฐานสากล การบริหารจัดการระบบคุณภาพ

โดยสรุป โรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัดการเรียนการสอน และ 3) การวัดและประเมินผล

4.1 เจตนารมณ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล

ในปัจจุบันระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการสื่อสารทำให้สังคมโลก มีการเคลื่อนไหลระหว่างวัฒนธรรมมากขึ้น การเมืองแบบเสรีประชาธิปไตยเป็นที่นิยม ยอมรับกันทั่วโลก ประเทศไทยจะมีความสัมพันธ์กับชุมชนโลกบนพื้นฐานของศักดิ์ศรีและความเท่าเทียมกัน จะมีความสามารถในการแข่งขันและความร่วมมือกับประชาคมโลกได้ต่อเมื่อมีการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีสมรรถนะในการแข่งขันมีคุณภาพสูงขึ้นรู้จักเลือกที่จะรับกระแสของวัฒนธรรมต่างชาติ ปลูกจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รวมถึงการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ทันต่อสภาวะการโลก

เจตนารมณ์มุ่งมั่นที่จะบรรลุความคาดหวังสำคัญ มีดังนี้

4.1.1 ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ อันหมายถึง เป็นคนดี เป็นคนเก่งเป็นคนที่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณค่าและมีความสุข บนพื้นฐานของความเป็นไทย ภายใต้บริบทสังคมโลกใหม่ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพและความสามารถในระดับสูงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการสื่อสาร เพื่อการพึ่งตนเองและเพื่อสมรรถนะในการแข่งขัน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

58

4.1.2 โรงเรียนยกระดับคุณภาพสูงขึ้นสู่มาตรฐานสากล ผ่านการรับรองมาตรฐานคุณภาพแห่งชาติเป็นโรงเรียนยุคใหม่ที่จัดการศึกษาแบบองค์รวมและบูรณาการเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ศาสนา และการเมือง เพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

4.1.3 โรงเรียนพัฒนาหลักสูตร รูปแบบ และวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความแตกต่างตามศักยภาพของผู้เรียน โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้จำเป็นต้องมีสื่ออุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่เหมาะสม และปรับประยุกต์ใช้ได้ สมประโยชน์ ทันต่อการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก

4.1.4 ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่เหมาะสม หลากหลายอย่างทั่วถึง ต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้และเพิ่มพูนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสู่ความเป็นเลิศในระดับสากล ตลอดจนเพื่อจรรโลงความพึงพอใจและความผูกพันต่อวิชาชีพอย่างแน่นแฟ้น

4.1.5 โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายการจัดการเรียนรู้และร่วมพัฒนากับสถานศึกษาระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ รวมทั้งเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเป็นศูนย์และร่วมเป็นเครือข่ายพัฒนาความรู้ให้กับประชาชนในชุมชนและบุคคลทั่วไป

โดยสรุป เจตนารมณ์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง ผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ โรงเรียนยกระดับคุณภาพสูงขึ้นสู่มาตรฐานสากล โรงเรียนพัฒนาหลักสูตร รูปแบบ และวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความแตกต่างตามศักยภาพของผู้เรียน ผู้บริหาร ครู ศึกษานิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่เหมาะสม หลากหลายอย่างทั่วถึงต่อเนื่อง โรงเรียนมีภาคีเครือข่ายการจัดการเรียนรู้และร่วมพัฒนากับสถานศึกษาระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ

4.2 กระบวนทัศน์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล

4.2.1 โรงเรียนมาตรฐานสากลมีหลายรูปแบบ เป็นตัวของตัวเอง พัฒนาศักยภาพขององค์กรเร่งให้เกิดความพร้อมโดยระดมทรัพยากรรอบด้านจากแบบอย่างความสำเร็จที่หลากหลาย

4.2.2 ความใฝ่รู้ วิถีไปสู่ความรู้อย่างแท้จริง สร้างวิถึแห่งการรู้แจ้ง สร้างแรงกระตุ้นใหม่ๆ แสดงความมหัสจรรย์และเป้าหมายของสาระวิชา ปริมาณความรู้ ก็คือความเพลิดเพลินในการแสวงหา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

59

4.2.3 โรงเรียนสอนวิธีแห่งภูมิ-ปัญญา-ความสามารถต่างกัน ความถนัดเป็นสิ่งที่เพิ่มศักยภาพได้ รู้จักและรู้จัก ใช้กระบวนการคัดกรองในระบบดูแลช่วยเหลือเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของเด็กที่แตกต่างกัน

4.2.4 เราคือประชาคมโลก ความใฝ่รู้ไม่มีพรมแดนในชุมชนโลก สัมพันธภาพ และความเป็นเครือญาติพี่น้อง นั่นคือความรับผิดชอบร่วมกันของมวลมนุษยชาติต่อประชาคมโลก

4.3.5 โรงเรียนประชาบาล การจัดการศึกษาไม่ใช่ภาระของรัฐบาล โดยลำพัง เครือข่ายพันธกิจ เริ่มต้นจากมิตรฐานในชุมชนท้องถิ่น ไปสู่ภูมิภาคข้ามพรมแดน ไปสู่สังคมโลก สร้างสังคมที่ดีเป็นหน้าที่ของทุกคน เยาวชน คืออนาคตของชุมชน ความหวังของชาติและชะตากรรมของมวลมนุษยชาติ

โดยสรุป กระบวนทัศน์ของโรงเรียนมาตรฐานสากล คือโรงเรียนมาตรฐานสากลพัฒนาศักยภาพโดยระดมทรัพยากรรอบด้านจากแบบอย่างความสำเร็จที่หลากหลาย สร้างวิธีแห่งการเรียนรู้แข็งและพลิกพลิกในการแสวงหา วิธีแห่งภูมิ-ปัญญา-ความสามารถเพื่อส่งเสริมพหุปัญญาของเด็กที่แตกต่างกัน การจัดการศึกษาไปสู่ภูมิภาคข้ามพรมแดนไปสู่สังคมโลก

4.3 การจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล

สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย (2553 : 3) ได้กล่าวถึงโรงเรียนมาตรฐานสากลไว้ดังนี้

1. ลักษณะการเป็นมาตรฐานสากล ประกอบด้วย
 - 1.1 การจัดการเรียนการสอน
 - 1.2 การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ
2. คุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย
 - 2.1 ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก
 - 2.2 มีการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล
 - 2.3 มีการบริหารจัดการโรงเรียนด้วยระบบคุณภาพ
3. วัตถุประสงค์โรงเรียนมาตรฐานสากล ได้แก่
 - 3.1 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก
 - 3.2 เพื่อยกระดับการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล
 - 3.3 เพื่อยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ
4. เป้าหมาย การพัฒนาและยกระดับโรงเรียนมาตรฐานสากล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

60

ตาราง 4 เป้าหมายการพัฒนาและยกระดับโรงเรียนมาตรฐานสากล

ปีการศึกษา	จำนวนที่คาดว่าจะผ่านการประเมิน (โรงเรียน)
2553	200
2554	200
2555	100
รวม	500

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2553 : 4

5. การพัฒนาโรงเรียน มี 5 ด้าน ดังนี้

5.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร ปีการศึกษา 2553 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา จำนวน 500 โรงเรียนพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เทียบเคียงกับหลักสูตรมาตรฐานสากลโดยนำจุดเด่นจากหลักสูตรต่างๆ เช่น 1) หลักสูตร English Program (EP) Mini English Program (MEP) International English Program (IEP) หรือ International Baccalaureate (IB) 2) หลักสูตรความเป็นเลิศเฉพาะทาง (วิทย์ - คณิต ภาษา อาชีพ ดนตรี กีฬา) โดยทุกหลักสูตร ปรับเนื้อหาวิชาพื้นฐานต่าง ๆ ให้มีความเข้มข้นเทียบเคียงกับมาตรฐานสากล และจัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอน / กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน / รายวิชาเพิ่มเติม 3 วิชา ได้แก่ ทักษะที่องค์ความรู้ การเขียน ความเรียงขั้นสูง และการสร้างโครงการ

5.2 ด้านการพัฒนาการเรียนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษ จำนวนโรงเรียน 500 โรง โดยจำแนกเป็น 1) ปี พ.ศ. 2553 พัฒนาการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษ จำนวน 250 โรง 2) ปี พ.ศ. 2554 พัฒนาการเรียนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษ จำนวน 250 โรง

5.3 ด้านการพัฒนาคู่มือสอน 1) พัฒนาคู่มือสอนในสาระการเรียนรู้ ภาษต่างประเทศ ที่ 2 (ภาษาจีน ภาษาฝรั่งเศส ภาษาญี่ปุ่น และอื่น ๆ) จำนวนโรงเรียน 350 โรง/ 1,400 คน (ร่วมกับศูนย์ภาษาต่างประเทศที่ 2) 2) พัฒนาคู่มือสอน สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์-วิทยาศาสตร์เพื่อใช้ภาษาอังกฤษในการจัดการเรียนการสอน จำนวน 500 โรง/ 3,667 คน (ร่วมกับสำนักพัฒนาครูและ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

61

บุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน) ดังนี้ 1) ระดับประถมศึกษา (119 โรงเรียน) – ครูผู้สอน สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ - วิทยาศาสตร์ จำนวน 119 โรงเรียนละ 2 คน รวม 238 คน 2) ระดับมัธยมศึกษา (381 โรงเรียน) ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ 381 โรงเรียนละ 3 คน จำนวน 1,143 คน ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์ 381 โรงเรียนละ 6 คน จำนวน 2,286 คน

5.4 ด้านการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน 1) พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวนโรงเรียน 500 โรงเรียน โรงเรียนละ 5 คน รวมจำนวน 2,500 คน ร่วมกับสำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีหลักสูตรการพัฒนา ดังนี้ พัฒนาศักยภาพการใช้ไอทีและการใช้ภาษาอังกฤษจำแนกตามกลุ่มศักยภาพผู้บริหารในแต่ละด้าน โดยโปรแกรม WCSSP การพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล การพัฒนาระบบการบริหารจัดการคุณภาพ

5.5 ด้านการพัฒนาระบบการบริหารโรงเรียน 1) พัฒนาบุคลากรหลักของโรงเรียนมาตรฐานสากลเกี่ยวกับการจัดทำแผนกลยุทธ์โรงเรียนมาตรฐานสากล จำนวนโรงเรียน 500 โรงเรียนละ 8 คน รวมจำนวน 4,000 คน

6. คุณลักษณะผู้เรียน

ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลกซึ่งประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน คือ

6.1 ด้านวิชาการ

6.1.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ผ่านการประเมินระดับชาติอยู่ในระดับดี เป็นที่ยอมรับจากสถาบันนานาชาติ

6.1.2 นักเรียนมีความสามารถ ความถนัดเฉพาะทางเป็นที่ประจักษ์ สามารถแข่งขันในระดับชาติ และนานาชาติ

6.1.3 นักเรียนสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นจนถึงระดับอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ในอัตราสูง

6.1.4 นักเรียนมีผลการเรียนที่สามารถถ่ายโอนกับสถานศึกษาระดับต่างๆ ในนานาชาติได้

6.2 ด้านภาษา

6.2.1 นักเรียนใช้ภาษาไทย / ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ในการสื่อสารได้ดี

6.2.2 นักเรียนสามารถสอบผ่านการวัดระดับความสามารถทางภาษาจากสถาบันภาษานานาชาติ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

62

6.3 ด้านการคิด

6.3.1 นักเรียนสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และจัดทำโครงการที่เสนอแนวคิดเพื่อสาธารณะประโยชน์ร่วมกับนักเรียนนานาชาติ

6.3.2 นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าเผชิญความเสี่ยง สามารถใช้ความคิดระดับสูง มีเหตุผล และวางแผนจัดการสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

6.3.3 นักเรียนสามารถสร้างสรรค์ความคิดใหม่ ๆ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ค่านิยม และความเชื่อของตนเองและของผู้อื่น

6.4 ด้านการทำงาน

6.4.1 นักเรียนมีความสามารถประเมิน แสวงหา สังเคราะห์ และใช้ข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินการให้สำเร็จ

6.4.2 นักเรียนมีความรอบรู้ด้านทัศนภาพ (ภาษาภาพ สัญลักษณ์ สัญลักษณ์) รู้จักตีความ สร้างสื่อในการพัฒนาการคิด การตัดสินใจ และการเรียนรู้ให้ก้าวหน้าขึ้น

6.4.3 นักเรียนมีผลการประดิษฐ์ สร้างสรรค์ และออกแบบผลงานเข้าแข่งขันในระดับชาติ และนานาชาติ

6.4.4 นักเรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้ ออกแบบ สร้างสรรค์งานสื่อสาร นำเสนอ เผยแพร่ และแลกเปลี่ยนผลงานได้ในระดับนานาชาติ

6.4.5 นักเรียนสามารถเขียนเรียงความขั้นสูง

6.5 ด้านการรับผิดชอบต่อสังคมโลก

6.5.1 นักเรียนมีความตระหนักรู้ในภาวะการณ์ของโลก สามารถเรียนรู้และจัดการกับความซับซ้อน

6.5.2 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีของนานาชาติ

6.5.3 นักเรียนมีความสามารถระบุประเด็นทางเศรษฐศาสตร์ วิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและนโยบายสาธารณะ เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนได้

6.5.4 นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นพลเมืองที่ดี สามารถจัดการและควบคุมการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ และปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและอุดมการณ์ประชาธิปไตยต่อสังคมไทย และสังคมโลก อนึ่งในทุกข้อมีการกำหนดตัวชี้วัดกำกับไว้ ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

63

7. การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 3 ด้าน คือ

7.1 ด้านคุณภาพวิชาการ

7.1.1 โรงเรียนจัดหลักสูตรทางเลือกที่เทียบเคียงกับหลักสูตรมาตรฐานสากล ได้แก่ หลักสูตร English Program (EP) Mini English Program (MEP) International English Program (IEP) International Baccalaureate (IB) หรือหลักสูตรความเป็นเลิศเฉพาะทาง

7.1.2 โรงเรียนจัดหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศตอบสนองต่อความถนัดและศักยภาพตามความต้องการของผู้เรียน

7.1.3 โรงเรียนจัดหลักสูตรด้านอาชีพ (ปวช. ในโรงเรียนมัธยมศึกษา)

7.1.4 โรงเรียนจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ด้วยภาษาอังกฤษ

7.1.5 ปรับลดเนื้อหาเพิ่มความเข้มข้นของ 1) เนื้อหาหรือกิจกรรมสู่มาตรฐานสากล (ทฤษฎีองค์ความรู้ การเขียนความเรียงขั้นสูง การสร้างโครงการ) และ 2) เนื้อหากิจกรรมสู่สาระการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศ

7.1.6 ลดเวลาสอน เพิ่มเวลาเรียนรู้ด้วยตนเองให้แก่นักเรียน

7.1.7 โรงเรียนใช้หนังสือ ตำราเรียน สื่อที่มีคุณภาพสู่มาตรฐานสากล

7.1.8 โรงเรียนจัดการเรียนการสอน โดยพัฒนาใช้ระบบห้องเรียนคุณภาพ

7.1.9 โรงเรียนใช้ระบบการวัดและประเมินผลแบบมาตรฐานสากล โดยประเมินจากการสอบข้อเขียน สอบปากเปล่า สอบสัมภาษณ์ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนกับสถานศึกษาระดับต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ

7.2 ด้านคุณภาพครู

7.2.1 ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านวิชาการผ่านการประเมินในระดับชาติ

7.2.2 ครูผู้สอนมีความรู้ ความสามารถและความเชี่ยวชาญด้านอาชีพผ่านการประเมินในระดับชาติ

7.2.3 ครูสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร

7.2.4 ครูใช้หนังสือ ตำราเรียนและสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศในการจัดการเรียนการสอน

7.2.5 ครูใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ในการจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลและการเผยแพร่ผลงาน ทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

64

7.2.6 ครูสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ในการจัดการเรียนการสอน กับนานาชาติ

7.2.7 ครูใช้การวิจัย สื่อ นวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

7.3 ด้านการวิจัยและพัฒนา

โรงเรียนดำเนินการจัดทำวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และใช้ ผลการวิจัย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาเทียบเคียงมาตรฐานสากล

8. บริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพประกอบด้วยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

8.1 ด้านคุณภาพของผู้บริหาร โรงเรียน

8.1.1 ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และสามารถนำโรงเรียนสู่การเป็นมาตรฐานสากล

8.1.2 ผู้บริหารบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ

8.1.3 ผู้บริหารมีความเป็นผู้นำทางวิชาการที่มีผลงานปรากฏเป็นที่ยอมรับ

8.1.4 ผู้บริหารมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและการ

บริหารจัดการ

8.1.5 ผู้บริหารสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร

8.1.6 ผู้บริหารมีประสบการณ์อบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษานานาชาติ

8.2 ด้านปัจจัยพื้นฐาน

8.2.1 โรงเรียนมีขนาดชั้นเรียนเหมาะสม โดยมีจำนวนนักเรียนต่อห้อง (ปฐมวัย 25 คน : 1 ห้อง ประถมศึกษา 30 คน : 1 ห้อง มัธยมศึกษา 35 คน : 1 ห้อง) โดยมีจำนวนครูที่มีความรู้ตรงสาขาวิชาที่สอนเพียงพอ และมีอัตราส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียนไม่เกิน 20 คน

8.2.2 ภาระงานการสอนของครู มีความเหมาะสมไม่เกิน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

8.2.3 โรงเรียนจัดให้มีหนังสือ / ตำราเรียนที่มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล เพื่อให้นักเรียนได้ใช้เรียนอย่างเพียงพอ

8.2.4 โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์พกพา สำหรับนักเรียนทุกคน

8.2.5 โรงเรียนมีเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบความเร็วสูงเชื่อมโยงครอบคลุมพื้นที่ของโรงเรียน

8.2.6 โรงเรียนมีห้องเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีเดีย

8.2.7 ห้องทดลอง ห้องปฏิบัติการและมีอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัย เน้นความเป็นเลิศของนักเรียน ตามกลุ่มสาระอย่างพอเพียง และสามารถเชื่อมโยงเครือข่าย เพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลได้รวดเร็ว

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

65

8.2.8 โรงเรียนมีห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ ศูนย์วิทยบริการที่มีสภาพแวดล้อม บรรยากาศเอื้อต่อการใช้บริการ มีสื่อที่พอเพียงเหมาะสมทันสมัย มีกิจกรรม ที่ส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ และการค้นคว้าอย่างหลากหลาย

8.3 ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา

8.3.1 โรงเรียนมีสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับเดียวกันเป็นเครือข่ายร่วมพัฒนา ทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค ระดับประเทศและระหว่างประเทศ

8.3.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมการเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์และทรัพยากร ระหว่างเครือข่ายโรงเรียนร่วมพัฒนา

8.3.3 โรงเรียนมีเครือข่ายสนับสนุนจากสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

8.3.4 นักเรียนและครูมีเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่นทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

9. ภารกิจหลักของโรงเรียนในการพัฒนาและยกระดับดำเนินโครงการ โรงเรียนสู่มาตรฐานสากล ได้แก่

9.1 ศึกษาทำความเข้าใจโครงการและสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

9.2 จัดทำแผนกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล และเสนอแผนกลยุทธ์ ให้ สพฐ. พร้อมทั้งจัดทำพันธะสัญญา (กรอบ) ในการขับเคลื่อนโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล

9.3 จัดทำสาระรายวิชาเพิ่มเติมสู่ความเป็นเลิศ

9.4 จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล และเสนอหลักสูตรต่อ สพฐ.

9.5 จัดทำห้องปฏิบัติการ ห้องสมุดพร้อมทั้งจัดหาครุภัณฑ์ อุปกรณ์ สื่อ ปรับบรรยากาศสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาการเรียนการสอนสู่สากล

9.6 ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลครูเพื่อเตรียมการพัฒนา

9.7 ดำเนินการบริหารด้วยระบบคุณภาพ จัดตั้งและดำเนินการเครือข่ายร่วมพัฒนา

9.8 วิจัยและพัฒนาหารูปแบบการจัดหลักสูตรและการสอน โดยการมีส่วนร่วม

9.9 นำเสนอผลงานและการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

9.10 รายงานผลการประเมินโครงการ

โดยสรุป การจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง จัดการศึกษาให้มีลักษณะการเป็นมาตรฐานสากล คือ พัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก ยกกระตือรือร้นการจัดการเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

66

การสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล ขกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ โดยพัฒนาโรงเรียนให้เป็นมาตรฐานสากลใน 5 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านพัฒนาการเรียน การสอน วิชาการ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ โดยใช้ภาษาอังกฤษ ด้านพัฒนาครูผู้สอน ด้านการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียน ด้านพัฒนาระบบการบริหาร โรงเรียน และพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะใน 5 ด้าน คือ ด้านวิชาการ ด้านภาษา ด้านการคิด ด้านการทำงาน ด้านการรับผิดชอบต่อสังคมโลก การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลจะแบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ด้าน คือ ด้านคุณภาพวิชาการ ด้านคุณภาพครู ด้านการวิจัยและพัฒนาในการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพประกอบด้วยด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ ด้านคุณภาพของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านปัจจัยพื้นฐาน ด้านเครือข่ายร่วมพัฒนา และ โรงเรียนจะมีภารกิจหลัก ในการพัฒนาเพื่อยกระดับดำเนิน โครงการโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล

4.4 แนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลในสถานศึกษาเป็นการพัฒนาหลักสูตรตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่สนองนโยบายการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น และความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการด้านต่างๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

4.4.1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน โดยการเทียบเคียงสู่มาตรฐานสากล การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนโดยการเทียบเคียงสู่มาตรฐานสากล มีแนวทางการดำเนินการดังนี้

4.4.1.1 ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกี่ยวกับหลักการ จุดหมาย คุณภาพผู้เรียน สมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะพึงประสงค์ มาตรฐาน/ตัวชี้วัด โครงสร้างรายวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวัดประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตร โดยนำมาเทียบเคียงกับหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล

4.4.1.2 ศึกษาคุณลักษณะและวัตถุประสงค์ หลักสูตรของโรงเรียนมาตรฐานสากล เกี่ยวกับลักษณะการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล

4.4.1.3 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา บริบท ของโรงเรียนเพื่อมุ่งเน้นความเป็นไทยและความเป็นสากล

4.4.1.4 การปรับปรุงโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนมาตรฐานสากล สามารถปรับจำนวนชั่วโมงเรียนของรายวิชาเพิ่มเติมในระดับประถมศึกษาหรือจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาเพิ่มเติมในระดับมัธยมศึกษาได้ตามสภาพความต้องการและจุดเน้นของโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

67

4.4.1.5 ปรับปรุงโครงสร้างรายวิชาหลักสูตรสถานศึกษาในโปรแกรมการเรียนของหลักสูตรที่เน้นความเป็นเลิศเฉพาะทาง เช่นวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษา ดนตรี กีฬา อาชีพ เป็นต้น เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับบริบทและความเป็นสากลทั้งในการจัดรายวิชาพื้นฐาน/รายวิชาเพิ่มเติม โดยการปรับเนื้อหา สาระการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยจัดให้เรียนเป็นรายวิชา เกี่ยวกับ ทฤษฎีองค์ความรู้ การเขียนความเรียงองค์ความรู้ การสร้างโครงการงาน โลกศึกษา และปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารได้ทั้งภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศที่ 2 การจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการหลักสูตร โรงเรียนมาตรฐานสากลจะต้องบรรลุเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีลักษณะเป็นพลโลก

4.4.2 การจัดการเรียนการสอน กำหนดแนวทางการพัฒนาครูในการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งสู่กลยุทธ์และหลักสูตรของโรงเรียนมาตรฐานสากล

4.4.2.1 การจัดการเรียนการสอนภาษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จะมุ่งเน้นความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากภาษาไทยและภาษาอังกฤษแล้วให้มุ่งเน้นการใช้ภาษาต่างประเทศที่ 2 ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียนอีกหนึ่งภาษา

4.4.2.2 การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มุ่งเน้นการใช้หนังสือตำราเรียน สื่อประกอบการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ

4.4.2.3 การจัดการเรียนการสอนในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ควรศึกษาหนังสือตำราเรียนและสื่อที่เป็นภาษาต่างประเทศ นำมาเทียบเคียงเนื้อหาสาระ และประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.4.2.4 การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการเผยแพร่ผลงานของสาระการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์ ส่งเสริมการคิดผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ให้มากขึ้น

4.4.2.5 การจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการของห้องเรียนคุณภาพ สนับสนุนให้มีการใช้การวิจัย สื่อนวัตกรรม ปรับลดเวลาในการสอนของครูในห้องเรียนและเพิ่มเวลาการเรียนรู้ของผู้เรียนนอกห้องให้มากขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

4.4.2.6 การจัดเตรียมและพัฒนาครูให้สามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร สามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการจัดการเรียนการสอนกับนานาชาติ

4.4.3 การวัดและประเมินผล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

68

โรงเรียนต้องสนับสนุนการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสร้างภาคีเครือข่าย สำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อเทียบเคียงมาตรฐานในแต่ละสาระการเรียนรู้

โดยสรุป แนวทางการจัดการศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลในสถานศึกษาเป็นการพัฒนาหลักสูตรตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และพัฒนาหลักสูตรโรงเรียนเทียบเคียงสู่มาตรฐานสากลโดยการปรับเนื้อหา สาระการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยจัดให้เรียนเป็นรายวิชา เกี่ยวกับ ทฤษฎีองค์ความรู้ การเขียนความเรียงองค์ความรู้ การสร้างโครงงาน โลกศึกษา และการจัดการเรียนการสอนโดยจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งสู่กลยุทธ์และหลักสูตรของโรงเรียนมาตรฐานสากล มุ่งเน้นการใช้ภาษาต่างประเทศที่ 2 ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งระบบออนไลน์และออฟไลน์ และโรงเรียนต้องสนับสนุนการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อสร้างภาคีเครือข่าย สำหรับการวัดและประเมินผลเพื่อเทียบเคียงมาตรฐานในแต่ละสาระการเรียนรู้

4.5 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล

ด้านการยกระดับคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล

1. สร้างความตระหนักและชี้แจงแนวทางพัฒนาโรงเรียนมาตรฐานสากลให้แก่ครูบุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง
 2. ทบทวน ปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาคุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล
 3. พัฒนาครูและบุคลากรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียน
 4. แสวงหาภาคีเครือข่าย และจัดกิจกรรมการพัฒนากับ โรงเรียนร่วมพัฒนาทั้งภายในและต่างประเทศ
 5. รายงานผลการประเมิน โครงการพร้อมทั้งประชาสัมพันธ์และเผยแพร่
- ด้านหลักสูตรและการสอน
1. ศึกษาทำความเข้าใจนโยบาย การดำเนินงานของโรงเรียนด้านหลักสูตรและการสอน
 2. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติของโรงเรียน
 3. ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดผล การประเมินผล ตามแนวทางการพัฒนาคุณภาพโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

69

4. พัฒนาลื่อนวัตกรรมการเทคโนโลยี ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้

5. พัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับคุณลักษณะและตัวชี้วัดของหลักสูตรและการสอน
โรงเรียนด้านหลักสูตรและการสอน

6. ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานทางการศึกษาและหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น
ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน

7. วิจัยพัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการสอน

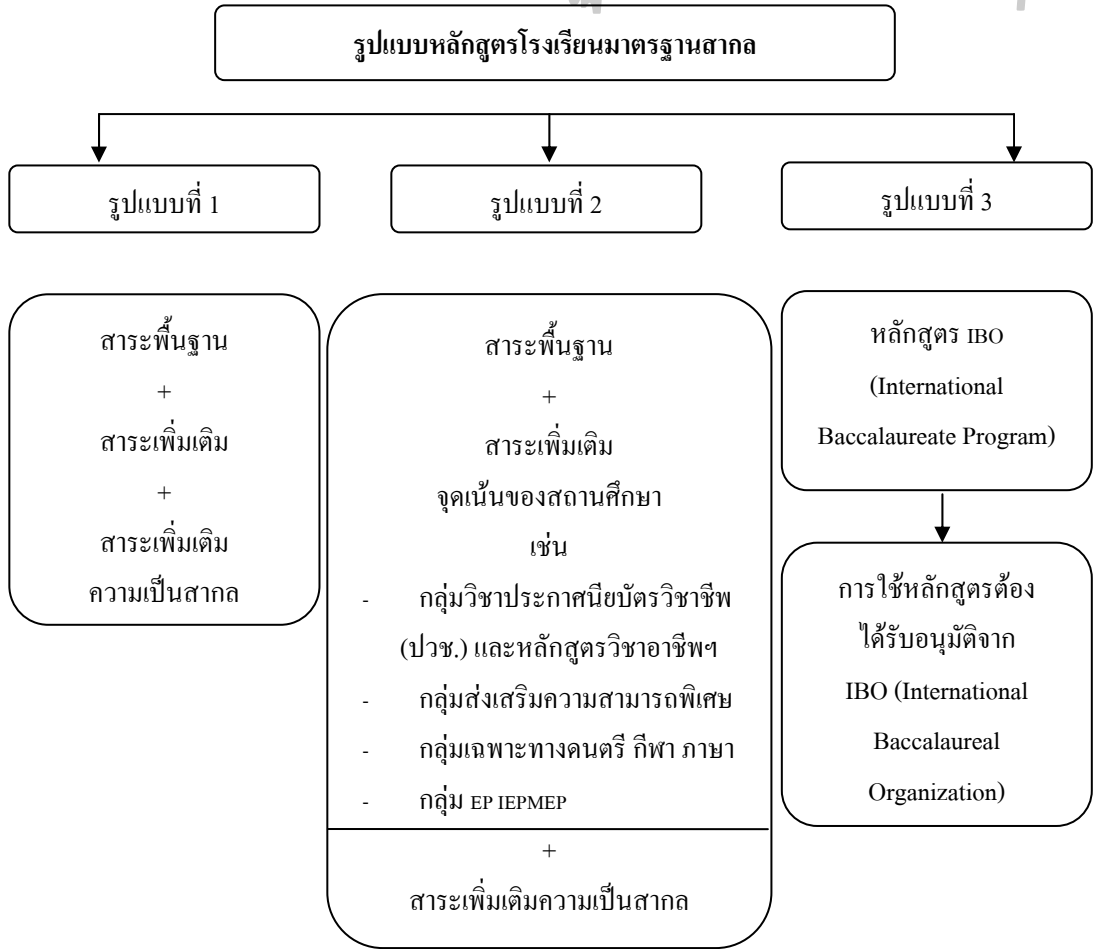
โดยสรุป บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล
แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ 1) ด้านการยกระดับคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล โดยสร้าง
ความตระหนักและชี้แจงแนวทางพัฒนา ทบทวน ปรับแผนกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการให้
สอดคล้องกับแนวทาง พัฒนาคูและบุคลากรเพื่อยกระดับคุณภาพโรงเรียน แสวงหาภาคีเครือข่าย
และจัดกิจกรรมการพัฒนากับโรงเรียนร่วมพัฒนาทั้งภายในและต่างประเทศ และเผยแพร่
ประชาสัมพันธ์ รายงานผลการประเมินโครงการ และ 2) ด้านหลักสูตรและการสอน คือ ศึกษาทำ
ความเข้าใจนโยบายและ การดำเนินงาน ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากร ปรับปรุงและ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอน การวัดผล การประเมินผล พัฒนาบุคลากร
วิจัยพัฒนาหลักสูตร และรูปแบบการสอน

4.6 การพัฒนาหลักสูตร

รูปแบบหลักสูตร โรงเรียนมาตรฐานสากล จากการศึกษารูปแบบการจัดการศึกษานานาชาติที่มุ่งเน้นความเป็นสากล สามารถสรุปผลและจำแนกประเภทของรูปแบบที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากล เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 8 รูปแบบหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2553 : 10

การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากลพัฒนาโดยยึดรูปแบบโครงสร้างหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นสำคัญ กล่าวคือ หลักสูตรสถานศึกษามือถือประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ สาระพื้นฐาน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สาระเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งแสดงเป็นแผนภูมิการเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

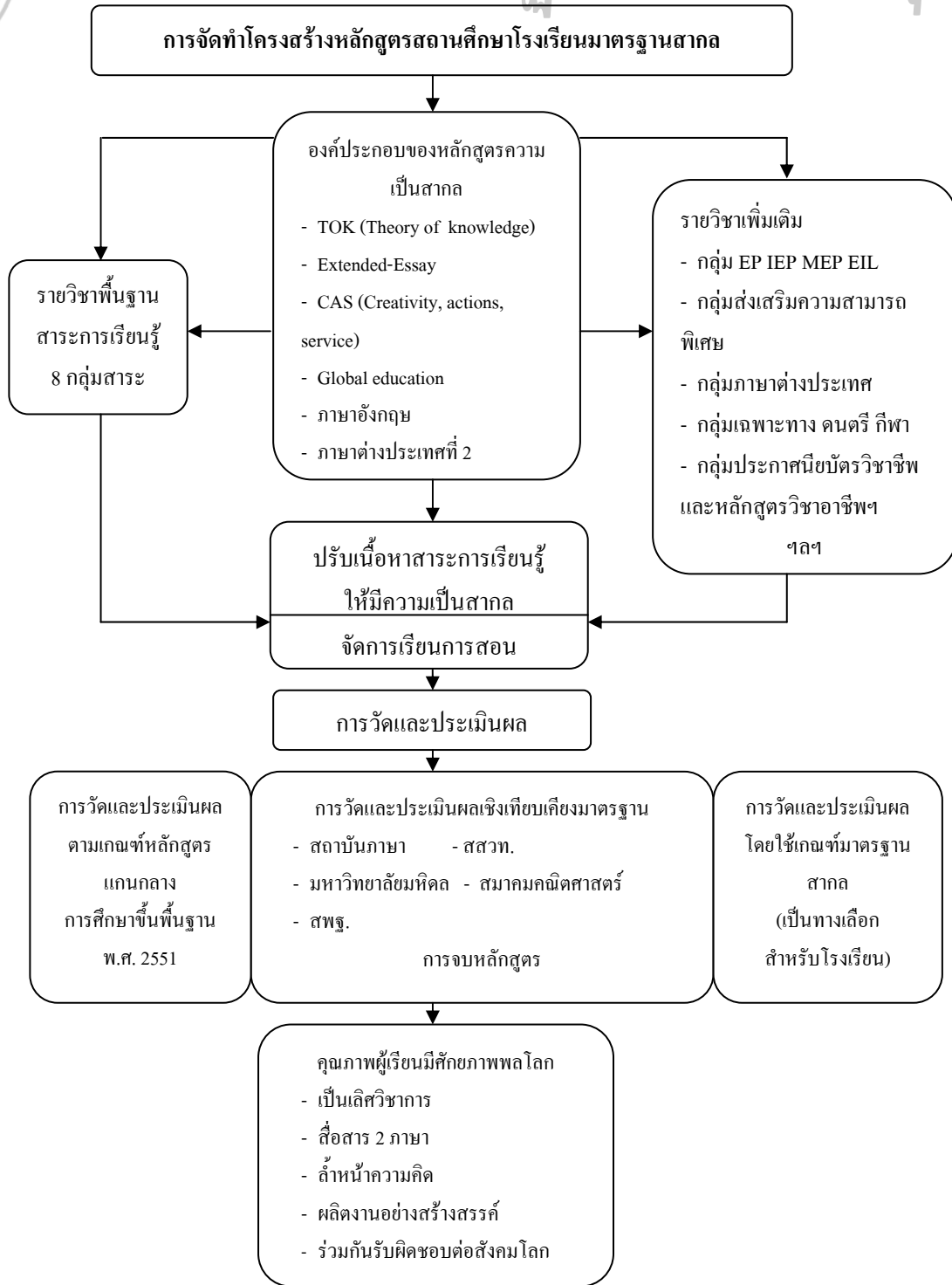
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 9 การเปรียบเทียบโครงสร้างหลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ภาพประกอบ 10 การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมาตรฐานสากล

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

73

โดยสรุป การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีระดับเทียบเคียงมาตรฐานสากล และสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

4.7 การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล

การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้พื้นฐาน 8 กลุ่มสาระสถานศึกษา เป็นการจัดการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยสามารถพิจารณาจัดการเรียนการสอนในทุกสาระการเรียนรู้เป็นภาษาไทยหรือในบางสาระการเรียนรู้ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของทรัพยากรของแต่ละสถานศึกษา อนึ่ง สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญในการศึกษา/ทบทวนเนื้อหาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเฉพาะกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้เนื้อหามีความทันสมัย ร่วมสมัยหรือเป็นเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบันและอยู่ในความสนใจของสังคมเป็นต้น

การจัดการเรียนการสอนสาระเพิ่มเติมที่มีความเป็นสากล

จากการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรและการสอนของโรงเรียนมาตรฐานสากลของหลายประเทศพบว่าโรงเรียนต่าง ๆ ได้จัดสาระเพิ่มเติมจำนวน 6 สาระหลัก ได้แก่

1. ทฤษฎีความรู้
2. การเขียนความเรียงขั้นสูง
3. กิจกรรมโครงงานสาธารณประโยชน์ที่เกิดจากการคิดสร้างสรรค์สู่การปฏิบัติ ของผู้เรียน
4. โลกศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีวิสัยทัศน์และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของความเป็นพลโลก
5. ภาษาอังกฤษ
6. ภาษาต่างประเทศที่ 2

การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ เรื่องทฤษฎีความรู้ เป็นสาระการเรียนรู้สำคัญที่จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนและเป็นสาระการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยผู้เรียนให้สามารถเข้าใจสถานการณ์/บริบทในสังคม และใช้ความรู้ที่ตนได้เรียนรู้มาศึกษาวิเคราะห์สภาพการณ์/สถานการณ์/บริบท สามารถจำแนกระหว่างการให้เหตุผลดีเหมาะสม และเหตุผลที่ไม่ดี ไม่เหมาะสมสามารถวิเคราะห์และให้เหตุผล ความอคติ/

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

74

ความล่าช้า/เกี่ยวกับอุบัติการณ์ของสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถระบุนความ
ไม่สมเหตุสมผลของสถานการณ์/สภาพการณ์ต่างๆ

ขอขยายเนื้อหาการเรียนการสอน

ทฤษฎีความรู้ เป็นสาระการเรียนรู้ที่ว่าด้วยเรื่องประเด็นความรู้ต่างๆ องค์ความรู้ และ
ทฤษฎีความรู้ของสาระการเรียนรู้พื้นฐานทั้งหมดในเชิงบูรณาการ ในเชิงปฏิบัติ ครูและนักเรียนจะต้อง
ร่วมกันกำหนดเนื้อหา โดยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสม เช่น การระดมสมอง การใช้
แบบสอบถาม เกี่ยวกับประเด็นร้อนของสังคม เหตุการณ์ปัจจุบัน สภาพปัจจุบันและปัญหาที่ผู้เรียน
หรือสังคมกำลังเผชิญหรือหัวข้อที่ผู้เรียนสนใจ เป็นต้น จากนั้นครูและนักเรียนรวบรวมรายชื่อ
หัวข้อเรื่องอย่างเป็นระบบ โดยจัดเป็นเอกสารลักษณะรูปเล่ม

วิธีการจัดการเรียนการสอน

ครูใช้รูปแบบการสอนจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สนทนาโต้ตอบและอภิปรายซักถาม โดย
ไม่มีการตัดสินถูกหรือผิดในข้อคิดเห็น แต่ครูผู้สอนจะต้องมุ่งพัฒนาส่งเสริม/ฝึกฝนวิธีการให้
ความคิดบนพื้นฐานของความรู้และทฤษฎีความรู้ต่างๆ ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นให้ข้อมูลชัดเจน
หรือเห็นด้วยอย่างมีคุณภาพ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนจะต้องจัดการเรียนการ
สอนให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถและมีทักษะในการนำเสนอแนวคิด/องค์ความรู้ โดย
บอกประเด็นสำคัญ 3 ประเด็นเกี่ยวกับหัวข้อที่ตนเองเลือก ได้แก่

1. สามารถบอกช่องทางการรับรู้ความรู้ (ได้รับความรู้มาอย่างไร) เช่น รับรู้ความรู้โดย
ความรู้สึกรู้หรือรู้โดยเหตุผลรับรู้โดยอารมณ์หรือรับรู้ จากสื่อภาษา สัญลักษณ์/การให้สมญานาม
 เป็นต้น

2. สามารถบอกสาขาของความรู้ที่ได้รับ เช่น เป็นความรู้ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์
มานุษยวิทยา ประวัติศาสตร์ ศิลปะ และศิลปกรรม

3. สามารถบอกความหมายขององค์ประกอบต่างๆ ของความรู้ที่ได้รับในเรื่องต่อไปนี้

3.1 ธรรมชาติการรับรู้ เช่น การรับรู้จากประเภทของข้อมูล ได้แก่ สารนิเทศ หรือ
ข้อมูลหรือความเชื่อ หรือความศรัทธา หรือความคิดเห็นหรือความรู้หรือภูมิปัญญา

3.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.3 ภูมิปัญญาชาวบ้านและความรู้เกี่ยวกับสิทธิและการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ

การวัดประเมินผลการเรียน ทฤษฎีความรู้

การวัดประเมินผลสัมฤทธิ์จากการเรียนการสอนทฤษฎีความรู้ ผู้เรียนจะต้องผ่านเกณฑ์
การประเมิน ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

1. การเขียนความเรียงขั้นสูง นำเสนอแนวคิด ความคิดเห็นการให้เหตุผลเกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง ที่ผู้เรียน ได้รับเลือกจากหัวข้อเรื่องที่ครูกำหนดให้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นหัวข้อเกี่ยวกับสถานการณ์และสภาพสังคมปัจจุบัน

2. การพุดนำเสนอเนื้อเรื่องของความเรียง ผู้เรียนจะต้องนำเสนอหัวข้อของความเรียงในข้อ 1 ในลักษณะของรูปแบบการนำเสนอตามประเด็นระเบียบวิธีวิจัยเบื้องต้น ตามเวลาที่กำหนดให้ และในการนำเสนอผู้เรียนจะไม่ได้รับอนุญาตให้นำเสนอความคิดเห็นโดยการอ่านอย่างเด็ดขาด

3. ในการให้คะแนนสำหรับผลงานเขียน และการนำเสนอผลงาน โดยครูผู้สอนพิจารณาความสำคัญของหัวข้อเรื่อง ความน่าเชื่อถือของการกำหนดหัวข้อเรื่อง ทฤษฎีและความรู้ที่เกี่ยวข้อง การเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา การสรุปผล และการให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นต้น

ตัวอย่างเกณฑ์การวัดและประเมินผล

โดยทั่วไปในการวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ทฤษฎีความรู้ มีการกำหนดให้ใช้เกณฑ์ประเมินทั้งความรู้ และทักษะการนำเสนอในการเขียนความเรียง โดยใช้เครื่องมือประเมิน ดังนี้

ตาราง 5 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ทฤษฎีความรู้

	Theory of Knowledge				
	Excellent A	Good B	Satisfactory C	Mediocre D	Elementary E
Excellent A	3	3	2	2	1
Good B	3	2	1	1	0
Satisfactory C	2	1	1	0	0
Mediocre D	2	1	0	0	0
Elementary E	1	0	0	0	Diploma Will not Be awarded

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

76

สาระการเรียนรู้ การเขียนความเรียงขั้นสูง เป็นสาระการเรียนรู้ ที่จัดการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเขียนและเรียบเรียงความคิดข้อคิดเห็น การให้ข้อเสนอเชิงวิชาการ โดยใช้ภาษาอย่างถูกต้อง

1. ขอบข่ายเนื้อหา

เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ใช้สำหรับการเขียนความเรียงขั้นสูง ได้แก่ วิธีการเขียน ชื่อเรื่องและการกำหนดประเด็นปัญหา การเขียนคำนำ ผู้เรียนสามารถเขียนสื่อความให้ผู้อ่านเข้าใจความเป็นมาของชื่อเรื่อง ความน่าสนใจของเรื่องที่เขียน คุณค่าของการศึกษาเรื่องนี้ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวข้องกับหัวข้อเรื่องที่ศึกษาริบทของเรื่องที่เกี่ยวข้อง การกำหนดประเด็นปัญหาเรื่องที่ศึกษา และการใช้ภาษาสื่อความหมาย ที่ชัดเจน การเขียนเนื้อเรื่อง ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องรูปแบบ โดยสร้างและกระบวนวิธีการนำเสนอข้อมูลความคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เป็นที่น่าเชื่อถือและเป็นที่ยอมรับ โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการเขียนบทสรุป

เนื้อหาเกี่ยวกับการเรียบเรียงบทความ การเขียนบทคัดย่อ การเขียนกิตติกรรมประกาศ การเขียนสารบัญ การนำเสนอประกอบการอธิบายด้วย แผนที่ แผนภาพ แผนภูมิ ภาพประกอบและตาราง การเขียนเอกสารอ้างอิง บรรณานุกรม และภาคผนวก รวมทั้งวิธีการนำเสนอการอ้างอิง ถ้อยคำหรือความคิดเห็น เป็นต้น

2. การวัดและประเมินผล การวัดและประเมินผล การเขียนความเรียงใช้เครื่องมือเดียวกับการประเมินผลสาระของทฤษฎีความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 6 การวัดและประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้การเขียนเรียงความขั้นสูง

Theory of Knowledge						
	Excellent A	Good B	Satisfactory C	Mediocre D	Elementary E	Not Submitted
Excellent A	3	3	2	2	1	N
Good B	3	2	1	1	0	N
Satisfactory C	2	1	1	0	0	N
Mediocre D	2	1	0	0	0	N
Elementary E	1	0	0	0	FAIL	N
Not Submitted	N	N	N	N	N	N

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2553 : 20

การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้ กิจกรรม โครงการ สาธารณประโยชน์ที่เกิดจากการคิดสร้างสรรค์สู่การปฏิบัติของผู้เรียน

เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการสร้างสรรค์โครงการและปฏิบัติจริง 3 กิจกรรมหลัก ๆ ที่ประกอบไปด้วย การสร้างสรรค์โครงการ โดยใช้ความรู้จากสาระการเรียนรู้พื้นฐาน นำกิจกรรมในโครงการสู่การปฏิบัติจริงตามโครงการที่สร้างขึ้น และจัดหรือเข้าร่วมกิจกรรมบริหารสังคม เช่น การเยี่ยมบ้านคนชรา โรงพยาบาล ค่ายผู้อพยพ อาสาสมัคร เป็นต้น

ในการจัดการเรียนการสอนกิจกรรม โครงการ สาธารณประโยชน์ที่เกิดจากการคิดสร้างสรรค์สู่การปฏิบัติของผู้เรียน โรงเรียนจะต้องดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้

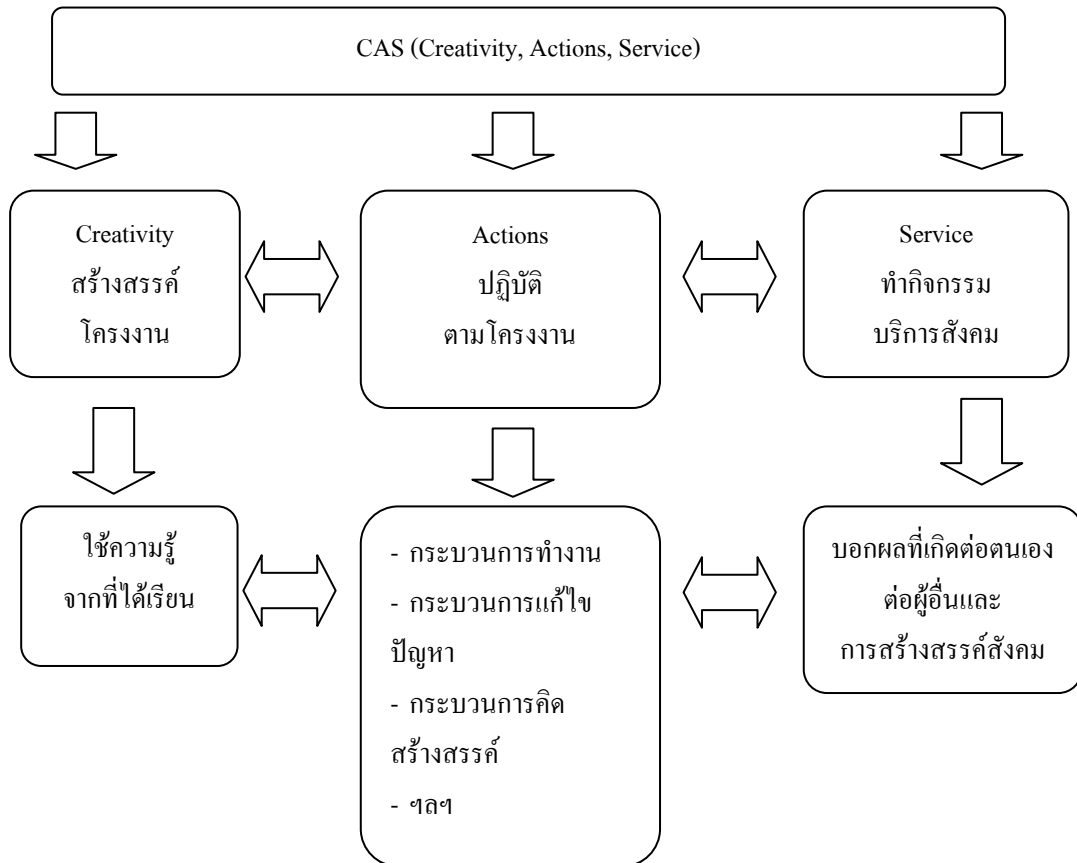
1. โรงเรียนจะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

78

2. โรงเรียนกำหนดหัวข้อโครงการ จำนวนหนึ่งและรวบรวมหัวข้อโครงการจัดทำเป็นรายการโครงการอย่างเป็นระบบ สำหรับให้ผู้เรียนเลือกดำเนินการในแต่ละปีการศึกษา
3. ผู้เรียนรวมกลุ่มจัดทำโครงการ และปฏิบัติกิจกรรมตามที่ระบุไว้ในโครงการ ทั้งนี้ต้องดำเนินงานอยู่ภายใต้การดูแลของครูที่ปรึกษา
4. ครูที่ปรึกษาควบคุมดูแลกำกับติดตามการดำเนินงานต่าง ๆ ให้กิจกรรมบรรลุเป้าหมาย
5. ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันประเมินผลการทำกิจกรรม โดยให้นักเรียนประเมินตนเองเกี่ยวกับประโยชน์ที่เกิดต่อตนเองและต่อผู้อื่น รวมทั้งประโยชน์ที่สังคมได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม แสดงเป็นภาพประกอบ 11 ดังนี้

ภาพประกอบ 11 กระบวนการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมโครงการสาธารณประโยชน์ที่เกิด จากความคิดสร้างสรรค์สู่การปฏิบัติของผู้เรียน

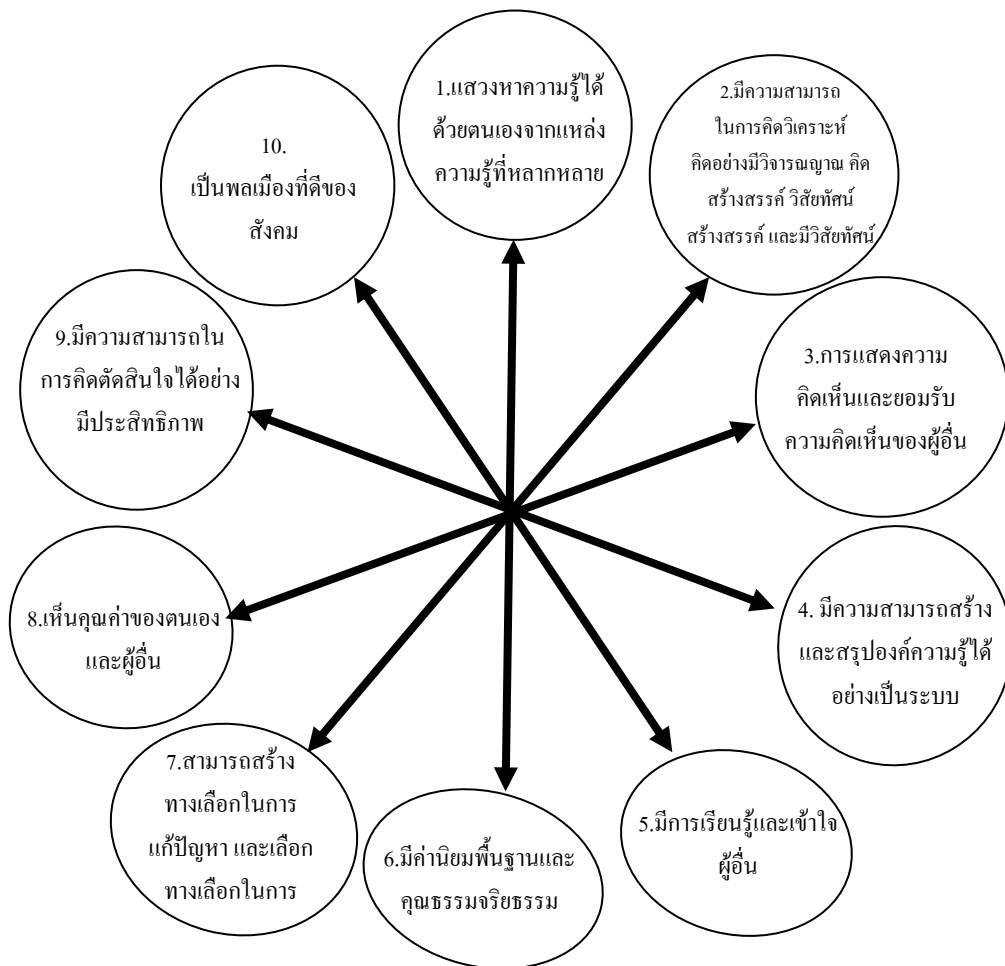

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

การจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้โลกศึกษา

เป็นสาระการเรียนรู้เกี่ยวกับสถานการณ์โลก เรียนรู้เกี่ยวกับ ความคิด และเนื้อหาของทุกสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับโลกเรียนรู้เรื่องประวัติศาสตร์และปรัชญา เช่น สิทธิมนุษยชน ประชาธิปไตย เศรษฐศาสตร์ ความยุติธรรม ความเสมอภาค สันติภาพ การบริหารความขัดแย้ง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ความเหมือนและความแตกต่างในด้านชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ศาสนา การพัฒนาอย่างยั่งยืน ฯลฯ

สาระการเรียนรู้โลกศึกษา เป็นการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะของพลโลก 10 ประการ ได้แก่

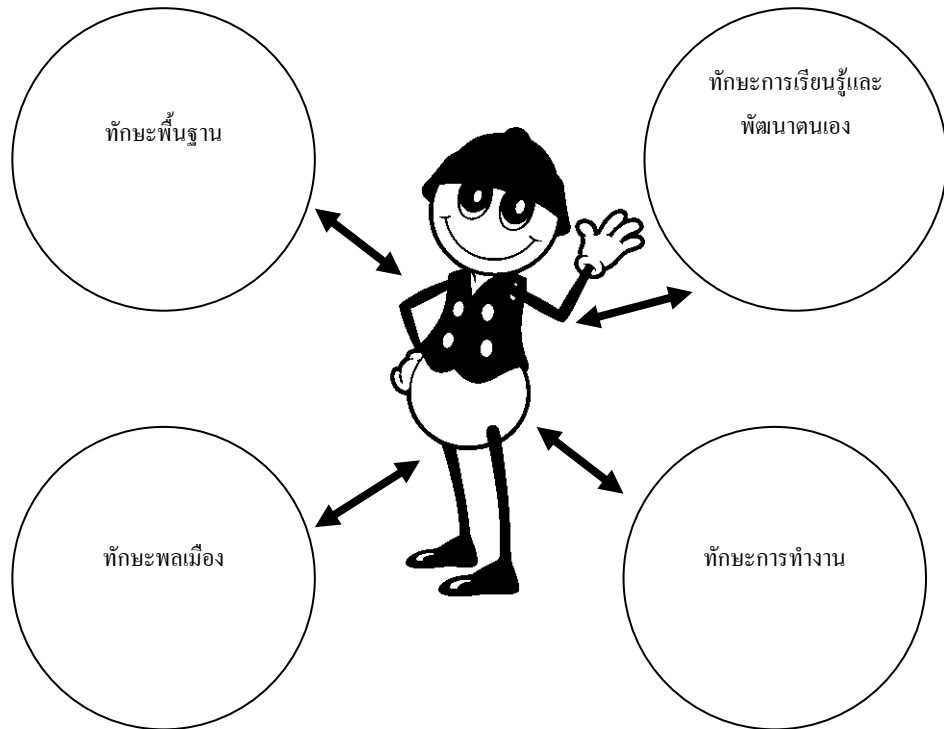
ภาพประกอบ 12 เป้าหมายการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้โลกศึกษา (Global education)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

80

และมีทักษะ 4 ด้าน ได้แก่ ทักษะพื้นฐาน (Core skills) ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง (Personal learning & Development skills) ทักษะพลเมือง (Citizenships skills) ทักษะการทำงาน (Employability skills)

ภาพประกอบ 13 ทักษะ 4 ด้านของการจัดการเรียนการสอนสาระการเรียนรู้โลกศึกษา

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2553 : 25

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

81

ในการพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน ให้เกิดในตัวผู้เรียน ครูผู้สอนควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสร้างนิสัยในเรื่องต่อไปนี้

ตาราง 7 การพัฒนาทักษะทั้ง 4 ด้าน

ทักษะพื้นฐาน <ul style="list-style-type: none">● การสื่อสาร● การคำนวณ● การใช้ ไอซีที● การแก้ปัญหา● การทำงานกับผู้อื่น	ทักษะการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง <ul style="list-style-type: none">● เห็นคุณค่า และเชื่อมั่นในตนเอง● ตระหนักรู้ในตน และรู้จักตนเอง● ทักษะเชิงบวกต่อการเรียนรู้● จัดการ/ควบคุมตนเองได้● คิด/วิเคราะห์ห้อย่างมีเหตุผล
ทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบต่อสังคม <ul style="list-style-type: none">● มีส่วนร่วมกับกิจกรรมชุมชน/สังคม● เคารพความหลากหลาย● เห็นบทบาท/มีส่วนร่วมในการสร้างให้เกิดความเท่าเทียม ความยุติธรรมในสังคม● ศึกษา/เห็นปัญหาสังคมและลงมือทำเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง● เข้าใจ ว่าสิทธิมาพร้อมความรับผิดชอบและปฏิบัติตามนั้น● มีขันติต่อความหลากหลายและไม่เลือกปฏิบัติ	ทักษะการทำงาน <ul style="list-style-type: none">● วางแผนงาน/กิจกรรมได้● มีทักษะการจัดการตนเองและผู้อื่น● ตรงเวลา มีวินัย ทำงานด้วยตนเอง● จัดลำดับความสำคัญของงานและทำงานได้ตามเวลา● สามารถทำงานร่วมกับคนอื่น ตั้งใจ เตรียมการล่วงหน้า และยืดหยุ่น● มีจริยธรรมในการทำงาน

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2553 : 26

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

82

ทักษะเหล่านี้เป็นผลสัมฤทธิ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ การแสดง ความคิดเห็น ฝึกทักษะ การตัดสินใจ การเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตนเอง การรับรู้ข้อมูลอย่างรอบด้าน เพื่อการรู้จักตัวตนของตนเอง รู้จักและเคารพคนอื่น รวมทั้งมีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนคติให้สามารถมองโลกได้อย่างรู้จักคิด วิเคราะห์ และได้รับการฝึกฝนทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข การเรียนรู้จากประสบการณ์ (ทั้งประสบการณ์จริงและประสบการณ์จำลอง) และการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเอง เพื่อพัฒนา ตนสู่ความเป็นเลิศในสิ่งที่ตนสนใจ

ขอบข่ายเนื้อหาสาระการจัดการเรียนการสอน

มี 8 สาระได้แก่

1. การเป็นพลโลก (Global citizenship)

ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ทักษะ สร้างความรู้ความเข้าใจใน แนวคิดและความจำเป็น ของการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และมีความรับผิดชอบพัฒนาทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์ ข้อมูลข่าวสาร และแนวคิดที่แตกต่าง ซึ่งส่งผ่านสื่อและแหล่งข้อมูลต่างๆ ศึกษาเรียนรู้บทบาท ของสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของโลกพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการและจุดที่ประเด็น สำคัญได้รับการตัดสินใจตระหนักและแสดงออกถึงความรับผิดชอบที่มีผลกระทบต่อสิ่งต่างๆ ของโลก ตระหนักถึงความสำคัญ ของบริบทโลก ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และการตัดสินใจ ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม และเข้าใจบทบาทของภาษา ขนบธรรมเนียม สถานที่ ศิลปะ ศาสนา ของตนเองและผู้อื่นในโลก

2. การแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Conflict resolution)

ให้ผู้เรียนรู้เข้าใจธรรมชาติของความขัดแย้ง ผลกระทบของการพัฒนาและเหตุผล ความจำเป็นของการแก้ปัญหา และการส่งเสริมความกลมเกลียว

มีความรู้เกี่ยวกับตัวอย่างความขัดแย้งต่างๆ ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับนานาชาติ และวิธีการแก้ปัญหาหลากหลายวิธี

เข้าใจทางเลือกและผลที่ตามมาต่อผู้อื่นในสภาวะความขัดแย้ง

เข้าใจความสำคัญของการสนทนา การโต้ตอบ การเสวนา การให้อภัย การเคารพและ ความเอื้ออาทร

พัฒนาทักษะการสื่อสาร การแก้ต่าง การเจรจา การประนีประนอม และการได้ ความร่วมมือ

เห็นคุณค่าของความขัดแย้งสามารถแสดงความคิดเห็นและดำเนินการให้เป็น กระบวนการสร้างสรรค์ศักยภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

83

เข้าใจรูปแบบลัทธิเผ่าพันธุ์เข้าใจถึงความขัดแย้งที่มีผลกระทบต่อประชาชน
รู้จักประเทศ พื้นที่ และสิ่งแวดล้อมระดับท้องถิ่นและระดับโลก

3. ความเป็นธรรมทางสังคม (Social justice)

ให้ผู้เรียนรู้เข้าใจความสำคัญความสำคัญของความถูกต้องทางสังคม ซึ่งเป็นรากฐานของ
การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมความผาสุกของประชาชนทั้งหมด เห็นคุณค่าความถูกต้อง
ทางสังคมและเข้าใจความสำคัญเพื่อมั่นใจในความเสมอภาค ความถูกต้อง ความโปร่งใสสำหรับ
ทุกคนในสังคมเดียวกันระหว่างสังคม รู้จักผลกระทบของอำนาจที่ไม่เสมอภาค เข้าใจและเห็นคุณค่า
ของการมีโอกาสที่เท่าเทียม

4. ค่านิยมและการตระหนักรับรู้สภาพการณ์ (Value and perception)

ให้ผู้เรียนรู้จักประเมินวิกฤตในระดับกระแส โลกและการชาบซึ่งถึงผลกระทบนี้
ต่อประชาชน ด้านเจตคติและการเห็นคุณค่า เข้าใจและเห็นคุณค่า มีเจตคติต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
ของประชาชน เข้าใจและเห็นคุณค่าสิทธิมนุษยชน

5. การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable development)

ให้ผู้เรียนมีความรู้เข้าใจความจำเป็นในการรักษาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตโดยไม่ทำลาย
โลก รู้จักอนุรักษ์ทรัพยากรเพื่อคนรุ่นหลัง ตระหนักในประโยชน์และคุณค่าของแหล่งธรรมชาติ
มีจำกัด มีความรู้ และรับผิดชอบในความต่อเนื่องและสัมพันธ์กันระหว่างสังคม เศรษฐกิจและ
สภาพแวดล้อม ชื่นชมและเห็นความสำคัญของการใช้ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ด้วยการคิดใหม่
ประหยัด ลดการใช้น้ำกลับมาใช้ใหม่ ใช้หมุนเวียน ซ่อมแซม และการใช้วัสดุที่มีกระบวนการ
จัดการทรัพยากรอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

6. สิทธิมนุษยชน (Human rights)

ให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน รวมถึงสนธิสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิ
เด็กและเยาวชนเห็นความสำคัญและให้คุณค่าของสิทธิมนุษยชนในทุกระดับ เข้าใจในสิทธิและ
ความรับผิดชอบทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับโลก และความสัมพันธ์ระหว่างโลกกับชุมชน
ตระหนักและเข้าใจในการปฏิบัติที่แตกต่างกันด้านสิทธิมนุษยชน เข้าใจสิทธิมนุษยชนใช้เป็นกรอบ
หลักสำหรับการแก้ไขปัญหาความไม่เท่าเทียมกัน เข้าใจและรับรู้เกี่ยวกับการประชุมขององค์การ
สหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็กและเยาวชนคำประกาศด้านสิทธิมนุษยชนของยุโรปและกฎหมาย
สิทธิมนุษยชนของบางอย่างไม่ปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรม

7. การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน (Interdependence)

ให้เรียนรู้การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคน ธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมซึ่งมีผลต่อความสัมพันธ์ระดับชุมชนโลก เข้าใจผลกระทบของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

84

กระแสโลกาภิวัตน์และทางเลือกที่แตกต่างกันในแต่ละระดับทั้งระดับบุคคลจนถึงระดับโลก
ตระหนักและซาบซึ้งในความเชื่อมโยงของชีวิตของผู้คนทุกระดับในสังคม ตระหนักและเข้าใจถึง
ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากความแตกต่างด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ศิลปวัฒนธรรมที่ต่างกันไป
รวมทั้งรู้จักเรียนรู้และใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์ที่ซับซ้อน มีความรู้ความเข้าใจสังคมโลกและ
หน้าที่ของพลเมืองในสังคมโลก เข้าใจผลกระทบทั้งด้านบวกและลบที่เกิดขึ้นจากมติขององค์การ
สหประชาชาติที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของคนทั่วโลก

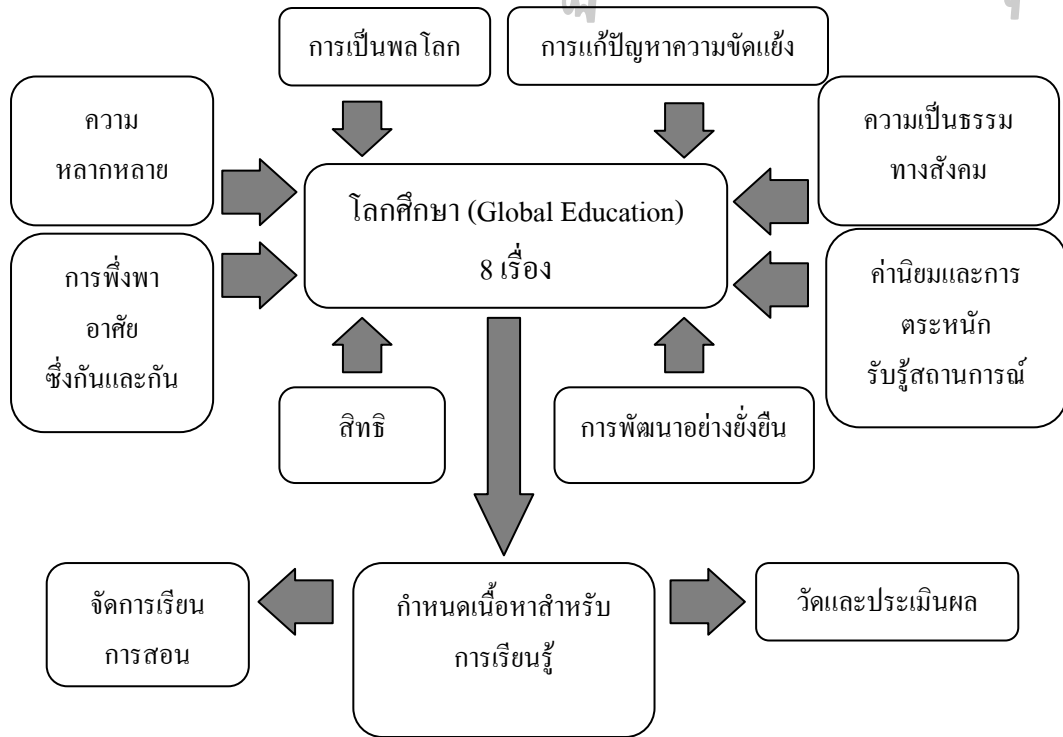
8. ความหลากหลาย (Diversity)

ให้ผู้เรียนเรียนรู้ เข้าใจและยอมรับความแตกต่างและความสัมพันธ์ของมนุษยชาติ
ตระหนักในธรรมชาติ ปรัชญาการณรรอบตัว ในบริบทของสิทธิมนุษยชน เข้าใจความสำคัญของการ
ยอมรับความแตกต่างด้าน ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรม ประเพณี กระบวนการและวิธีการจัดการของ
แต่ละสังคม พัฒนาและตระหนักถึงความแตกต่าง หรือความหลากหลายของเผ่าพันธุ์ของมนุษย์และ
สิ่งแวดล้อมบนพื้นโลก เห็นคุณค่าของความแตกต่างด้านชีวภาพ ตระหนักและเข้าใจถึงผลกระทบ
ของสภาพแวดล้อมที่มีต่อวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสังคม ตระหนักถึงแนวคิดต่อเรื่องราวต่าง ๆ
เข้าใจความหลากหลายและความแตกต่าง และยอมรับผลกระทบของสิ่งเหล่านั้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

85

ภาพประกอบ 14 การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน สาระเพิ่มเติม เรื่องโลกศึกษา (Global education)

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2553 : 34

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

หลักการที่ 1 จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ส่งเสริมและสร้างสรรค์ผลงาน ครูสร้างความสัมพันธ์ในเชิงบวกและให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน การสร้างแบบจำลองของครูและกลยุทธ์ในห้องเรียนขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการสนับสนุนซึ่งกันและกัน ครูจะจัดสภาพแวดล้อมให้นักเรียนถามคำถาม และแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างสบายใจ นักเรียนจะรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและพร้อมที่จะค้นหาและลงแนวคิดใหม่ ๆ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามหลักการนี้

1.1 ครูสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกโดยรู้จักและให้ความสำคัญกับนักเรียนทุกคน 1.2 ครูส่งเสริมวัฒนธรรมการเห็นคุณค่าและเคารพผู้อื่นและชุมชนสังคมเหล่านั้น 1.3 ครูใช้กลวิธีต่างๆ ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตนเองและกล้าเรียนรู้ 1.4 ครูทำให้นักเรียนทุกคนเรียนรู้จนประสบผลสำเร็จ โดยครูสนับสนุนอย่างเป็นขั้นตอน ชมเชย ความพยายามและชื่นชมผลงานของเขา

หลักการที่ 2 จัดบรรยากาศของการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความเป็นตัวของตัวเอง การพึ่งพาอาศัยกันและการสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง ครูจำลองกิจกรรมฝึกปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียนเป็นตัวของตัวเอง และกระตุ้นให้ทำงานด้วยตนเอง นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในห้องเรียน ทั้งเรื่องและวิธีการเรียนรู้และส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งที่เรียนรู้นั้น นอกจากนี้ควรฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม เพื่อเรียนรู้ที่จะร่วมมือ เจริญต่อรอง และมุ่งมั่นทำงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งมีประสบการณ์แลกเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบและแบ่งปันความเป็นเจ้าของการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามหลักการนี้ 2.1 ครูส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง 2.2 ใช้เทคนิคการสอนที่เสริมสร้างทักษะความร่วมมือเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน

หลักการที่ 3 จัดการเรียนรู้ที่กำหนดความต้องการ ภูมิหลัง มุมมองและความสนใจของนักเรียน ครูใช้กลวิธีต่างๆ ติดตามและจัดการเรียนการสอนตามความต้องการทางการเรียนรู้ และ สังคม และมุมมองทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของนักเรียน การจัดขั้นตอนการเรียนรู้ควรเกี่ยวข้องกับภาระงานในชีวิตและความสนใจของนักเรียน เทคนิคทางการสอนที่หลากหลาย จะเอื้อต่อความสามารถและความสนใจที่แตกต่างกัน และส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายและลงมือปฏิบัติด้วยตนเองการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามหลักการนี้ 3.1 ครูใช้เทคนิคการสอนที่ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อค่านิยม ความต้องการ และความสนใจของผู้เรียนเป็นรายบุคคล 3.2 ครูใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมวิถีคิด และเรียนรู้ที่แตกต่างกัน 3.3 ครูเสริมสร้างประสบการณ์ความรู้ และทักษะต่างๆ โดยจัดลำดับความสำคัญ 3.4 ครูให้นักเรียนนำประสบการณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์

หลักการที่ 4 ผู้สอนควรกระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาการคิดในระดับที่ลึกซึ้งขึ้นและพัฒนาการประยุกต์ใช้ ผู้สอนควรกระตุ้นให้นักเรียนสำรวจ ค้นคว้า ตั้งคำถาม และมีส่วนร่วมในแนวคิดสำคัญและการปฏิบัติเพื่อให้นักเรียนพัฒนาจากความเข้าใจที่ผิวเผิน สู่อารมณ์คิดขั้นสูงและมีความยืดหยุ่น โดยจัดขั้นตอนการสอนที่ยั่งยืนและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และสำรวจความคิดและการปฏิบัติต่างๆการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามหลักการนี้ 4.1 ครูกำหนดขั้นตอนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แบบยั่งยืน ซึ่งไม่ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาและเน้นการเชื่อมโยงความคิด 4.2 ครูส่งเสริมให้อภิปรายเนื้อหา ความคิดต่างๆ 4.3 ครูให้ความสำคัญกับคุณภาพการเรียนรู้ โดยมีความคาดหวังสูงเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา 4.4 ครูใช้เทคนิคการสอนที่กระตุ้นและส่งเสริมให้นักเรียนถาม – ตอบคำถาม 4.5 ครูใช้เทคนิคการสอนที่พัฒนาทักษะการสืบค้นและแก้ปัญหา 4.6 ครูใช้เทคนิคการสอนที่เสริมสร้างจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

หลักการที่ 5 เรียนรู้สัมพันธ์เชื่อมโยงกับชุมชนอย่างแน่นแฟ้นและการฝึกปฏิบัตินอกชั้นเรียน การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามหลักการนี้ 5.1 ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้และฝึกปฏิบัติที่ทันสมัย 5.2 ครูจัดแผนการเสนอให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น และที่ไกลออกไป 5.3 ครูใช้เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติทางวิชาชีพ/มืออาชีพ และในชุมชน

หลักการที่ 6 ฝึกประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ควรกำหนดการประเมินผลไว้ในแผนการสอนหลายระดับ การติดตามผลการเรียนรู้ของนักเรียนต้องดำเนินการต่อเนื่องและครอบคลุมความเข้าใจและการปฏิบัติที่หลากหลายควรมีโอกาสประเมินที่ชัดเจนและออกแบบวิธีเสนอแนะ/ ให้ความคิดเห็นนักเรียนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนต่อขอการเรียนรู้และติดตามผลและรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ตามหลักการนี้ 6.1 ครูออกแบบการฝึกประเมินผลที่ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดให้ 6.2 ครูวางแผนและ แสดงความคิดเห็นต่อนักเรียนเชิงสร้างสรรค์บ่อยๆ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ต่อเนื่อง 6.3 ครูสร้างเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน 6.4 ครูฝึกประเมินที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ย้อนคิดทบทวนและประเมินตนเอง 6.5 ครูใช้ผลการประเมินในการวางแผนและจัดการเรียนการสอน

ภาพประกอบ 15 หลักการจัดการเรียนการสอน สาระเพิ่มเติม เรื่อง โลกศึกษา (Global education)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

87

การจัดการเรียนการสอนสาระโลกศึกษา (Global education) การจัดการเรียนการสอน
โลกศึกษา ครูผู้สอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญดังนี้

ภาพประกอบ 16 องค์ประกอบการจัดการเรียนการสอนสาระโลกศึกษา (Global education)

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2553 : 36

สำหรับสาระเพิ่มเติมที่ 5 คือ ภาษาอังกฤษ และสาระเพิ่มเติมที่ 6 คือ ภาษาต่างประเทศที่ 2 โรงเรียน สามารถจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมของ โรงเรียนตามความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

88

โดยสรุป การจัดการเรียนการสอน คือ การกำหนดและการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จตามหลักสูตร โรงเรียนมาตรฐานสากล โดยจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมเกี่ยวกับทฤษฎีองค์ความรู้ การเขียนเรียงความชั้นสูง โลกศึกษา กิจกรรมสร้างสรรค์ ประโยชน์ เนื้อหาและกิจกรรมสู่สาระการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศ

4.8 การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของ โรงเรียนมาตรฐานสากล

การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระพื้นฐาน

การวัดและประเมินผลการทำงาน ผลงานของผู้เรียนตามเกณฑ์ไม่เน้นให้ผู้เรียนมุ่งทำคะแนนสูง แต่ผู้เรียนจะต้องแสดงผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ทั้งด้านความรู้และทักษะต่างๆ ที่มีการพัฒนาจากภาคเรียนหนึ่งต่อไปอีกภาคเรียนหนึ่งให้เป็นที่ประจักษ์ ผู้ประเมินผลผู้เรียนประกอบด้วยครูผู้สอนและกรรมการสอบ เป็นผู้ประเมินผลผู้เรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด ด้านเนื้อหาความรู้ ผลสัมฤทธิ์จากกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน การวัดและประเมินผลผู้เรียนดำเนินการดังนี้

1. การสอบข้อเขียนและปากเปล่า

การสอบข้อเขียนจะดำเนินการเมื่อเสร็จสิ้นการเรียนการสอน ข้อสอบจะแบ่งเป็น 2 ฉบับ โดยดำเนินการสอบแยกสอบแต่ละฉบับ บางครั้งกำหนดสอบวันละฉบับ (ฉบับที่ 1 กำหนดเวลาสอบ 90 นาที ฉบับที่ 2 กำหนดเวลา 3 ชั่วโมง) องค์ประกอบของข้อสอบ จะเป็นการสอบปากเปล่า (Oral) การตอบคำถาม/ข้อซักถาม/ คำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐาน และข้อสอบตัวเลือก

2. การประเมินผลรูปแบบอื่น

เป็นประเมินผลที่ยึดหลักธรรมชาติของวิชา เช่น ผู้เรียนจะต้องส่งแฟ้มผลงาน ประกอบด้วย รูปผลงานพร้อมการบรรยายพัฒนาการ ด้านความถนัดและทักษะของตนเองในผลงานที่นำเสนอ รวมทั้งการจัดนิทรรศการผลงานของตนเอง

ผู้เรียนวิชาดนตรี จะต้องส่งเทปอัดเสียงผลงานของตนเอง

ผู้เรียนภาษาต่างประเทศ จะต้องเข้ารับการทดสอบความรู้และทักษะภาษาด้านการสื่อสาร การใช้ศัพท์ ไวยากรณ์ และการเขียน โดยข้อสอบระดับสากล

3. การประเมินภายใน

เป็นการประเมินผู้เรียนของแต่ละสถานศึกษาโดยคณะกรรมการกลาง การประเมินครู ด้านวิธีการสอนและประเมินผลผู้เรียน การมอบหมายงานให้ผู้เรียนการประเมินผู้เรียนด้านการทำงาน และการส่งงานของผู้เรียน สมุดงานโครงการพิเศษ การทำงานเป็นทีม ความรับผิดชอบงาน กระบวนการวิจัย และวิธีการเขียน รายงาน ผลการทำงาน เป็นต้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ตาราง 8 การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระหลักเพิ่มเติม (Three core important additional features)

กลุ่มสาระหลัก เพิ่มเติม	ขอบข่ายเนื้อหา/วิธีการเรียน
<p>ทฤษฎีความรู้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการประเมินผลการเรียนวิชาในสาขาต่างๆ ทั้งทฤษฎี และการหาประสบการณ์ ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยกำหนดให้เรียนภาคปฏิบัติ (ค้นคว้าความรู้ และ ทฤษฎีความรู้ศาสตร์ต่างๆ ในสาขาที่หลากหลายผนวกกับให้ผู้เรียน การแสดง ความคิดเห็น เช่น ค้นคว้า หาความรู้เกี่ยวกับสิ่งค้นพบทางประวัติศาสตร์ค่ากล่าว ในวรรณกรรมเปรียบเทียบกับความเป็นจริงเหตุการณ์ ทางประวัติศาสตร์ ข้อ พิสูจน์ ทางคณิตศาสตร์ เป็นต้น ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง : ต้องการฝึกให้ผู้เรียนมีวิธีการคิดที่กระฉ่างชัด มีแบบ แผนการคิดและใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การประเมินผล ผู้เรียนทุกคนจะต้อง - เลือกเขียนบทความภาคเรียนละ 1 เรื่องจากเรื่องที่ครูและผู้เรียนกำหนด โดยใช้ คำศัพท์จำนวน 1,200-1,600 คำ - นำเสนอเรื่องนั้น ๆ หน้าชั้นเรียนภายในระยะเวลา 10 นาที - เขียนรายงานการประเมินการเรียนของตนเอง - ตอบคำถามของคณะกรรมการสอบ
<p>การเขียนเรียงความ ขั้นสูง</p>	<p>เป็นการเรียนรูปแบบต่างๆ ของการเขียนความเรียง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนมี ความรู้ในการใช้ภาษาเขียนที่ถูกต้อง ตามหลักภาษา สามารถถ่ายทอดความคิดในการ เขียนรายงานผลงาน การเขียนงานวิจัย การเรียบเรียงเนื้อหาเพื่อนำเสนองานได้ อย่างถูกต้องและเหมาะสม</p>
<p>กิจกรรม โครงงาน สาธารณประโยชน์ ที่เกิดจากการคิด สร้างสรรค์สู่การ ปฏิบัติของผู้เรียน</p>	<p>เป็นการเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเพื่อสังคมตลอดระยะเวลาเรียนจนจบ หลักสูตรตามเป้าหมายดังนี้</p> <p>กิจกรรม : ผู้เรียนจะต้องคิดสร้างโครงการ (Project work) โดยมีครูเป็นที่ปรึกษา</p> <p>การปฏิบัติ : นำแนวคิดและกิจกรรมสู่การปฏิบัติบริการสังคม ทั้งในระดับโรงเรียน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติหรือระดับนานาชาติ</p> <p>การบริการ : ทำกิจกรรมบริการสังคม เช่น เยี่ยมบ้านคนชรา โรงพยาบาล ค่ายผู้สูงอายุ ฯลฯ และผู้เรียนจะต้องทำรายงานผลบอกถึงประโยชน์ที่มีต่อคนและผู้อื่น</p>

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

90

อนึ่ง สำหรับโรงเรียนที่ต้องการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเทียบเคียงมาตรฐานสากลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือระดับสากล สามารถดำเนินการได้โดยใช้ข้อสอบของสถาบันต่างๆ ที่รับผิดชอบเรื่องการวัดและประเมินผล รายละเอียดปรากฏในตาราง 9

ตาราง 9 ผู้รับผิดชอบการวัดและประเมินผลสาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้	ผู้รับผิดชอบการวัดและประเมินผล
สาระการเรียนรู้ : ภาษาไทย	สถาบันภาษาไทย
สาระการเรียนรู้ : ภาษาอังกฤษ (และภาษาต่างประเทศที่ 2)	ใช้ข้อสอบของสถาบันภาษา เจ้าของภาษา (British council etc) ภาษาฝรั่งเศสและภาษาเยอรมัน ใช้ข้อสอบ DELF/DALF ของ สภายุโรป ภาษาญี่ปุ่น ใช้ JF.Test ของ Japan foundation ประเทศญี่ปุ่น
สาระการเรียนรู้ : สังคม ศาสนาและวัฒนธรรม	สำนักทดสอบ สพฐ. หรือหน่วยงานอื่น
สาระการเรียนรู้ : วิทยาศาสตร์	ใช้ข้อสอบ สสวท. หรือหน่วยงานอื่นที่เป็นที่ยอมรับ
สาระการเรียนรู้ : คณิตศาสตร์ (Mathematics and computer science)	ใช้ข้อสอบสมาคมคณิตศาสตร์แห่งประเทศไทยหรือหน่วยงาน อื่นที่เป็นที่ยอมรับ
สาระการเรียนรู้ : ศิลปะ	มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศิลปากรฯลฯ
สาระการเรียนรู้ : สุขศึกษา และพลศึกษา	สำนักทดสอบ สพฐ.หรือหน่วยงานอื่นที่เป็นที่ยอมรับ
สาระการเรียนรู้ : การงาน อาชีพและเทคโนโลยี	สำนักทดสอบ สพฐ.หรือหน่วยงานอื่นที่เป็นที่ยอมรับ

ที่มา : สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย. 2553 : 39-41

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

91

เกณฑ์การจบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา

1. เรียนตามโครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
2. ผลการประเมินรายวิชาพื้นฐานผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
3. ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
4. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
5. ผลการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นรายวิชาพื้นฐาน 66 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่โรงเรียนกำหนด
2. ผู้เรียนต้องมีผลการเรียนผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน 66 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 11 หน่วยกิต
3. ผู้เรียนมีผลการประเมินความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับ 1 - 3
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับ 1 - 3
5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินเป็น “ผ่าน”(ผ)

เกณฑ์การจบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็นรายวิชาพื้นฐาน 41 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่โรงเรียนกำหนด
2. ผู้เรียนต้องมีผลการเรียนผ่านตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต ประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน 41 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 36 หน่วยกิต
3. ผู้เรียนมีผลการประเมินความสามารถการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในระดับ 1 - 3
4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับ 1 - 3
5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินเป็น “ผ่าน” (ผ)

โดยสรุป การวัดและประเมินผล คือ การประเมินผลสัมฤทธิ์และการประเมินด้านอื่นๆ ของผู้เรียนร่วมกับหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่นๆ เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายสำหรับการวัดผลและประเมินผลในแต่ละสาระการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

92

5. สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา เขต 9

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่จัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับประชาชน มีจุดมุ่งหมายให้นักเรียน มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ ประสพการณ์ ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีศีลธรรม และจริยธรรม พึ่งตนเองได้ สามารถทำงานเป็นกลุ่มและเป็นหมู่คณะได้ และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตและดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนให้ได้ศักยภาพที่พึงประสงค์ ดังนั้น จึงต้องพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาให้มีคุณภาพสูงทัดเทียมกัน มีสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2552 กำหนดให้มีเครือข่ายการนิเทศการมัธยมศึกษาทำหน้าที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนนโยบาย ภารกิจ แผนงานพัฒนาคุณภาพการมัธยมศึกษาในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด วิจัยพัฒนา และนิเทศติดตามการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริม และประสานงานให้เกิดความร่วมมือในการแก้ปัญหาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นและความเป็นเลิศสู่สากล ทั้งนี้ให้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2552 เป็นต้นไป โดยดำเนินการในรูปคณะกรรมการซึ่งเป็นเครือข่ายศึกษานิเทศก์ในภาพรวม กำหนดจังหวัดในแต่ละเครือข่ายสอดคล้องกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดินแบบกลุ่มจังหวัด 18 กลุ่ม และกรุงเทพมหานคร 1กลุ่ม โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 32 โรงเรียน อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เครือข่ายการนิเทศการมัธยมศึกษา เครือข่ายที่ 4 จากสารสนเทศด้านคุณภาพการมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการนิเทศยกระดับคุณภาพมาตรฐานการมัธยมศึกษาจากข้อมูล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวนโรงเรียน 32 โรงเรียน ทำให้พบว่า นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ

ในการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี ทั้งหมด จำนวน 32 โรงเรียน มีโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมินจำนวน 14โรงเรียน และโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีส่วนใหญ่จะได้รับการประเมินอยู่ในระดับดี แต่มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งเป้าหมายที่ 2 ของการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของสำนักงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

93

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ที่กำหนดไว้ว่าสถานศึกษาทุกแห่งผ่านการรับรองมาตรฐาน การประเมินคุณภาพภายนอกและมีผลการประเมินระดับดี/ดีมาก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี มีทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่สอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งเป็นเครื่องชี้วัดได้ว่าการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี ยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ในกรณีนี้ทางศึกษานิเทศก์เครือข่ายจึงได้นิเทศ กำกับ และติดตาม ให้โรงเรียนพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาและเน้นครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ ประสพผลสำเร็จตามเกณฑ์เป้าหมาย

5.1 สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดสุพรรณบุรี

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีมีแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยจัดดำเนินการตามหลักการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งอาจจะใช้หลักของวงจรเดมมิ่ง เป็นต้น ในด้านการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนจะจัดหลักสูตรโดยยึดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เป็นฐานและจัดหลักสูตรเพิ่มเติมตามความถนัด ความสนใจและความหลากหลายของผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนจัดการเรียน การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของ นักเรียน มีการวิเคราะห์นักเรียนเพื่อจัดกลุ่มนักเรียนตามศักยภาพและจัดการเรียนการสอนตาม ความสามารถของนักเรียน สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถก็จัดกิจกรรมส่งเสริมและนักเรียน ที่มีจุดด้อยก็จัดกิจกรรมเพิ่มเติมให้ในเรื่องนั้น และด้านการวัดและประเมินผลโรงเรียนจะวัดผลและ ประเมินผลตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ได้สังเคราะห์ตามหลักสูตรหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พ.ศ.2551 มีการวิเคราะห์ข้อสอบ สร้างข้อสอบที่มีคุณภาพ และเน้นการวัดและประเมินผล นักเรียนตามสภาพจริง สำหรับปัญหาที่พบในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จังหวัดสุพรรณบุรีการบริหารงานวิชาการยังขาดความชัดเจนในการบริหารทำให้ ขาดสมรรถนะ และสมรรถภาพของงานวิชาการที่มีคุณภาพ บุคลากรครูขาดความตระหนักถึงความสำคัญของงาน วิชาการในบางส่วนและนักเรียนที่มีความหลากหลายทางการเรียนรู้ทำให้ยากต่อการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามศักยภาพ และแนวทางการแก้ไขปัญหการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาใน จังหวัดสุพรรณบุรี การบริหารงานวิชาการตามหลักการบริหารของผู้บริหารแต่ละโรงเรียน ส่งเสริมจัดประชุม อบรมให้ความรู้ต่อบุคลากรครูทางด้านวิชาการ คัดกรองนักเรียนที่มีความ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

หลากหลายทางการเรียนรู้ และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาแสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางในการบริหารงานวิชาการร่วมกัน

5.2 สภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากลของจังหวัดสุพรรณบุรี

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีที่เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล มีแนวทางการบริหารงานวิชาการโดยจัดดำเนินการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ตามแนวดำเนินการของโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ในด้านการพัฒนาหลักสูตรจะมีการจัดหลักสูตรการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์รวมถึงวิชาอื่นๆ เป็นภาษาอังกฤษ และมีการจัดสาระเพิ่มเติม 4 สาระสากลให้กับนักเรียนด้วย คือ ทฤษฎีความรู้ การเขียนเรียงความชั้นสูง กิจกรรมสร้างสรรค์ประโยชน์และโลกศึกษา โดยจะเพิ่มในหลักสูตร และทำการบูรณาการในรายวิชาพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สำหรับความเป็นสากลจะเพิ่มการจัดรายวิชาเพิ่มเติมทางภาษาอังกฤษและภาษาต่างประเทศที่ 2 (ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ) ด้านการจัดการเรียนการสอน จะเริ่มเน้นสร้างบุคลากรครูให้มีความตระหนัก มีความรู้และความเข้าใจในการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล และมีการจัดหาบุคลากรเพิ่มเติม หรือบุคคลในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากร จัดเพิ่มครูชาวต่างชาติมาสอนภาษาให้เพียงพอและมีการจัดสร้างภาคีเครือข่ายกับโรงเรียนสถาบันอุดมศึกษา มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าว และปรับปรุงพัฒนา การจัดการเรียนการสอนของครู และมีการจัดแสดงผลงานครู ผลงานนักเรียนจากการเรียนและการทำกิจกรรม 4 สาระสากล และด้านการวัด และประเมินผลจะมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินของ 4 สาระสากล และมีการสรุปผลการประเมินเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีการจัดสอบวัดความรู้ทางภาษาของนักเรียนในการทดสอบวัดความรู้จะต้องประเมินผลสัมฤทธิ์เทียบเคียงมาตรฐานสากลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือระดับสากล สำหรับปัญหาที่พบในการบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีที่เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล โรงเรียนยังขาดความชัดเจนในการนำแนวดำเนินการไปสู่การปฏิบัติ จึงทำให้พัฒนาผู้เรียนได้มีคุณภาพไม่เป็นไปตามที่คาดหวังและต้องบูรณาการหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพ.ศ.2551 กับหลักสูตรที่เทียบเคียงมาตรฐานสากลเข้าด้วยกันส่งผลให้เป็นปัญหาของบุคลากรครูในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร เพื่อที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในส่วนของความคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์แก่ผู้เรียน และการเรียนการสอนในแต่ละวิชาต้องเน้นเป็นภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน จึงเป็นปัญหาสำหรับบุคลากรครูที่ต้องสามารถสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนและแนวทางการแก้ไขปัญหาในการบริหารงานวิชาการโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

95

มัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรีที่เป็นโรงเรียนในโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล ในการจัดการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ที่ต้องเน้นเป็นภาษาอังกฤษ ก็ต้องสรรหาบุคลากรครูมาเพิ่มให้เพียงพอ และมีคุณวุฒิสอนตรงตามวิชาเอก สรรหาครูชาวต่างชาติมาสอนภาษาให้กับนักเรียน และสำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 กับหลักสูตรที่เทียบเคียงมาตรฐานสากลที่ต้องบูรณาการเข้าด้วยกัน จะจัดโดยปรับเนื้อหาวิชาพื้นฐานให้ลดลง แต่เน้นเพื่อให้มีเวลาสำหรับนักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์มากขึ้น

โดยสรุปโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรียังไม่มีแนวทางที่ชัดเจน ผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการด้วยตนเองตามหลักการบริหาร โดยเน้นการบริหารทรัพยากรที่เป็นปัจจัยทางการบริหาร 4 ประการ อันได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ การจัดการและเทคโนโลยี ตามสภาพบริบทของแต่ละโรงเรียน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยในประเทศ

สุพล จอกทอง (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาสภาพปัจจุบันในการบริหารงานวิชาการ 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนงานวิชาการ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาและส่งเสริมทางด้านวิชาการ ด้านการวัดผลประเมินผลและงานทะเบียนนักเรียน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานวิชาการ พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย การศึกษาปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการในทั้ง 6 ด้าน พบว่า มีปัญหาในการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายข้อ ยกเว้นด้านการวัดผลประเมินผล และงานทะเบียนนักเรียนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ส่วนการศึกษาความต้องการในการบริหารงานวิชาการ พบว่า มีความต้องการอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายข้อทุกข้อ

พิศवास ยุติธรรมดำรง (2542 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล กรมสามัญศึกษากับโรงเรียนที่อยู่นอกโครงการ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับผลสัมฤทธิ์ของงานดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งในและนอกโครงการ โรงเรียนมาตรฐานสากลในหมวดการบริหารการจัดการศึกษา การบริหารงานทั่วไป หมวดการสนับสนุนการเรียนการสอน หมวดการจัดการเรียนการสอนและหมวดผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีผลสัมฤทธิ์ของงานดำเนินงานผ่านเกณฑ์ที่กำหนด ส่วนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางด้านความรู้และความสามารถของผู้เรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2) ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและด้านการบริหารการจัดการศึกษา การบริหารงานทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ 3) ผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานระหว่างโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการกับโรงเรียนที่อยู่นอกโครงการของหมวดการบริหารการจัดการศึกษาและการบริหารทั่วไป หมวดการเรียนการสอนทั้งการดำเนินงานในระดับสถานศึกษาและในระดับผู้ปฏิบัติการสอน และหมวดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งในด้านความรู้ความสามารถของผู้เรียนและด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ผลสัมฤทธิ์การดำเนินงานในหมวดการสนับสนุนการเรียนการสอนของโรงเรียนในโครงการและนอกโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ผลการดำเนินงานของโรงเรียนที่อยู่นอกโครงการอยู่ในระดับที่สูงกว่า

สุพัตรา กุหากาญจน์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยวิธีเบนซ์มาร์กกิง กับแพกวิชา วิทยาศาสตร์การสอน สถาบันการศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีนานยาง ของสิงคโปร์ โดยการเปรียบเทียบการจัดการเรียนการสอน หาความแตกต่าง ระบุจุดแข็งจุดอ่อน พบว่า แนวทางในการจัดเรียนการสอนระดับบัณฑิตศึกษา ภาควิชาโสตทัศนศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ควรนำเทคโนโลยีมาสอน ควรเน้นงานวิจัย ควรให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ควรพัฒนาบุคลากรเรื่องการวิจัยและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ควรจัดห้องและจัดคอมพิวเตอร์ที่ทันสมัยให้อาจารย์และนิสิตใช้ และควรมีการตรวจสอบจากสถาบันภายนอกที่มีชื่อเสียง เพื่อรองรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

สมบูรณ ไชยทนต์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษามีดังนี้ทุกโรงเรียนมีห้องสำนักงานฝ่ายวิชาการ ครูอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายวิชาการ ส่วนมากมีอยู่ระหว่าง 1 ถึง 5 คน ต่อโรงเรียน ครูภัณฑ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานวิชาการ มีเครื่องพิมพ์ดีด และตู้เก็บเอกสารครบทุกโรงเรียน และมีมากกว่าร้อยละ 50 คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ และเครื่องอัดสำเนา โรงเรียนกำหนดให้ครูอาจารย์ฝ่ายปฏิบัติการสอนมีแผนการสอนและสมุดประเมินผลรายวิชา ครบทุกโรงเรียนและมีมากกว่าร้อยละ 50 คือ โครงการสอน และสื่อประกอบการสอน เอกสาร หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการมีแผนปฏิบัติงาน และปฏิทินปฏิบัติงานครบทุกโรงเรียน และมีมากกว่าร้อยละ 50 คือ คู่มือนักเรียน คู่มือวัดผลประเมินผล การเรียน และคู่มือการจัดกิจกรรมห้องปฏิบัติการและห้องส่งเสริมด้านการเรียนมีห้องปฏิบัติอุตสาหกรรมศิลป์ ครบทุกโรงเรียน และมีมากกว่าร้อยละ 50 คือ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ทั่วไป ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ห้องสังคมศึกษา ห้องพลศึกษา ห้องปฏิบัติการ คหกรรม ห้องจริยธรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

97

ห้องปฏิบัติการเกษตรกรรม ห้องคณิตศาสตร์ ห้องปฏิบัติการเคมี ห้องภาษาไทย ห้องปฏิบัติการฟิสิกส์ ห้องปฏิบัติการภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์กายภาพและห้องปฏิบัติการชีววิทยาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนจัดสรรให้ฝ่ายวิชาการส่วนมากร้อยละ 60 – 70 และโครงการด้านวิชาการในแต่ละปีการศึกษาส่วนมากมีไม่เกิน 15 โครงการ

เบญจวรรณ สกุลเนรมิต (2545 : บทคัดย่อ) ศึกษาการบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมาก จำนวน 4 ด้าน คือ การวางแผนงานวิชาการ การบริหารงานวิชาการ การวัดผลประเมินผล งานทะเบียนและการประเมินผล การจัดงานวิชาการ ส่วนด้านการพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการ และการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง สภาพการบริหารงานวิชาการตามการบริหารคุณภาพ PDCA ของเดิมมีในแต่ละชั้น พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาเขตการศึกษา 1 ใช้แนวทางการบริหารคุณภาพ 4 ขั้นตอน ของเดิมมี คือ วางแผน ปฏิบัติ ติดตาม และปรับปรุง

นิภา พงศ์วิรัตน์ (2547 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเปรียบเทียบสมรรถนะการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อหาองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบย่อย และตัวชี้วัดใหม่ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลของการปฏิบัติงานตามองค์ประกอบใหม่ระหว่าง โรงเรียนแกนนำกับ โรงเรียนกำลังพัฒนา และโรงเรียนที่ปฏิบัติงานได้ในระดับสูงกับ โรงเรียนที่ปฏิบัติงานได้ในระดับต่ำ เพื่อหาเกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะ (Benchmark) ฉบับที่ดีที่สุด (Best practices) ตามองค์ประกอบใหม่ของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า 1) จากการวิจัยเชิงปริมาณ พบองค์ประกอบใหม่ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 องค์ประกอบหลัก 12 องค์ประกอบย่อย 60 ตัวชี้วัด 8 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย การเพิ่มอำนาจ การสร้างความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของของการสร้างระบบบริหารงาน การสร้างพันธมิตรร่วมกัน ผลการปฏิบัติงานการมีกฎบัตรว่าด้วยสิทธิในการทำงาน และการจัดการเรียนการสอน 2) ผลการปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียนแกนนำกับ โรงเรียนกำลังพัฒนาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ผลการปฏิบัติงานระหว่างโรงเรียนที่ปฏิบัติงานได้ในระดับสูงกับ โรงเรียนที่ปฏิบัติงานได้ในระดับต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) โรงเรียนในกลุ่มตัวอย่างที่ปฏิบัติงานได้ยอดเยี่ยมจากแต่ละองค์ประกอบหลักการเยี่ยมชมจากการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้เกณฑ์เปรียบเทียบสมรรถนะฉบับที่ดีที่สุดของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 99 ข้อ เช่น ในระบบผูกพัน ระบบศรัทธา และ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

98

ระบบครอบครัว ให้มีส่วนได้เสียตั้งเป้าหมายและวิสัยทัศน์ สร้างเป้าหมายให้ท้าทายโดยใช้มาตรฐานจากพระราชบัญญัติการศึกษาและหลักสูตร

อาวุธ ศรีสุกรี (2547 : บทคัดย่อ) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาไทยด้วยกระบวนการ Benchmarking เป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงเปรียบเทียบและแลกเปลี่ยนวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุด / เป็นเลิศ (Best practices) ของกระบวนการจัดการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการดำเนินงาน รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดทัศนคติที่ดีในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถาบันที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้ Benchmarking เป็นเครื่องมือในการพัฒนาและปรับปรุง โดยใช้การเปรียบเทียบการบริหารจัดการของคณะ / สถาบันที่เข้าร่วมโครงการ โดยใช้เกณฑ์การประเมินตนเอง Balding education criteria เพื่อให้แต่ละคณะ / สถาบันทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของตนเอง และพิจารณาถึงการปฏิบัติที่ดี (Best practices) ที่มีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันรวมทั้งการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมเพื่อการพัฒนาสถาบัน

จุมพล ระบอบ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะ ตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านดงยางใต้ อำเภอเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี การดำเนินการวิจัยมี 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 ศึกษาระดับคุณภาพของโรงเรียนโดยการประเมินตนเอง ช่วงที่ 2 เชื่อมเขียนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับโรงเรียนในเครือข่าย 8 โรงเรียน ประชากร การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ระดับคุณภาพของโรงเรียนบ้านดงยางใต้ ตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษา จำนวน 220 ตัวบ่งชี้ จุดแข็ง 133 ตัวบ่งชี้ โอกาสในการปรับปรุง 87 ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับคุณภาพระดับ 2 ได้คะแนน 208.57 คะแนน จากคะแนนเต็ม 1,000 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 21.17 และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนบ้านดงยางใต้ คือ หมวด 1 เรื่องการนำโรงเรียน ข้อที่ 1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 30.36

เฉลิม สุขนันท์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะ ตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาของโรงเรียนบ้านคลองข่อย อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหา ระดับคุณภาพของโรงเรียนบ้านคลองข่อยอำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี โดยการประเมินตนเองตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษา และเพื่อหาวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการโรงเรียนบ้านคลองข่อย อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี สู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษาการดำเนินการวิจัยมี 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 หา ระดับคุณภาพของโรงเรียน ช่วงที่ 2 หาวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะ ประชากรและกลุ่ม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

99

ตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 8 คน และทีมคุณภาพ จำนวน 47 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ หลักสูตร การอบรมและปฏิบัติการภาคสนามสำหรับผู้บริหารและทีมคุณภาพ จำนวน 10 หลักสูตร และแบบสอบถามตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษา ประกอบด้วย 7 เกณฑ์มาตรฐาน 220 ตัวบ่งชี้ การวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับคุณภาพของโรงเรียนบ้านคลองข่อยตามตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษา อยู่ในระดับคุณภาพ ระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 21.88 และวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนเมื่อเทียบเคียงกับโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่าย จำนวน 8 โรงเรียน คือ หมวด 1 การนำโรงเรียน ข้อที่ 1.2 ความรับผิดชอบทางสังคม คิดเป็นร้อยละ

พิศสุดา บุญเกิด (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนนผาสุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารจัดการหลักสูตรไม่เป็นระบบและขาดความต่อเนื่อง ขาดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร และหลักสูตรสถานศึกษายังไม่ได้ปรับปรุงและพัฒนา แนวทางแก้ไข โรงเรียนต้องจัดทำแผนงานติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูไม่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ครบถ้วนตามหลักสูตร อุปกรณ์และสื่อการสอนมีไม่เพียงพอ แนวทางแก้ไข ลดภาระงานอื่นให้ครูมีเวลาเตรียมความพร้อม วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จัดทำแผนและงานที่เกี่ยวกับการสอน ด้านการนิเทศการสอน การดำเนินการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรยังไม่สมบูรณ์ ขาดคู่มือครู เอกสารและตำราสำหรับให้ครูศึกษาค้นคว้า แนวทางแก้ไข กำหนดให้ครูจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรอย่างเป็นระบบ วางแผนอัตราค่าจ้าง เพื่อแก้ปัญหาครูที่มีภาระงานมาก ด้านวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน เครื่องมือการวัดผล ประเมินผลไม่ได้มาตรฐานและไม่ได้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่จัดการสอน ไม่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ครูไม่นำผลที่ได้จากการวัดผลประเมินผลไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แนวทางแก้ไข ผู้บริหารและครูต้องให้ความสำคัญในเรื่องการวัดผล ประเมินผลการศึกษา อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง รูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนบ้านโนนผาสุก ในแต่ละด้าน คือ โรงเรียนจัดทำแผนงานโครงการ กำหนดมาตรการให้ครูเกิดความตระหนัก และให้ความสำคัญต่องานวิชาการ การปฏิบัติตามแผนงานโครงการ ติดตาม ประเมินผล การดำเนินงานและปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้ดีขึ้น

มังกร นวกุล (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดด ด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะ ตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ทางการศึกษาของโรงเรียนตลุกคู่วิทยาคม อำเภอทัพทัน จังหวัดอุทัยธานี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาระดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

100

คุณภาพของโรงเรียนตลิ่งชันวิทยาคม โดยการประเมินตนเองตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษา และเพื่อหาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) ในการบริหารจัดการโรงเรียนตลิ่งชันวิทยาคม สู่ความเป็นเลิศแบบก้าวกระโดดด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติทางการศึกษา การดำเนินการวิจัยมี 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 หาระดับคุณภาพของโรงเรียนตลิ่งชันวิทยาคม ช่วงที่ 2 หาวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ประชากร ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 8 คน และทีมคุณภาพ จำนวน 37 คน รวมทั้งสิ้น 45 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามตามแนวรางวัลคุณภาพแห่งชาติ ทางการศึกษา ประกอบด้วย 7 เกณฑ์มาตรฐาน 220 ตัวบ่งชี้ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงที่ 0.95 การวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับคุณภาพของโรงเรียนตลิ่งชันวิทยาคม อยู่ในระดับคุณภาพระดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 29.89 และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนเมื่อเทียบกับโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย จำนวน 8 โรงเรียน คือ มีความเป็นเลิศทางด้านระบบบริหารงานบุคคล คิดเป็นร้อยละ 42.61 เพราะมีแนวปฏิบัติที่ยืดหยุ่น เปี่ยมประสพ และพันธกิจของโรงเรียน

รุ่งรัชชดาพร เวหะชาติ (2548 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการบริหารงานคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำองค์กรและการวางแผนกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ กระบวนการเรียนรู้เน้นความเป็นเลิศทางวิชาการ กระบวนการเน้นผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม ระบบดูแลช่วยเหลือให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีความสามารถโดดเด่น ด้านทรัพยากรบุคคล และทีมงาน มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ แผนการพัฒนามูลฐาน แต่งตั้งคณะกรรมการและมอบอำนาจหน้าที่ให้กับหัวหน้าทีมคุณภาพมีการมอบหมายหน้าที่ชัดเจนตามระเบียบปฏิบัติราชการ ด้านการวิเคราะห์การประเมิน และการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีโครงสร้างองค์การอย่างเป็นระบบ ประเมินตามสภาพความต้องการทั้งระบบเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน วิเคราะห์สภาพความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษา ด้านความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้อง ความพึงพอใจของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนมีหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สาระของหลักสูตรสอดคล้องกับสภาพผู้เรียนและท้องถิ่น ด้านผลลัพธ์ขององค์การภารกิจ มีค่าเฉลี่ยสูง 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และเคารพในสิทธิของผู้อื่น ผู้เรียนคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของทุกภาค

มาลัย โชติสุวรรณ (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

101

พบว่า 1) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการ ที่มุ่งความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อความต้องการของการบริหารงานวิชาการที่มุ่งความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมอยู่ระดับมาก 3) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 โดยรวมไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ด้านผู้บริหารแตกต่างกัน 4) ผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นต่อความต้องการ การบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ โดยรวมแตกต่างกันและพบว่าผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นต่อความต้องการการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านผู้เรียนแตกต่างกัน 5) ความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันที่มีต่อสภาพการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาด้านผู้เรียนด้านผู้บริหาร ด้านครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และ 6) ความเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันที่มีต่อความต้องการการบริหารงานวิชาการที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษาทั้งด้านผู้เรียน ด้านผู้บริหารและด้านครูผู้สอนมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

วงศ์เดือน จันทา (2549 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยการศึกษาการพัฒนาอาจารย์โดยกระบวนการเทียบเคียง โรงเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาอาจารย์โดยกระบวนการเทียบเคียง โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ ได้ใช้แบบสอบถามอาจารย์ประจำโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ สาขาช่างยนต์ แผนกช่างอุตสาหกรรม ที่เปิดการสอนนานกว่า 5 ปี ประกอบด้วย อาจารย์ประจำโรงเรียน A จำนวน 7 คน และอาจารย์ประจำโรงเรียน B จำนวน 12 คน จากนั้นจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มศึกษาที่เป็นอาจารย์ประจำโรงเรียน A และอาจารย์ประจำโรงเรียน B ทั้งหมดเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 30 ปีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1 – 5 ปี ได้รับการพัฒนาอาจารย์ 2 – 5 ครั้ง จัดขึ้นโดยหน่วยงานเอกชน กิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ที่ดีที่สุดคือ การฝึกอบรม จากการศึกษาการพัฒนาอาจารย์โดยกระบวนการเทียบเคียงโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โรงเรียน A และโรงเรียน B มีกิจกรรมการพัฒนาอาจารย์ที่โรงเรียนจัดขึ้นคล้ายคลึงกัน แตกต่างกันคือ โรงเรียน A จะจัดกิจกรรมที่เน้นการฝึกอบรม และโรงเรียน B จะจัดกิจกรรมที่เน้นการนิเทศภายใน โดย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

102

จัดหาครูพี่เลี้ยงให้ความช่วยเหลือ สำหรับการฝึกอบรมและการสัมมนา ควรจัดอย่างต่อเนื่องและตรงกับความต้องการของอาจารย์ การศึกษาคุณควรเลือกหน่วยงานที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในหลายๆ ด้าน ส่วนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ต้องจัดหาแหล่งค้นคว้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ในการนิเทศภายในควรจัดอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบมีแบบแผน ส่วนการศึกษาต่อควรเปิดโอกาสให้อาจารย์ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ควรมีงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยให้เพียงพอ

เตือนใจ รักษาพงศ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยใช้แนวคิดของ เคมีซิส และแม็กแทกการ์ท ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรม การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนิเทศการสอน 2) ด้านกระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย การระบุนความรู้ การพัฒนาความรู้ การสร้างความรู้ การจัดการความรู้ให้เป็นระบบ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันความรู้ และการเรียนรู้ 3) ด้านปัจจัยที่สนับสนุนให้การจัดการความรู้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ กลยุทธ์ วัฒนธรรมองค์กร เทคโนโลยีโครงสร้างและการวัดผล ประสิทธิภาพจากการนำรูปแบบการจัดการความรู้เพื่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปใช้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเชิงบริหาร คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ทีมครูจัดการความรู้งานวิชาการ (ครูทีมงานวิชาการ) ในทุกขั้นตอน ผู้บริหารสนับสนุนการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การใช้เทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน ครูนำการจัดการความรู้ไปพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และนักเรียนเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการแลกเปลี่ยนความรู้ในการทำงาน

บุษราคัม จรรย์นาถย์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการวางแผนงานวิชาการโรงเรียนมีการจัดทำเอกสารวิชาการ กำหนดแนวปฏิบัติ ตามลักษณะของหมวด/งาน/ฝ่ายในการจัดทำแผนงานวิชาการ โรงเรียนกำหนดกรอบนโยบายและมอบให้หมวด/ฝ่าย/งาน ประชุมเพื่อเขียนแผนร่วมกันแล้วนำเสนอฝ่ายบริหารเพื่อพิจารณา โดยมีหัวหน้าแผนงานทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลจากการสรุปผลงานในรอบเดือน 2) ด้านการจัดวิชาการ โรงเรียนจัดบุคลากรตามความรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

103

ความสามารถและประสบการณ์ จัดกลุ่มการเรียนรู้โดยกำหนดวิชาบังคับและวิชาเลือกตามโครงสร้างหลักสูตร มีการศึกษาสภาพของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน กำหนดวิชาเรียนและเวลาเรียนให้ครบตามหลักสูตร จัดครูเข้าสอนตามตารางสอน โดยพิจารณาวุฒิการศึกษาความรู้ความสามารถและความถนัดของผู้สอน มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานวิชาการ 3) ด้านการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรและเนื้อหาวิชา กำหนดเนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ ให้เชื่อมโยงกับชีวิตจริง และกำหนดกิจกรรมสื่อการสอน การประเมินผลที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติตามแผนการสอน โดยสังเกตการสอนของครู 4) ด้านการพัฒนาและส่งเสริมด้านวิชาการ โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมประชุมอบรม สัมมนา ก่อนเปิดภาคเรียน จัดสอนซ่อมเสริมให้แก่ นักเรียน โดยจัดให้มีห้องเรียนเฉพาะเพื่อการสอนซ่อมเสริมนอกเวลา จัดกิจกรรมนักเรียนทั้งในและนอกหลักสูตร มีนโยบายสนับสนุนให้ครูเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียน สนับสนุนครู ทำผลงานทางวิชาการ และเข้าร่วมในโครงการครูต้นแบบ/ครูเครือข่าย รวมทั้งสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 5) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนและงานทะเบียนนักเรียน โรงเรียนส่งเสริมให้ครูสร้างเครื่องมือประเมินผลตามสภาพจริง ครูผู้สอนแต่ละรายวิชาสร้างเครื่องมือการวัดผลให้เป็นไปตามจุดประสงค์การเรียนรู้และตามสภาพจริงครบทุกรายวิชา โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่ทะเบียน/วัดผล ทำหน้าที่จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับประวัตินักเรียนและมีการจัดข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน 6) ด้านการประเมินผลการจัดงานวิชาการ โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการประเมินผล โดยการประชุม สัมมนา สรุปผลงานประจำปี ศึกษาจากผลงานที่ปรากฏ และมีการประเมินผลในระดับหน่วยงานย่อยเป็นระยะๆ ด้านปัญหาการดำเนินงานวิชาการพบว่าเวลาในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญมีไม่เพียงพอ ครู-อาจารย์ขาดความตระหนักในการพัฒนาตนเอง นักเรียนไม่ติดตามแก้ไขผลการเรียน ครู-อาจารย์บางคนขาดความรู้และทักษะในการประเมินผลตามสภาพจริง ครูมีจำนวนน้อยและมีภาระงานมาก จึงทำให้มีผลงานวิชาการไม่ดีเท่าที่ควร

นคร แสงนิล (2552 : บทคัดย่อ) การเทียบเคียงการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – based management: SBM) สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร 2) สร้างเกณฑ์เทียบเคียงวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุดของ SBM 3) เปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานของ SBM จำแนกตามขนาดโรงเรียน 4) ศึกษาช่วงห่างระหว่างเกณฑ์เทียบเคียงกับผลการปฏิบัติงานของ SBM เฉพาะในส่วนที่ปฏิบัติงานไม่สมบูรณ์ 5) นำเสนอแนวทางการพัฒนา SBM การวิจัยนี้ใช้ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กระบวนการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

104

เทียบเคียงใช้กระบวนการของทักเกอร์ และประเภทของการเทียบเคียงใช้การเทียบเคียงภายในองค์กร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพ SBM คือ โรงเรียนระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 222 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอน โรงเรียนละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 1,776 คน เครื่องมือวิจัยเป็นแบบวัดสภาพ SBM มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คะแนนมาตรฐาน เปอร์เซ็นต์ไทล์ และการวิเคราะห์ความแปรปรวน การทดสอบสมมุติฐานใช้ระดับความมีนัยสำคัญ .05 นอกจากนี้ยังใช้วิธีการเยี่ยมชมกรณีศึกษาจากโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน SBM ได้ยอดเยี่ยม 3 โรงเรียน จำแนกตามขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ อย่างละ 1 โรงเรียน รวมทั้งการสนทนากลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อนำไปสู่การหาแนวทางการพัฒนา SBM ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพ SBM ของโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) เกณฑ์เทียบเคียงสภาพ SBM ที่โรงเรียนทุกแห่งใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยของคะแนนมาตรฐาน 558.25 ขึ้นไป 3) สภาพ SBM จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน 4) ช่วงว่างระหว่างคะแนนเกณฑ์เทียบเคียงกับคะแนนสภาพ SBM ของโรงเรียนที่ปฏิบัติงานได้ไม่สมบูรณ์ โดยภาพรวมและรายมิติมีช่วงห่างของค่าเฉลี่ยคะแนนมาตรฐานระหว่างร้อยละ 56.74 – 69.91 และ 5) แนวทางการพัฒนา SBM มี 3 ด้านดังนี้ สำหรับมาตรฐานด้านการกระจายอำนาจ ควรปรับปรุงโครงสร้างการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน การแก้ไขระบบงบประมาณควรเป็นแบบมุ่งเน้นผลงาน ควรมีการให้อำนาจในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากร และควรใช้การทำงานแบบไร้กระดาษ สำหรับมาตรฐานด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ควรเสริมความรู้ ความเข้าใจบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบต่อ SBM แก่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำหรับมาตรฐานด้านธรรมาภิบาล ควรรายงานผลการดำเนินการทุกด้านให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

จินตนา จันทร์เจริญ (2553 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรสำหรับโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนด้วยการเทียบเคียงสมรรถนะ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กรสำหรับโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน กลุ่มประชากรประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องตลอดจนตัวแทนผู้ปกครอง ศิษย์เก่า และชุมชน ของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนที่เปิดสอนในระดับ ปวช. และ ระดับ ปวส. ในสาขาช่างอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม สภาพปัจจุบัน สภาพที่เป็นปัญหา และสภาพที่ควรจะเป็นของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และแบบสัมภาษณ์ที่สอบถามเกี่ยวกับหลักการวัตถุประสงค์ โครงสร้างและกระบวนการของการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์กร ตลอดจนแบบสอบถาม

ที่ถ้ามถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ผลการวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารงานแบบมุ่งคุณภาพทั้งองค์การสำหรับโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนได้รูปแบบที่มีชื่อว่าเป็นรูปแบบการบริหารคุณภาพเชิงยุทธศาสตร์ทั้งองค์การ (Strategic total quality management) โดยมีหลักการและวัตถุประสงค์เน้นให้ความสำคัญกับลูกค้าผู้รับบริการ และเน้นการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตลอดจนการทำงานเป็นทีม โครงสร้างทั้งโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ จะเน้นโครงสร้างที่ยืดหยุ่นมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และมีจุดเด่นของทั้ง 2 โครงสร้าง คือ คณะกรรมการบริหารสถานศึกษาจะอยู่เหนือผู้รับใบอนุญาต ซึ่งแตกต่างจากโครงสร้าง ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมีคณะกรรมการยุทธศาสตร์คุณภาพที่ขึ้นตรงกับผู้อำนวยการทำให้การสั่งการรวดเร็วและทันต่อการเปลี่ยนแปลงเพราะเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญในการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ในเชิงคุณภาพ ตลอดจนผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่าย ICT และผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานในเชิงยุทธศาสตร์คุณภาพมีสายงานบังคับบัญชาขึ้นตรงกับผู้อำนวยการ ยุทธศาสตร์จะประกอบด้วย ยุทธศาสตร์เตรียมการ ยุทธศาสตร์ดำเนินการ ยุทธศาสตร์ประเมินผลรายงาน

6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เวลล์ (Well) (บังอร มธุรสสุวรรณ. 2542 : 80) ศึกษาเรื่องงานรับผิดชอบของครูใหญ่ในโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกาผลการวิจัยพบว่าครูใหญ่เห็นว่าการบริหารงานวิชาการควรรับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนซึ่งหมายถึงจะต้องใช้เวลาในการบริหารงานวิชาการให้มาก

มอร์แกนและมิทเชลล์ (Morgan and Mitchell. 1985 : Abstract) เสนอแนวคิดเกี่ยวกับวิธีการพิจารณาความเป็นเลิศทางวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา 6 ประการ คือ 1) พิจารณาว่าสถาบันอุดมศึกษาสามารถผลิตกำลังคนตอบสนองความต้องการของระบบเศรษฐกิจ และการเมืองได้อย่างเหมาะสมมากน้อยเพียงไร 2) พิจารณาว่าสถาบันการศึกษาได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้า (Input) ให้เป็นผลผลิต (Output) ได้มีประสิทธิภาพเพียงใด 3) พิจารณาว่าสถาบันอุดมศึกษามีความสามารถในการพัฒนานักศึกษา ให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นเพียงใด 4) พิจารณาถึงคุณภาพของกระบวนการผลิตโดยเน้นที่อาจารย์และนักศึกษาเป็นสำคัญ 5) พิจารณาถึงคุณภาพของหลักสูตรในด้านขอบเขต และเนื้อหาสาระของหลักสูตรว่ามีความเหมาะสมเพียงใด และ 6) พิจารณาคุณลักษณะของผู้ร่วมงาน โดยการประเมินในภาพรวมแบบผสมผสาน

มินูดีน (Minudin. 1987 : 2403-A) ศึกษาเรื่องบทบาททางวิชาการของผู้บริหารในรัฐชวาบาหลี มาเลเซีย ผลการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่ผู้บริหารมีหน้าที่หลักคือการประเมินผลโครงการของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

106

โรงเรียนสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานมีการศึกษาเพื่อเพิ่มประสบการณ์ กำหนดเป้าหมายของโรงเรียนอย่างชัดเจน ควบคุม โครงการและกิจกรรมอื่นๆทั้งหมดของโรงเรียนและการสอนในระดับชั้น มีความรู้ความเข้าใจกฎข้อบังคับในการเรียนวิชาต่างๆ

กูดฮาร์ท (Goodhart. 1991 : 2214-A) ได้ศึกษาลักษณะของโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาของรัฐที่มีประสิทธิภาพในด้านวิชาการซึ่งทำการวิเคราะห์โดยศึกษาผลผลิตทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในด้านผลสัมฤทธิ์ด้านวิชาการความสำเร็จในโรงเรียนและประสิทธิภาพของการวัดผล พบว่า ความเป็นผู้นำในการจัดองค์กรของผู้บริหาร ความมีคุณธรรมจริยธรรมของครู ปฏิบัติการสอน และความเป็นหนึ่งเดียวของสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน และส่งผลต่อความมีประสิทธิภาพซึ่งกันและกัน

บอบเบทท์ (Bobbett. 1992 : Abstract) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบบรรยากาศทางด้านวิชาการในโรงเรียนที่อยู่ในระดับมัธยมศึกษา ที่ถือว่า มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ดีจำนวน 9 โรงเรียน พบว่า ระบบการบริหารโรงเรียนที่ชัดเจนมีส่วนสำคัญในการเพิ่มบรรยากาศที่ดีในโรงเรียน ครูปฏิบัติการสอนในโรงเรียนเหล่านี้ มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจสูง นักเรียนได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆอย่างเต็มที่

แมคเกอร์เรย์ (Mcgorray) (สุเทพ วงษ์เณร. 2544 : 38) ศึกษาผู้นำในบทบาทผู้บริหาร การเรียนการสอน : การทดสอบประสิทธิผลการใช้โปรแกรมทางภาษาเป็นการศึกษาการปฏิบัติในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ซึ่งถือว่าเป็นการนิเทศอย่างหนึ่ง ดังนั้นหากผู้บริหารเข้าไปร่วมการวิจัยปฏิบัติการจะทำให้ตัวผู้บริหารเองได้ความรู้และยังเป็นการนิเทศไปด้วย

ทอร์นตัน (Thornton) (สุเทพ วงษ์เณร. 2544 : 39) ศึกษาการใช้การเทียบเคียงในการวัดตัวบ่งชี้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีระดับสูง ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนนานาชาติ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างประสิทธิภาพในการเรียนการสอน โดยใช้เทคโนโลยีในเมืองโกเบ ประเทศญี่ปุ่น ซึ่งรายงานการเทียบเคียงแจ้งว่ามีการวัดการปฏิบัติงานภายนอกที่บ่งชี้ความสำเร็จ และวัดการปฏิบัติงานภายใน โดยการเทียบเคียงภายใน แล้วทำการเทียบเคียงเพื่อหาความแตกต่างของงาน และหาวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุด (Best practices) พบว่า กระบวนการเทียบเคียงสามารถใช้ในการเลือกแนวทางการปฏิบัติงานในโรงเรียนได้ ซึ่งนับเป็นประโยชน์ที่จะช่วยพัฒนาวิสัยทัศน์ และเป็นแผนที่นำความสำเร็จในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างชัดเจนสอดคล้องกับงานที่ปฏิบัติ

อูยเมท (Ouimet) (บังอร มธุรสสุวรรณ. 2542 : 81) ศึกษาการเทียบเคียงการรับรู้ของนักศึกษาที่เข้าไปหม่ำต่อคุณภาพชีวิต เพื่อต้องการทราบว่า นักศึกษามีการรับรู้ต่อคุณภาพชีวิตของ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

107

ตนเองขณะกำลังเรียนในสถาบันหรือไม่ และค้นหาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตที่นักศึกษาพึงพอใจ 3 เรื่อง คือ ชีวิตส่วนตัว ชีวิตทั่วไป และชีวิตในมหาวิทยาลัย รวมทั้งเรื่องวิชาการส่วนตัว สังคม และการทำงาน โดยสร้างรูปแบบ (Model) การรับรู้คุณภาพชีวิต แล้วบูรณาการความคิดของนักศึกษากับนักวิชาการหลายคนในหลายมิติ ข้อมูลจากนักศึกษา 819 คน ที่เข้าใหม่จากมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ 3 แห่ง มหาวิทยาลัยของรัฐ และสถาบันวิจัย พบว่า การรับรู้ของนักศึกษาต่อคุณภาพชีวิตใกล้เคียงกัน ความพึงพอใจต่างกันตามลักษณะองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต และระดับของการทำงาน ความพึงพอใจสูงสุดอยู่ที่ชีวิตส่วนตัว ความพึงพอใจน้อยสุดคือ งานด้านวิชาการการศึกษา

สไนเดอร์ (Snyder. 1998 : Abstract) ศึกษาความเที่ยงตรงของการสร้างและความเชื่อมั่นในการคาดคะเนคุณภาพการศึกษาด้วยการเทียบเคียงเครื่องมือ ที่มีชื่อว่า EQBS (Education quality benchmark system) และพิจารณาจากคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญการศึกษาจำนวน 7 คน ที่มีความคิดเห็นต่อการจัดโรงเรียน 2 แบบ คือ เน้นราชการ และเน้นคุณภาพ อย่างละ 8 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 840 คน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ANOVA เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มของโรงเรียนแต่ละแบบ พบว่า EQBS เชื่อมั่นได้ในเรื่อง การวางแผนระบบการคิด ระบบสารสนเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และคุณภาพของการให้บริการ พบจุดอ่อนในเรื่องการปฏิบัติงาน วัสดุภัณฑ์ ผู้นำและความพึงพอใจของผู้ใช้ และพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการปฏิบัติของครู และผู้บริหาร พบความเที่ยงตรง และความเชื่อมั่นในคุณภาพการเรียนการสอน และการวัดผลจากโรงเรียนทั้ง 2 แบบ การเทียบเคียงของเครื่องมือดังกล่าวทำให้ทราบจุดอ่อนของการปรับปรุงและพัฒนาโรงเรียน

คูเปอร์ (Cooper. 1999 : Abstract) ศึกษารูปแบบโรงเรียนเทคโนโลยีเพื่อหาวิธีการปฏิบัติที่ดีที่สุดของครูเพื่อตอบคำถามว่า วิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดของโรงเรียนในการปรับตัวสู่โรงเรียนเทคโนโลยีคืออะไร และครูควรปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง โดยมุ่งเน้นหารูปแบบโรงเรียนเทคโนโลยีที่ดีในเมืองลอสแอนเจลิส และสอวัดใน 5 เรื่อง คือ 1) การปรับการวางแผน 2) แหล่งเงิน 3) ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) การฝึกอบรมบุคลากร 5) หลักสูตรการสอนและการวัดผล โดยการถามจากครูและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 300 คน จากโรงเรียนที่มีนักเรียน 3,000 คน จำนวน 2 กลุ่ม กลุ่มแรกได้ทำการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล กลุ่มที่ 2 ใช้แบบสอบถามจากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ พบว่า ต้องใช้ความพยายามในการเริ่มต้นสูงมาก ในเรื่องการทำงาน การวัดผล และการศึกษาอบรมครูใช้คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีในการผลิตหลักสูตรเพื่อนำมาใช้ในโรงเรียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

108

ลี (Lee. 1999 : Abstract) ศึกษาผลของการเทียบเคียง และกระบวนการสารสนเทศ การสรรหา และผลของการตัดสินใจโดยวัดสารสนเทศ 2 ชุด สำหรับผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ การเทียบเคียงของกระบวนการทำงาน ความรู้สึก และทางเลือกกับการเพิ่มปริมาณ พบว่า การเทียบเคียงช่วยให้ผู้บริหารกระตือรือร้นที่จะหาข้อมูลเพิ่มขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องค้นหาวิธีเพื่อการพัฒนา ผลวิจัยชี้ด้วยว่าสารสนเทศพัฒนาผู้บริหารให้มีความต้องการใช้สารสนเทศมากขึ้น จนอาจจะเลยความสนใจต่อการพัฒนาผลลัพธ์ของงานที่ปฏิบัติ

เรท (Rat. 2001 : Abstract) ทำการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการของหน่วยงานสารสนเทศของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยของ Portland Community College โดยพัฒนากระบวนการ Benchmarking ในการวัดคุณภาพของการบริการ โดยเริ่มจากการทำ Internal Benchmarking ใน 4 ประเด็น คือ 1) จำนวนปัญหาของสิ่งอำนวยความสะดวก 2) เปอร์เซนต์ของการบริการเครือข่ายที่ทำเสร็จตามเวลา 3) ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในการฝึกอบรม และ 4) ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการในการให้บริการความช่วยเหลือ และทำ External Benchmarking โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อหา Best Practice ผลของการทำ Benchmarking ทำให้มีการพัฒนาคุณภาพ มีความพึงพอใจระหว่างผู้ให้บริการและผู้รับบริการถึงคุณค่าของกระบวนการ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ กลายเป็นงานประจำของหน่วยงาน และกระบวนการ Benchmarking เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการบริการ ผลสามารถบ่งชี้การพัฒนาของการบริการได้

จากงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ภายหลังจากความสำเร็จของกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะในภาคอุตสาหกรรม เป็นผลให้วงการศึกษาระดับประเทศสหรัฐอเมริกา ยุโรป และบางประเทศในทวีปเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น เกาหลี และสิงคโปร์ ได้ตื่นตัวนำเอากระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะมาใช้มากขึ้นเรื่อยๆ และประสบความสำเร็จอย่างก้าวกระโดดในการสรรหาเครื่องมือและองค์ความรู้ใหม่ๆ เข้าประยุกต์ใช้ในการพัฒนาองค์กรของตน และวงการศึกษไทยก็ได้รับประโยชน์จากการใช้กระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะเป็นเครื่องมือไปสู่ความสำเร็จ ดังนั้นกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะที่ทำอย่างถูกต้องและเป็นระบบจะเป็นการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาของประเทศไทยอย่างรวดเร็วและยั่งยืน